

2^η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

Κι εμείς συμμετέχουμε στην Ευρώπη !

Ένα Συνέδριο της
Ελληνικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες 10 -11 Μαΐου 2003

Με την υποστήριξη:

Της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Του βελγικού οργάνου αρμόδιου για την καταπολέμηση της φτώχειας, Δημόσια Υπηρεσία Κοινωνικής Ασφάλισης (Βέλγιο)

Με τη συνδρομή:

Του ΕΑΡΝ - Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Οργανώσεων για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Αποκλεισμού.

Η συγκεκριμένη έκθεση είναι επίσης διαθέσιμη στα αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά.

Συνοπτικές εκθέσεις είναι διαθέσιμες στα ιταλικά, ισπανικά, γερμανικά, πορτογαλικά, φινλανδικά, δανικά και σουηδικά.

ΕΑΡΝ
Rue du Congrès 37-41
B-1000 BRUSSELS
Τηλέφωνο : 00 32 2 230 44 55
Φαξ: 00 32 2 230 97 33
team@earn.skynet.be
www.earn.org

Ευχαριστίες:

Συγγραφέας της έκθεσης: Micheline Gerondal
Φωτογραφίες: Mathias Horemans

Εκτύπωση και σελιδοποίηση
S.P.E.
Τηλέφωνο: 00 32 2 512 87 00
Φαξ: 00 32 2 514 34 23
spe@skypro.be

ISBN 2-930252-30-8

Πρόλογος από την Ελληνική Προεδρία

Η Ελληνική Προεδρία υποστήριξε άμεσα τη βελγική πρωτοβουλία του υπουργού Johan Vande Lanotte σχετικά με την οργάνωση της 2^{ης} Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Ανθρώπων σε κατάσταση Φτώχειας, η οποία συμπληρώνει τα ευρωπαϊκά μέτρα για την καταπολέμηση της φτώχειας. Πράγματι, η συμμετοχή των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια πρέπει να ενισχυθεί διαμέσου των διαφόρων διαύλων που εισήγαγε η Συνθήκη της Νίκαιας.

Σε μια Ευρώπη πλούσια, το 15% του πληθυσμού (56 εκατομμύρια άνθρωποι) ζει μέσα στη φτώχεια. Επιπλέον, το 9% των Ευρωπαίων βρίσκεται μόνιμως στα πρόθυρα του κοινωνικού αποκλεισμού. Τα συγκεκριμένα ποσοστά δεν λαμβάνουν υπόψη πολλούς ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια. Παρόλη την πρόοδο που έχει σημειωθεί, απομένουν ακόμη πολλά που πρέπει να γίνουν.

Αν ορισμένοι στόχοι της Συνθήκης της Νίκαιας μοιάζουν ουτοπικοί, τώρα ακριβώς έχει φτάσει η στιγμή να αυξηθεί ο ανθρωπισμός που αποτελεί εξάλλου και τη βάση του Ευρωπαϊκού μοντέλου. Αυτό μπορεί να καταστεί δυνατό συντονίζοντας τις ευρωπαϊκές κοινωνικές πολιτικές και ενσωματώνοντάς τις με τις οικονομικές πολιτικές. Οι κοινωνικές πολιτικές δεν αποτελούν πολυτέλεια αλλά παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης. Η συμμετοχή στην απασχόληση αποτελεί επίσης δίαυλο για την κοινωνική συμμετοχή. Ωστόσο, το να αποτελεί το κέρδος το μοναδικό στόχο και να εγκαταλείπονται τα κοινωνικά μέτρα για την προστασία της απασχόλησης είναι απαράδεκτο. Σήμερα το 75% των ανθρώπων που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας είναι γυναίκες: είναι συνεπώς απαραίτητο να προωθούνται πολιτικές για την ισότητα των δύο φύλων, να καταπολεμούνται οι οποιεσδήποτε μορφές διάκρισης και να γίνεται αγώνας για πρόσβαση στα ατομικά δικαιώματα.

Νέα εργαλεία είναι πλέον διαθέσιμα: ποιοτικοί δείκτες ήρθαν πρόσφατα να προστεθούν στους ποσοτικούς. Επιμένουμε στην ανάγκη εκπόνησης του Νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση με τη συμμετοχή όλων των παραγόντων.

Η Ελλάδα δημιούργησε πρόσφατα μια Εθνική Επιτροπή στην οποία θα προσκληθούν οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Συντακτική Συνέλευση θα πρέπει να συμπεριλάβει στις εργασίες της την καταπολέμηση της φτώχειας.

Όλοι οι εμπλεκόμενοι έχουν ένα ρόλο να διαδραματίσουν εφόσον θέλουμε να αποφύγουμε τις κενές Συνθήκες. Η Ελληνική Προεδρία θα προωθήσει τα σημαντικότερα αποτελέσματα αυτής της Συνάντησης στο επικείμενο Συμβούλιο Υπουργών Κοινωνικών Υποθέσεων τον Ιούνιο.

Η καταπολέμηση της φτώχειας σε συνεργασία με τους ανθρώπους που τη βιώνουν αποτελεί εγγύηση δημοκρατίας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΕΠΠΑΣ

Υπουργός εργασίας και κοινωνικών υποθέσεων

I. Εισαγωγή

Πλαίσιο

Η διαδικασία της κοινωνικής συμμετοχής ξεκίνησε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας στις 23 και 24 Μαρτίου 2000, μέσα στο πλαίσιο μιας ανοικτής μεθόδου, που συνδέεται με τα Σχέδια Εθνικών Δράσεων - Κοινωνική Συμμετοχή τα οποία έχουν ως στόχο την εξάλειψη της φτώχειας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως το 2010.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας που πραγματοποιήθηκε από τις 7 ως τις 9 Δεκεμβρίου 2000 προσδιόρισε κοινούς στόχους που συνδέονται με τη συγκεκριμένη στρατηγική. Ένας από αυτούς τους στόχους ήταν η κινητοποίηση όλων των παραγόντων που αντιμετωπίζουν τον κοινωνικό αποκλεισμό - συμπεριλαμβανομένων εκείνων οι οποίοι ζουν σε κατάσταση φτώχειας - γεγονός το οποίο συνέβαλε στο να ξεκινήσει η διαδικασία που έχει ως στόχο τη συμμετοχή. Ως εκ τούτου, μέσα στο πλαίσιο της Βελγικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1/7/2001-31/12/2001), με πρωτοβουλία του Βέλγου Αντιπροέδρου και Υπουργού Προϋπολογισμού, Κοινωνικής Ένταξης και Οικονομίας, κυρίου Johan VANDE LANOTTE, πραγματοποιήθηκε στις 1 και 2 Δεκεμβρίου 2001, η Πρώτη Συνάντηση των Ατόμων που διαβιώνουν υπό συνθήκες φτώχειας.

Στη συνάντηση αυτή έλαβαν μέρος εκατό περίπου συμμετέχοντες από όλα τα κράτη μέλη. Η συνάντηση επιβεβαίωσε τη σημασία της συμμετοχής των ανθρώπων σε κατάσταση φτώχειας και απέδειξε ότι αυτού του είδους η συμμετοχή βελτιώνει την ποιότητα των αποφάσεων και της υλοποίησής τους. Δεδομένου του ενθουσιασμού των συμμετεχόντων και της επιτυχίας, ο υπουργός VANDE LANOTTE δεσμεύτηκε να οργανώσει μια Δεύτερη Συνάντηση το 2003 η οποία χαίρει μεγαλύτερου εύρους χάρη στη στήριξη των ευρωπαϊκών θεσμών.

Η Ελληνική Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1/1/2003-20/06/2003) πήρε τη σκυτάλη ως προς αυτή τη δέσμευση που καταλήγει στη 2^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΤΩΧΕΙΑΣ, μια συνάντηση που υποστηρίζεται εκτός από την Ελληνική Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη Βελγική Κυβέρνηση, καθώς επίσης και από Υπουργείο Κοινωνικής Ένταξης.

Πρωθύνοντας τη δεύτερη αυτή ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ, όλοι οι διοργανωτές φιλοδοξούν να καταλήξουν να γίνει αυτό το είδος συναντήσεων ένα τακτικό γεγονός και ταυτόχρονα να συμπληρώνει τις ποικίλες προσπάθειες των εμπλεκόμενων φορέων προκειμένου να επιτευχθούν οι φιλοδοξοί στόχοι της Λισσαβόνας.

Γενική επισκόπηση της δεύτερης συνάντησης

Η 2η Ευρωπαϊκή συνάντηση των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια πραγματοποιήθηκε στις 10 και 11 Μαΐου 2003 στις Βρυξέλλες υπό την Ελληνική Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με υποστήριξη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Βελγικό Υπουργείο Κοινωνικής Ένταξης. Ο στόχος της συνάντησης ήταν να αναγνωρίσει και να ενισχύσει τη συνεισφορά των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια και τον αποκλεισμό και να προωθήσει την επίδραση της «φωνής τους» στη νομοθεσία και στις πολιτικές και διοικητικές διευθετήσεις που επηρεάζουν την καθημερινή τους ζωή.

Οι Στόχοι της Δεύτερης Συνάντησης ήταν:

Να αναπτυχθεί μια δημιουργική εκμάθηση και ένας χώρος σκέψης μέσα στον οποίο οι συμμετέχοντες θα μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους ως προς τη συμμετοχή και τη δέσμευση μέσα στην κοινωνία.

Να υπάρξουν συνεισφορές που θα βασίζονται στην εμπειρία των συμμετεχόντων και στη δέσμευσή τους, υπό τη μορφή «καλών πρακτικών».

Να ενισχυθεί η δυνατότητα των συμμετεχόντων να συμβάλλουν στο έργο των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που αγωνίζονται ενάντια στη φτώχεια και να εμπλακούν σε όλων των ειδών και όλων των επιπέδων τις δραστηριότητες των δημόσιων αρχών.

Να αυξηθεί η δέσμευση των βασικότερων Ευρωπαϊκών Θεσμών που ενδιαφέρονται να συμπεριλάβουν τους φτωχούς ανθρώπους και

τις ενώσεις τους στο πολιτικό πεδίο και στην εφαρμογή μέτρων και νόμων που αφορούν όλες τις πτυχές της ζωής τους.

Στη συνάντηση έλαβαν μέρος 120 συμμετέχοντες από τα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς επίσης και αντιπροσωπείες από την Πολωνία, την Ουγγαρία, τη Βουλγαρία και τη Λετονία. Οι συμμετέχοντες ήταν άνθρωποι που βιώνουν ή έχουν βιώσει τη φτώχεια. Έλαβαν επίσης μέρος και ορισμένοι κοινωνικοί λειτουργοί.

Η βασική πρόκληση που αντιμετώπισε η συνάντηση ήταν να ξεπεράσει το στάδιο των προσωπικών μαρτυριών και την ανταλλαγή εμπειριών προκειμένου να επιχειρήσει να αναλύσει πρότυπα συμμετοχής, τα γνωστά ως «καλές πρακτικές» για αποτελεσματικές στρατηγικές ώστε να επιτευχθεί και να διασφαλιστεί η συμμετοχή των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια σε όλα τα επίπεδα.

Η δυνατότητα να γίνει ένα βήμα προς την ανάληψη αυτής της πρόκλησης προέκυψε από δύο σημεία:

- από τα αποτελέσματα της πρώτης συνάντησης των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια το 2001, η οποία κατέδειξε την ικανότητα αυτών των ανθρώπων να κάνουν μια επιτυχή ανάλυση των μηχανισμών που βρίσκονται πίσω από τον αποκλεισμό τους από την κοινωνία.
- από την επιθυμία της Ελληνικής Προεδρίας και το Βέλγο Αντιπρόεδρο και Υπουργό Προϋπολογισμού, Κοινωνικής Ένταξης και

Κοινωνικής Οικονομίας, Johan Vande Lanotte, να αυξηθεί η συμμετοχή των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια στην Ευρωπαϊκή πολιτική και συγκεκριμένα στη στρατηγική κοινωνικής ένταξης και στα επικείμενα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση (ΕΣΔΕΝ), και σε άλλα σημαντικά γεγονότα της Ευρωπαϊκής ατζέντας.

Η 2η Συνάντηση προετοιμάστηκε στη βάση μιας μεθοδολογίας που ανέπτυξε το ΕΑΡΝ1 σε συνεργασία με τα δίκτυα του ΕΑΡΝ. Ένα άτομο του ΕΑΡΝ σε κάθε χώρα είχε αναλάβει:

1 να έρθει σε επαφή με:

- συμμετέχοντες της 1ης Συνάντησης (κατά το μέτρο του δυνατού)
- ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια οι οποίοι μπορεί να ήταν διαθέσιμοι για να συμμετάσχουν στη 2η Συνάντηση
- και / ή κοινωνικούς λειτουργούς

2. να προετοιμάσει τη 2η Συνάντηση στη βάση μιας λίστας ερωτήσεων που επικεντρώνονται στα εξής:

- εμπειρίες συμμετοχής σε όλα τα επίπεδα: προσωπικό, ως μέρος μιας οργάνωσης, μέσω επαφής με πολιτικούς φορείς (τοπικούς, περιφερειακούς, εθνικούς, ευρωπαϊκούς)
- γνώση και επίδραση του πρώτου ΕΣΔΕΝ
- βελτιώσεις για το δεύτερο ΕΣΔΕΝ

Οι απαντήσεις σε αυτές τις ερωτήσεις περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 1 «Προπαρασκευαστική Έκθεση για τη 2η Συνάντηση. Το συγκεκριμένο έγγραφο καλύπτει μια ευρεία γκάμα θεμάτων, που δεν θα μπορούσαν όλα να εξεταστούν στη 2η Συνάντηση λόγω έλλειψης χρόνου. Η Προπαρασκευαστική Έκθεση θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για μια περαιτέρω ανάλυση του θέματος της συμμετοχής των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια στο μέλλον.

Μήνυμα της Ελληνικής Προεδρίας στο Συμβούλιο Υπουργών, Ιούνιος 2003

Συνέχεια της συγκεκριμένης συνάντησης, το παρακάτω μήνυμα εστάλη από την Ελληνική Προεδρία στη συνάντηση του Συμβουλίου Υπουργών τον Ιούνιο του 2003:

“Προκειμένου να επιτευχθεί η συμμετοχή των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια:

1. Το καθημερινό πρόβλημα της επιβίωσης πρέπει να ξεπεραστεί. Με άλλα λόγια όλοι (οι φτωχοί άνθρωποι) πρέπει να έχουν πρόσβαση στα δικαιώματά τους και σε ένα αξιοπρεπές επίπεδο ζωής. Πρέπει πρώτα να αντιμετωπιστούν οι βασικές ανάγκες για να φέρει αποτελέσματα η συμμετοχή.
2. Θα πρέπει να υπάρχει σωστή επικοινωνία ανάμεσα στους πολίτες και στις κυβερνήσεις. Η πληροφόρηση θα πρέπει να είναι σαφής και διαφανής και να μπορεί να φτάνει σε όλους.
3. Θα πρέπει να υπάρχουν αρκετοί πόροι (οικονομικοί, τεχνολογικοί και ανθρώπινη υποστήριξη) προκειμένου να επιτρέπουν και να διατηρούν τη συμμετοχή. Οι πόροι αυτοί θα παρέχουν υποστήριξη στις ενώσεις οι οποίες δουλεύουν με τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια. Συνεχώς, μακροπρόθεσμη υποστήριξη θα δίνεται σε σχέδια, κυρίως επαγγελματικής ενσωμάτωσης που θα εγγυώνται σταθερή απασχόληση μετά το πέρας της διαδικασίας επανένταξης.
4. Είναι απαραίτητο να εμπλακούν οι άνθρωποι οι οποίοι αντιμετωπίζουν τη φτώχεια αμέσως μόλις εισαχθούν οι ιδέες και έως ότου αξιολογηθούν οι πολιτικές. Μια τέτοιου είδους αξιολόγηση απαιτεί σαφή ποιοτικά κριτήρια. Η συγκεκριμένη διαδικασία θα πρέπει να ενταχθεί στο ΕΣΔΕΝ (Εθνικό Σχέδιο Δράσης) που αφορά την κοινωνική ενσωμάτωση.
5. Η συμμετοχή των ανθρώπων που βιώνουν τη

φτώχεια θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται κατά το σχεδιασμό κοινωνικών μέτρων, κυρίως κατά τη σημερινή συγκυρία όπου οι ευρωπαϊκές δομές αλλάζουν.

6. Θα πρέπει να εντατικοποιηθούν οι τρέχουσες διαδικασίες αξιολόγησης του ΕΣΔΕΝ σχετικά με την κοινωνική ένταξη, σε σχέση τόσο με τους ποσοτικούς όσο και τους ποιοτικούς δείκτες.
7. Κάθε Κράτος Μέλος θα πρέπει να προσφέρει επαρκή υποστήριξη στη δημιουργία/ενδυνάμωση δικτύων (τοπικά, θεματικά, αστικά, αγροτικά....) οπουδήποτε οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν τη φτώχεια και εκπροσωπούνται οι οργανώσεις τους.
8. Προκειμένου να δοθεί στα κοινωνικά μέτρα μεγαλύτερη συνοχή, πρέπει να αυξηθεί η συμπληρωματικότητα ανάμεσα στα ΕΣΔ Κοινωνικής Ενσωμάτωσης και Απασχόλησης.

Συνέχεια της 2ης Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Ανθρώπων σε Κατάσταση Φτώχειας, η Ελληνική Προεδρία προτείνει:

- Τα Κράτη Μέλη
Να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους έτσι ώστε να ενδυναμωθεί η συμμετοχή των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια σε όλα τα επίπεδα και να αναπτύξουν διαρθρωτικά δίκτυα.
- Τα Κράτη Μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Να κάνουν σχεδιασμούς ώστε να ενδυναμώσουν τη συμμετοχή των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια και γενικά και στα πλαίσια της ανάπτυξης του ΕΣΔΕΝ συγκεκριμένα.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι διαδοχικές Ευρωπαϊκές Προεδρίες
Να φροντίσουν ώστε να διοργανώνουν αυτό το είδος της συνάντησης ως τμήμα του ετήσιου προγράμματος εργασίας (όπως τα ετήσια Στρογγυλά Τραπέζια).”

II. Οι Εκθέσεις των εργαστηρίων

Προκαταρκτικά σχόλια

Οι συμμετέχοντες στη 2η Ευρωπαϊκή Συνάντηση των ανθρώπων σε κατάσταση φτώχειας χωρίστηκαν σε 5 εργαστήρια που συναντήθηκαν σε 4 συνεδρίες διάρκειας 90 λεπτών η καθεμία. Κάθε εργαστήριο έλαβε την υποστήριξη τριμελούς ομάδας που αποτελούταν από έναν συντονιστή, ένα σύμβουλο κι έναν εισηγητή. Ο διαχωρισμός των συμμετεχόντων στα 5 εργαστήρια επηρεάστηκε από το γλωσσικό θέμα και από τεχνικούς περιορισμούς σχετικούς με την παροχή διερμηνείας.

Η συγκεκριμένη σύνθεση κάθε ομάδας εκπόνησε εκθέσεις πολύ διαφορετικές μεταξύ τους. Ορισμένα θέματα - όπως η απασχόληση και η δημοκρατική οργάνωση - συζητήθηκαν εκτενώς σε κάποιες ομάδες αλλά καθόλου σε άλλες. Κάποιες ομάδες επίσης βασίστηκαν σε προσωπικές μαρτυρίες και διηγήσεις, άλλες εξέτασαν πιο λεπτομερώς τα Εθνικά Σχέδια Δράσης που αφορούν την Κοινωνική Ένταξη, ενώ άλλες ασχολήθηκαν λιγότερο με αυτά.

Οι εκθέσεις των εργαστηρίων αντικατοπτρίζουν αυτές τις διαφορές που έχουν να κάνουν και με τις δομές τους. Θεωρήθηκε ακατάλληλο να γίνει προσπάθεια ανασύνταξης του περιεχομένου της κάθε έκθεσης, έστω κι αν τα θέματα που συζητήθηκαν σε κάποιες περιπτώσεις δεν σχετίζονταν άμεσα με το βασικό θέμα της 2ης Συνάντησης, διότι κάτι τέτοιο θα σήμαινε απώλεια σημαντικών πληροφοριών.

Στις εκθέσεις των εργαστηρίων χρησιμοποιούνται διαφορετικοί τυπογραφικοί χαρακτήρες προκειμένου να γίνεται διαχωρισμός ανάμεσα στις παρεμβάσεις των συμμετεχόντων, στη σύνθεση, στα σχόλια και στις βασικές ιδέες και στο κείμενο που χρησιμοποιείται ώστε να γίνονται οι κατάλληλοι σύνδεσμοι ή εισαγωγές. Οι παρακάτω χαρακτήρες αντιστοιχούν σε:

- απαραίτητοι σύνδεσμοι ή εισαγωγές.
- Παρεμβάσεις συμμετεχόντων, προσαρμοσμένες από την προφορική στη γραπτή έκφραση ώστε οι διαδικασίες σκέψης να μπορούν να ακολουθηθούν.
- Σύνθεση, σχόλια και ιδέες κλειδιά

Στο τέλος της έκθεσης κάθε εργαστηρίου, θα βρείτε τη σύνθεση στην οποία προέβησαν οι συμμετέχοντες στην τελική συνεδρίαση της ολομέλειας.

Πρώτο Εργαστήριο

Γενική εικόνα των μαρτυριών

Η διαδικασία συμμετοχής (Γαλλία)

Το σημείο αφετηρίας

“Ζω σε έναν ξενώνα όπου υπάρχουν 24 μητέρες με τα παιδιά τους. Με το που μπαίνει κάποιος εκεί χάνει τον έλεγχο της ζωής του και των παιδιών του. Η υποστήριξη δημιουργούσε ενοχές και ήταν αποσπασματική. Πήγα εκεί εξαιτίας μιας προσωπικής κρίσης: είχα χάσει το σπίτι μου, τη δουλειά μου και την ανεξαρτησία μου. Δεν μου άρεσε να μένω στον ξενώνα αλλά δεν είχα άλλη επιλογή. Ορισμένα από τα πράγματα που συνέβαιναν εκεί τα θεωρούσα απαράδεκτα αλλά οι υπόλοιποι συμβιβάζονταν. Είχαν παραιτηθεί αφού πρώτα είχαν υποφέρει και είχαν γίνει κυνικοί. Αισθάνονταν ενοχές. Αισθάνονταν επίσης κανείς σαν να βρισκόταν σε νοσοκομείο, μας έδιναν φάρμακα για να είμαστε ήσυχοι. Τα παιδιά υπέφεραν περισσότερο απ’ όλους: τα είχε αναλάβει το προσωπικό υποστήριξης. Δεν υπήρχε περίπτωση να ξανακερδίσει κανείς τον έλεγχο της ζωής του”.

Ευκαιρία για να ξεκινήσει μια διαδικασία συμμετοχής

“Τα Χριστούγεννα έγινε ένα δείπνο με τους διαμένοντες, το διευθυντή και το προσωπικό. Ο διευθυντής μου συστήθηκε: ήταν η πρώτη φορά που κάποιος με αντιμετώπιζε σαν άνθρωπο. Έξι μήνες ήμουν εκεί και με έβλεπε πρώτη φορά. Δεν γνώριζε καν το όνομά μου μόνο τον αριθμό του δωματίου μου. Δεν βρισκόταν συχνά στον ξενώνα και δεν ήξερε πώς γίνεται η καθημερινή διαχείριση. Όμως εγώ φρόντισα να μάθει”.

“Λίγο αργότερα, έπειτα από νόμο που πέρασε το 2002 (Νόμος σχετικός με Ξενώνες /Διαμένοντες) ο διευθυντής με θυμήθηκε και έθεσε την υποψηφιότητά μου για εκλογή. Μίλησα στο Συμβούλιο σχετικά με την εμπειρία μου κι αυτό δημιούργησε κάποια

καχυποψία ανάμεσα στο προσωπικό υποστήριξης και τους διαμένοντες. Το προσωπικό δεν συνειδητοποιούσε ότι οι διαμένοντες μπορούσαν να συμμετέχουν, ούτε κι οι υπόλοιπες μητέρες. Ανησυχούσαν για την επιστροφή. Έπρεπε να γίνουν πολλά ώστε να οικοδομηθούν σχέσεις εμπιστοσύνης. Τελικά πείστηκαν χάρη στην ιδέα ότι δεν χρειαζόταν να γυρίσουν τα πάνω κάτω, αλλά απλά να υπάρξει συνεργασία ώστε να βελτιωθεί η κατάσταση. Επρόκειτο για επανάσταση”.

Η διαδικασία συμμετοχής επιφέρει θετικές αλλαγές

“Οι ατμόσφαιρα και οι συμπεριφορές έχουν αλλάξει. Τώρα, αντί να θέλουν οι διαμένοντες να συναντήσουν το διευθυντή, γίνεται το αντίστροφο. Πρώτα υπήρχε ένα εργαστήριο για τις οικιακές ασχολίες. Τώρα υπάρχουν δημιουργικά εργαστήρια όπου τα παιδιά μπορούν να μάθουν να εκφράζονται με διαφορετικούς τρόπους. Ο χώρος που προσφέρεται έχει μεγαλώσει και οι μητέρες έχουν περισσότερη ησυχία. Οι τουαλέτες και τα μπάνια ανακαινίστηκαν κι έτσι βελτιώθηκε η υγιεινή. Το προσωπικό ανακαλύπτει νέο σκοπό στο έργο του. Υπάρχει αυτή η αίσθηση ότι ανήκει κανείς σε κοινότητα. Πρώτα δεν αισθανόσουν ότι έχεις ίχνος αξιοπρέπειας. Το Συμβούλιο θα τα καταφέρει και χωρίς εμένα. Είμαι πολύ αισιόδοξη για το μέλλον μου. Είναι πολύ ανακουφιστικό να ξέρει κανείς ότι υπάρχουν νόμοι και δικαιώματα στα οποία μπορεί να προστρέξει”. Γαλλία

Ξεκινώντας από μια πολύ δύσκολη κατάσταση, η συγκυρία που συνδυάστηκε με μια εξωτερική ευκαιρία (νέες νομικές διατάξεις) οδήγησε στην έναρξη μιας διαδικασίας συμμετοχής.

Δίκτυα

Ένα θεσπισμένο νομικό πλαίσιο για συμμετοχή
“Υπάρχουν πολλές ομάδες και πολιτική βούληση να οργανωθεί και να υποστηριχθεί η ζωή στην κοινωνία. Εθελοντικές οργανώσεις λαμβάνουν επίσημη χρηματοδότηση, όμως αυτό δεν τις εμποδίζει να μιλήσουν ελεύθερα και να προβούν σε επικρίσεις. Αν συνέβαινε κάτι τέτοιο η κοινή γνώμη δεν θα το ανεχόταν και αυτό θα φαινόταν στη συμπεριφορά των ψηφοφόρων. Τα δημοτικά συμβούλια πρέπει να υποστηρίζουν τις ομάδες. Αυτό ισχύει εδώ και πολύ καιρό. Δεδομένης της σημασίας που έχει δοθεί στο θέμα των αστέγων, έχει αυξηθεί παράλληλα και ο διάλογος και πραγματοποιούνται συναντήσεις κάθε τρεις μήνες”. Δανία

Μια κατάσταση win-win (που ωφελεί όλους)
“Οι αποφάσεις που λαμβάνονται με αυτόν τον

τρόπο χαίρουν νομιμότητας. Υπάρχει εγγύηση για την ασφάλεια των συμμετεχόντων”. Δανία

Διατήρηση της ροής πληροφοριών

“Το (δανικός ξενώνας) δίκτυο προσπαθεί να φέρει κοντά ανθρώπους που ζουν σε ξενώνες, οι οποίοι συνήθως είναι εκείνοι έχουν ξεφύγει από το πλαίσιο κοινωνικής ασφάλειας (διάλυση σχέσεων, αλκοόλ, ναρκωτικά και άλλα προβλήματα). Το να ανήκει κανείς σε δίκτυο δίνει ελπίδα όχι μόνο για άσκηση επιρροής στις αρχές και αλλαγή μιας κατάστασης, αλλά και για καλύτερο τρόπο αντιμετώπισης κοινών ανησυχιών.

Το δίκτυο λειτουργεί με δημοκρατικές διαδικασίες: Κάθε ξενώνας στέλνει εκπρόσωπο στο δίκτυο..

Κάθε ξενώνας έχει ένα συμβούλιο

- για όλα όσα σχετίζονται με την εσωτερική διαχείριση του ξενώνα

- και για πληροφορίες και αποφάσεις οι οποίες διαβιβάζονται στο εθνικό δίκτυο”.

Η συμμετοχή δεν είναι μια εύκολη διαδικασία “Είναι δύσκολο να παραμερίσεις τα προβλήματά σου και να έχεις τη δύναμη να ασχοληθείς με τα κοινά ζητήματα. Αυτοί που φεύγουν από τον ξενώνα δεν κρατούν επαφή, αλλά υπάρχει ένας συμπαγής πυρήνας λειτουργών”. Γαλλία

“Αν και το δικαίωμα οργάνωσης με το συγκεκριμένο τρόπο είναι νομικά αναγνωρισμένο, οι χρήστες δυσκολεύονται να εκφραστούν. Τα πράγματα γίνονται ευκολότερα όταν οι άνθρωποι νοιώθουν ότι πραγματικά εισακούγονται”. Δανία

Στο δρόμο της συμμετοχής

Το πρώτο βήμα

“Ήταν δύσκολο να περάσω το κατώφλι του οικογενειακού κέντρου. Το είχα προσπεράσει πολλές φορές χωρίς να τολμή να μπω. Μέχρι που αποφάσισα ότι το κάνω για τον εαυτό μου και οτιδήποτε κι αν σκέφτονταν οι άλλοι δεν θα με έκανε να αλλάξω γνώμη”. Ιρλανδία

“Μια γυναίκα μας επισκέφθηκε με μια ερώτηση σχετική με πρόβλημα ποτού. Άρχισε να μαθαίνει τα εργαστήρια δημιουργίας μας και οι επισκέψεις της έγιναν πιο τακτικές”. Δανία

... και επόμενα βήματα

“Το επόμενο βήμα είναι να έρθεις σε μια συνάντηση και να μιλήσεις: σε κάνει να αισθανθείς υπερήφανος για τον εαυτό σου και σου δίνει κουράγιο να

Συμμετοχή και δημοκρατικές διαδικασίες

“Το δικαίωμα στη συμμετοχή περιλαμβάνει επίσης και ευθύνες”. Σουηδία

“Πολλοί άνθρωποι δεν ενδιαφέρονται πια να ψηφίσουν εξαιτίας του μεγάλου κενού ανάμεσα σε όσα λένε οι πολιτικοί και σε όσα κάνουν. Και ούτε αυτοί ενδιαφέρονται για τα προβλήματά μας ”. Ηνωμένο Βασίλειο

“Αντιμετωπίζουμε μια διάβρωση της ιδέας της δημοκρατίας. Ωστόσο ένα κράτος υπάρχει μόνο μέσω της έκτασης (γεωγραφικής) και των ανθρώπων που ζουν σ’ αυτή. Οι πολιτικοί φαίνεται ότι το ξεχνούν αυτό. Και κανείς δεν ακούει πια τους ανθρώπους, η δημοκρατία εκπροσώπησης δεν δουλεύει πια. Έτσι πολύ συχνά βλέπεις τη «δημοκρατία» να αντικαθίσταται από την «ιθαγένεια» ή τη δημοκρατική συμμετοχή». Το επίκεντρο μετακινείται στο άτομο. “Όμως πέρα από το δικαίωμα ψήφου - το οποίο ασκείται όλο και λιγότερο - υπάρχει και το δικαίωμα σύναξης. Όμως κανείς δεν δίνει σημασία πια ούτε στις εθελοντικές οργανώσεις κι αυτό δημιουργεί μια αίσθηση αποδυναμωσης ” Φινλανδία

“Είναι πολύ λυπηρό να ακούει κανείς πώς παρακαμάζει δημοκρατία στις δυτικές χώρες. Για τις χώρες του πρώην Σοβιετικού Μπλοκ, η εγκαθίδρυση

Ένα νομικό πλαίσιο και μια καλά οργανωμένη κοινωνική ζωή αποτελούν ήδη δυο αποφασιστικά σημεία αφετηρίας.

Δύο πράγματα πρέπει ωστόσο ειπωθούν:

- οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια συχνά είχαν πολύ σκληρές εμπειρίες ζωής κι έτσι δυσκολεύονται να μιλήσουν για τον εαυτό τους.
- Με βάση τα δεδομένα, οι αρχές δεν μπορούν να περιοριστούν στο νομικό πλαίσιο εφόσον επιθυμούν πραγματική συμμετοχή: υπάρχει πολύ περιθώριο για βελτίωση.

προχωρήσεις πιο πέρα. Είναι σημαντικό να έχεις κάποιον που μπορείς να εμπιστευτείς.”. Ιρλανδία

“Το ότι ήρθε της έδωσε τη δύναμη να κάνει ένα βήμα προς μια καλύτερη ζωή. Αποφάσισε να εγκαταλείψει τον άντρα της επειδή δεν έκανε τίποτα να αντιμετωπίσει το πρόβλημα που είχε με το ποτό. Σήμερα ζει στο δικό της διαμέρισμα”. Δανία

Η συμμετοχή παίρνει διάφορες μορφές. Δεν έχει να κάνει μόνο με την προφορική έκφραση, μπορεί να αφορά μια σειρά δραστηριοτήτων: σχέδιο, τραγούδι, γράψιμο, μαγειρική...

της δημοκρατίας αποτελεί πρωταρχική πρόκληση την οποία περιμέναμε χρόνια. Η Ευρώπη πρέπει οπωσδήποτε να δώσει ένα σαφές μήνυμα ώστε η αδικία να πάψει να προστατεύεται από το νόμο”. Βουλγαρία

“Στη Λετονία δεν υπάρχει κρατική χρηματοδότηση για τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, αλλά χορηγία την οποία μπορούν οι επιχειρήσεις να αφαιρέσουν από τη φορολογία. Η ζωή στο κοινωνικό σύνολο βρίσκεται ακόμα σε φάση υπανάπτυξης και εξαιτίας του διασκορπισμένου πληθυσμού, όμως έχουν αρχίσει να δημιουργούνται Κοινωνικά Ιδρύματα και μάλλον θα αποτελέσουν καλή πρωτοβουλία. ”.

Οι συγκεκριμένες παρεμβάσεις κάνουν λόγο για μορφές δημοκρατίας που πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- Αντιπροσωπευτική δημοκρατία, όπου οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι έχουν εντολή να ασχοληθούν με όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής.
- Αντιπροσωπευτική δημοκρατία σε συνδυασμό με διαδικασίες συμμετοχής: πρόκειται για ευρύ πεδίο δράσης το οποίο ανιχνεύεται σε όλους τους τομείς: έρευνες σχετικά με το σχεδιασμό πόλεων, επιτροπές γειτονιών, συμμετοχικός προϋπολογισμός. .

Αυτά τα προβλήματα δεν προκύπτουν από κοινές καταστάσεις αλλά από γεγονότα σε εντελώς διαφορετικές χώρες, των οποίων όμως κοινό ιδανικό παραμένει μια δημοκρατία που προσφέρει περισσότερη ισότητα, κοινωνική δικαιοσύνη, αλληλεγγύη και διαφάνεια.

Στρατηγικές για συμμετοχή

“Έχουμε κάτι να τους προσφέρουμε (στους πολιτικούς ιθύνοντες). Μας χρειάζονται προκειμένου να έρθουν σε επαφή με την πραγματικότητα. Μαζί με εμάς μπορούν να φτιάξουν καλύτερους νόμους”. Σουηδία

“Μια καλή στρατηγική για να τους πείσουμε είναι να δείξουμε στους πολιτικούς ιθύνοντες πού απέτυχαν τα μέτρα τους επειδή δεν μας άκουσαν”. Ηνωμένο Βασίλειο

“Το να γίνει το δικαίωμα στη συμμετοχή υποχρεωτικό είναι πολύ καλό μέτρο”. Κάτω Χώρες

“Οι αρμόδιοι υπάλληλοι που συναντήσαμε πρόσφατα σε μια συζήτηση σχετικά με την καταπολέμηση της φτώχειας ήταν νευρικοί και αισθάνονταν άβολα. Το θέμα είναι ότι ελπίζουν να επηρεάσουν τη λήψη αποφάσεων. Η συνάντηση με δίδαξε ότι πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη και τη δουλειά των δημοσίων υπαλλήλων γιατί συνδέεται

με την πολιτική και οποιαδήποτε αλλαγή υπουργού θα την επηρεάσει”. Ηνωμένο Βασίλειο

“Τρία δημοτικά συμβούλια λαμβάνουν μέρος σε ένα σχέδιο EAPN-Eurocities όπου οι προτεραιότητες είναι η αναπηρία, η ευημερία και οι άστεγοι. Το πρόγραμμα αυτό δίνει την ευκαιρία για δουλειά σε τοπικό επίπεδο”. Σουηδία

Από αυτές τις παρεμβάσεις εντοπίζονται οι εξής σχετικές στρατηγικές:

- Χρήση των συμπληρωματικών συμβολών που μπορούν να γίνουν
- Ανάλυση των μέτρων και των πολιτικών και εντοπισμός των αδύνατων σημείων τους.
- Επιμονή έως ότου η συμμετοχή συμπεριληφθεί στη νομοθεσία
- Εμπλοκή και ανάμειξη όλων των πρωταγωνιστών
- Εκμετάλλευση κάθε ευκαιρίας.

Πρώτο Εργαστήριο - Δήλωση ολομέλειας

Το εργαστήριο χρησιμοποίησε ως βάση του προσωπικές μαρτυρίες διαφόρων μοντέλων συμμετοχής και έθεσε επίσης και τις προϋποθέσεις για αποτελεσματική συμμετοχή των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια.

Αυτό μας θύμιζε όσα είχαν λεχθεί κατά την πρώτη Συνάντηση το 2001. Είναι σημαντικό να επαναλαμβάνουμε αυτά τα πράγματα ώστε να χτίζουμε σχέσεις εμπιστοσύνης και με εκείνους οι οποίοι συμμετέχουν για πρώτη φορά.

Η ομάδα ωστόσο ασχολήθηκε και με το «γιατί» οι συνθήκες για καλύτερη συμμετοχή πρέπει να ακουστούν εκ νέου. Συμπέρανε ότι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν είναι καλά εδραιωμένες, συμπεριλαμβανομένης της πιο σημαντικής: το να εισακούγεται κανείς. Η ομάδα τονίζει ότι μια σειρά χωρών έχουν συμπεριλάβει τη συμμετοχή στη νομοθεσία, καθιστώντας την έτσι υποχρεωτική, όπως συμβαίνει με τα συμβούλια των χρηστών.

Η ομάδα το θεωρεί αυτό θετική εξέλιξη, αλλά από το να πείσουμε τις αρχές να μας ακούσουν, προτιμούμε να τις πείσουμε ότι η συμμετοχή είναι σημαντική και απαραίτητη. Οι αρχές μας χρειάζονται προκειμένου να εκπονούν μέτρα. Τους προσφέρουμε την εμπειρία ζωής μας και τους δείχνουμε πώς την επηρεάζουν αυτά τα μέτρα.

Το να μας ακούνε και το να ακούνε όλους όσους αντιμετωπίζουν δυσκολίες, είναι πολύ σημαντικό πριν καταφέρουμε να μιλάμε για πραγματική δημοκρατία.

Δεύτερο εργαστήριο

Γενικές μαρτυρίες

Μαρτυρίες ομαδικών εμπειριών

Τα πράγματα τα οποία φέρνουν την ομάδα κοντά είναι αυτά τα οποία προσδιορίζουν το μοντέλο συμμετοχής. Οι συμμετέχοντες έδωσαν διάφορα σχετικά παραδείγματα:

Νομάδες (Ιρλανδία)

Οι Νομάδες είναι μια ομογενής κοινότητα η οποία υπάρχει έχοντας μια ισχυρή και θετική αίσθηση ομαδικότητας, είναι γεωγραφικά διασκορπισμένη και αντιμετωπίζει μεγάλη διάκριση.

“Έχουμε την υποστήριξη της Ομάδας Ανάπτυξης με την οποία προετοιμάζουμε συναντήσεις. Όμως συχνά οι πολιτικοί δεν εμφανίζονται”.

Οι Νομάδες έχουν στέγη αλλά στερούνται ύδρευσης, ηλεκτρικού και άλλων υπηρεσιών.

“Τα σπίτια είναι έτσι γιατί δεν θέλουν να έχουμε σπίτια. Γι’ αυτό οι αρχές δεν κάνουν τίποτα: νομίζουν ότι αν κάνουν κάτι για μας η πλειοψηφία του λαού θα τους καταψηφίσει στις επόμενες εκλογές.”.

“Πρέπει να κερδίσουμε την κοινή γνώμη. Χωρίς αυτό οι συναντήσεις δεν έχουν νόημα”.

Μετανάστευση (Ισπανία)

Ένας ενοποιητικός παράγοντας για μια άλλη ομάδα είναι η μετανάστευση. Στη χώρα υποδοχής όμως, το γεγονός αντιμετωπίζεται συχνά ως αρνητικό και συνώνυμο της παρανομίας και της ανικανότητας ένταξης.

“Υπάρχει ένα καταφύγιο για αστέγους, όμως οι μετανάστες μπορούν να παραμείνουν μόνο μια εβδομάδα γιατί δεν έχουν χαρτιά.”.

Οι μετανάστες υποστηρίζονται από τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις αλλά αντιμετωπίζουν όλα τα προβλήματα που σχετίζονται με την έλλειψη νόμιμου καθεστώτος, πράγμα που σημαίνει σοβαρή διάκριση. Κάποιες από τις θέσεις στις εθελοντικές οργανώσεις κατέχονται από μετανάστες.

“Οι μετανάστες που δρουν μόνοι δεν θα αποκτήσουν ποτέ συμμετοχή. Οι εθελοντικές οργανώσεις χρειάστηκαν 10 χρόνια να ξεκινήσουν. Και θα πρέπει το ενδιαφέρον να είναι αμοιβαίο: τόσο από τους μετανάστες όσο και από τη χώρα υποδοχής”.

Οι μετανάστες έχουν επιτύχει τη συμμετοχή σε εθελοντικές οργανώσεις. Ο δρόμος για τη συμμετοχή μοιάζει ακόμα μακρύς. Η αναγνώριση του βασικού θετικού ενοποιητικού παράγοντα (κοινή χώρα προέλευσης) αποτελεί εμπόδιο στη χώρα υποδοχής. Η διαδικασία πρέπει να περάσει μέσα από την αλλαγή της εικόνας της ομάδας - από αρνητική σε θετική - στην κοινή γνώμη, σε συνδυασμό και με σημαντικές αλλαγές στην νομοθεσία και στον τρόπο καταπολέμησης των διακρίσεων.

Γυναίκες που επωφελούνται (Κάτω Χώρες)

“Οι πρώτες μας επαφές έγιναν με τις κοινωνικές υπηρεσίες, κάτι το οποίο δεν είχε συμβεί για 20 ή 30 χρόνια. Δεν χάρηκαν ιδιαίτερα που έπρεπε να μας ακούσουν ”.

“Κάθε χρόνο, πραγματοποιούταν μια διάσκεψη που αναφερόταν στη συμμετοχή χωρίς εμάς και για εμάς. Περίπου 30 άτομα πήγαν εκεί και απαίτησαν να τους αφήσουν να μιλήσουν. Πέτυχε και πετυχαίνει ακόμα ”.

Η ομάδα κάνει εκστρατεία για να τραβήξει τη δημόσια προσοχή εφαρμόζοντας την εξής μέθοδο: “ανακαλύπτοντας τι κοινά έχουμε, όπως την εκπαίδευση. Τα συμπεράσματα ήταν ότι η εκπαίδευση θα πρέπει να είναι δωρεάν για τα παιδιά των οικογενειών που αντιμετωπίζουν

δυσκολίες. Πρόσεξα ότι τρία από τα τέσσερα μέρη το σημείωσαν στο πρόγραμμά τους”.

Η συγκεκριμένη ομάδα χρησιμοποιεί διάφορα στοιχεία που μπορούν να διευκολύνουν τη διαδικασία συμμετοχής:

- συνοχή
- τη μόνιμη δύναμη της ομάδας
- εφευρετικότητα και τόλμη
- επιτυχίες και επίσημη αναγνώριση
- σχέδια για το μέλλον .

Άστεγιοι και ανεργία (Γερμανία, Σουηδία)

“Κανείς δεν θα με κάνει να ζήσω σε διαμέρισμα”.

“Οι άνθρωποι του δρόμου δεν έχουν καμία σχέση με κοινωνικές υπηρεσίες, ή με τις αρχές: δεν θέλουν να «φακελωθούν» και να έχουν περιορισμούς: επομένως δεν υπάρχουν”².

“Το μεγάλο πρόβλημα είναι οι μεταπτώσεις των αστέγων: είναι ζήτημα εβδομάδων ή μηνών. Αν είσαι τυχερός είσαι ακόμα ζωντανός μετά από δυο τρία χρόνια. Η αλλαγή ονομάτων και προσώπων δημιουργεί επιπλέον δυσκολίες. Μπορείς να χτίσεις μια σχέση όταν οι άνθρωποι παραμένουν ίδιοι για κάποιο διάστημα. Μπορείς να κάνεις ουσιαστικές συζητήσεις μόνο με ανθρώπους που γνωρίζεις”.

“Χρειάζεσαι τρία με πέντε χρόνια εκπαίδευσης. Διαφορετικά είναι σαν να μένεις στο Παρίσι και να έχεις τηλεφωνικό κατάλογο του Πεκίνου” Γερμανία

Η συμμετοχή των ανθρώπων που υποφέρουν από τον κοινωνικό αποκλεισμό υπάρχει σε εθελοντικές οργανώσεις. Η κοινωνική ένταξη έχει και θετικά – εφόσον πετύχει αποτελεί τουλάχιστον μερική επιτυχία – και αρνητικά – άρνηση να ζει κάποιος «όπως όλοι οι υπόλοιποι».

Πρώην παραβάτες, ναρκωτικά (Σουηδία)

Η ομάδα αυτή βίωσε τον πλήρη κοινωνικό αποκλεισμό, δημιούργησε το δικό της κέντρο και οι κανόνες της βασίζονται στην επιστροφή στους κόλπους της κοινωνίας και στη ρήξη με το παρελθόν. Η μεθοδολογία της βασίζεται στην αυτοβοήθεια.

“Ότι κάνουμε το κάνουμε με εμπειρία και πραγματογνωμοσύνη. Ένας πολιτικός, ένας αξιωματούχος ή ένας δημόσιος υπάλληλος δεν θα μπορούσε να το κάνει. Αν εμείς δεν είχαμε δημιουργήσει αυτή την ομάδα, κανένας άλλος (εκτός από πρώην παραβάτες και πρώην ναρκομανείς) δεν θα μπορούσε να τη δημιουργήσει. ”.

Αυτή η εθελοντική ομάδα βοήθησε να γνωρίσουν καλύτερα οι πολιτικοί την απόλυτη νομική αβεβαιότητα την οποία βιώνουν οι φυλακισμένοι. Χαίρει εκτίμησης στους πολιτικούς κύκλους για τα αποτελέσματα που επιφέρει. Η εγκληματικότητα έχει μειωθεί κατά 50%. Η ομάδα δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση. Λαμβάνει οικονομική βοήθεια από τοπικούς καταστηματαρχες, και βρίσκει μόνη της τρόπους να αυξήσει το πενιχρό της εισόδημα. Ωστόσο η έλλειψη κονδυλίων παραμένει οξύ πρόβλημα.

Η ομάδα μεγάλωσε πολύ γρήγορα σε μέγεθος (από 11 μέλη σε 4000 μέσα σε πέντε χρόνια) και σε γεωγραφική εμβέλεια.

“Η οργάνωσή μας μεγάλωσε και όλα τα μέλη της μεγάλωσαν κι αυτά με τη σειρά τους”.

Η ομάδα έχει ξεκινήσει μια συζήτηση με το Υπουργείο Δικαιοσύνης σχετικά με ένα πάγωμα χρεών. Το σχέδιο συνίσταται στο να παγώσουν για δύο χρόνια τα χρέη πρώην καταδίκων έτσι ώστε να τους δοθεί η ευκαιρία να τακτοποιηθούν όταν βγουν

Οι παράγοντες που εντοπίστηκαν ως εμπόδια στην ένταξη ήταν:

- Ο φαύλος κύκλος: μη σταθερή διεύθυνση και δουλειά.
- Έκτακτη, κακοπληρωμένη, περιορισμένη διάρκειας δουλειά.
- Η πεποίθηση ότι οι πολιτικοί ιθύνοντες ξέρουν πολύ καλά την κατάσταση αλλά δεν θέλουν να τη βελτιώσουν, και ότι τα μέτρα που λαμβάνονται είναι απλά ανοησίες.
- Ο χρόνος που χρειάζεται για να μιλήσουν την ίδια γλώσσα

Τα θετικά στοιχεία που εντοπίστηκαν ήταν τα εξής:

- Ο αριθμός αστέγων και ανέργων που έχουν αναμειχθεί.
- Η αποφασιστικότητα να βγει κάποιος από αυτήν την κατάσταση με οργανωμένο τρόπο που φτάνει μέχρι και στο σημείο να αρχίσει διάλογο με τους πολιτικούς υπεύθυνους.

από τη φυλακή. Το να έχουν να αποπληρώσουν χρέη με το που βγαίνουν είναι ένα πρόβλημα που ωθεί αυτούς τους ανθρώπους πάλι στην παρανομία.

“Είμαστε στη φάση αλλαγής της κατάστασης. Θέλουμε να ξεπληρώσουμε τα χρέη μας, αλλά το πρώτο πράγμα που χρειαζόμαστε είναι κάπου να μείνουμε και φαγητό στο τραπέζι. Είμαστε αρκετά υπερήφανοι: ο πρόεδρος του διοικητικού μας συμβουλίου πέρασε 20 χρόνια μέσα και τώρα συναλλάσσεται με το υπουργείο Δικαιοσύνης. Είμαστε υπερήφανοι για όσα έχουμε καταφέρει και για το που έχουμε φτάσει και προσπαθούμε να βοηθήσουμε κι άλλους. Ξέρουμε τι σημαίνει έγκλημα και ναρκωτικά. Τώρα πληρώνομαι για να βοηθάω νέους να ξεφεύγουν από μια τέτοια ζωή. Μπορώ να κρατώ το κεφάλι μου ψηλά γιατί ξέρω για τι μιλάω. Όταν μιλώ σ’ ένα παιδί που μόλις έκλεψε το πρώτο του αυτοκίνητο ή πήρε την πρώτη του δόση, συνδέομαι μαζί του γιατί καταλαβαίνω πώς νιώθει”.

Η ομάδα δεν αναμένει άμεσα αποτελέσματα.

“Δεν πρόκειται τόσο για το τι μπορεί να κάνει ο Υπουργός για μας. Δεν μπορεί να παραβεί τον νόμο, αλλά μπορεί να μας ακούσει. Μερικές φορές είναι σημαντικό να υπάρχει ένας Υπουργός που απλώς ακούει. Δεν μπορεί να κάνει πολλά πράγματα φέτος ή του χρόνου αλλά ωστόσο έχει αλλάξει ιδέες.”.

Η ομάδα δημιούργησε επίσης την πρώτη συνάντηση ανάμεσα σε πολιτικούς και φυλακισμένους κατά τη διάρκεια μιας εκλογικής περιόδου προκειμένου να δώσει έμφαση στο θέμα των «πολιτικά αποδυναμωμένων»: “ Έγινε μεγάλη συζήτηση ανάμεσα στους πολιτικούς που δεν είχαν ξανασυναντήσει φυλακισμένο. Ήταν η αρχή

μιας αφύπνισης”. Τα μέλη χρησιμοποιούν επίσης καινοτόμες μεθόδους, όπως για παράδειγμα έρχονται σε επαφή με υποψήφιους της αντιπολίτευσης – “φιλόδοξοι πολιτικοί που θέλουν να γίνουν κυβέρνηση την επόμενη φορά” – να βρουν συμμάχους που θα καταθέσουν ερωτήσεις στη βουλή. Όταν ήταν απένταροι και δεν μπορούσαν να πληρώσουν το ενοίκιο του κέντρου τους, έκαναν καθιστική διαμαρτυρία και απείλησαν να σπάσουν τον κανόνα τους «όχι ναρκωτικά».

Παράγοντες που ευνοούν τη διαδικασία συμμετοχής:

- Τα μέλη της ομάδας έχουν παρεμφερείς

εμπειρίες ζωής. Υπάρχει ταύτιση με την ομάδα.

- Οι συγκεκριμένες εμπειρίες χρησιμοποιούνται με θετικό τρόπο: τα μέλη γνωρίζουν ότι έχουν γνώση και τεχνογνωσία και αυτά τα μεταφέρουν στους υπόλοιπους (με παρόμοιες εμπειρίες).
- Ορίζουν οι ίδιοι εσωτερικούς κανόνες: υπάρχει συνοχή.
- Έχουν θετική εικόνα για τον εαυτό τους: είναι υπερήφανοι για το ποιοί είναι και γι’ αυτά που έχουν επιτύχει.
- Έχουν κερδίσει την αναγνώριση της κοινωνίας των πολιτών και των πολιτικών.

Κέντρο ανοιχτής πόρτας (Βέλγιο)

Αυτό το κέντρο ανοιχτής πόρτας για ανθρώπους που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια προσφέρει μακροπρόθεσμη υποστήριξη που σέβεται το ρυθμό και τα σχέδια τους.

“Όταν ήρθα εδώ πριν από 10 χρόνια, το μόνο που μπορούσα να κάνω είναι να κάθω και να παρακολουθώ τι συμβαίνει. Χρειάστηκε πολύς χρόνος πριν νοιώσω έτοιμος να πω κάτι. Τα κατάφερα επειδή ακολουθούσαν το δικό μου ρυθμό. Το άφησαν σε μένα να αποφασίσω να λάβω μέρος στην ομάδα”.

Όσοι χρησιμοποιούν το κέντρο καλούνται κάθε μήνα σε συζήτηση (ονομάζεται «κοινοβούλιο») κατά την οποία σχεδιάζουν τις γενικές γραμμές των δραστηριοτήτων και των σχεδίων της ομάδας.

“Μια οργάνωση πρέπει να είναι αρκετά δυνατή πριν προχωρήσει στη συμμετοχή”.

Η συμμετοχή είναι σταδιακή, με αύξουσα τάση, από το τοπικό επίπεδο (γειτονιά) στο επίπεδο της πόλης και το περιφερειακό επίπεδο. Η μεθοδολογία

αναπτύσσεται έχοντας ως σημείο αναφοράς τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια.

“Όταν πηγαίνουμε στις πολιτικές αρχές, ο φάκελος πρέπει να είναι έτοιμος και να περιλαμβάνει όλα τα σημεία κλειδιά. Όμως εμείς συντονίζουμε τη συζήτηση: οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια δίνουν τις προσωπικές τους μαρτυρίες και προωθούν προτάσεις. Κατόπιν η πολιτική αρχή μπορεί να αναλάβει δράση. ”.

Και σε αυτή την περίπτωση υπάρχει μια σειρά παραγόντων που ευνοούν τη συμμετοχή:

- Σεβασμός για τους ανθρώπους και εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους.
- Ανοιχτή συζήτηση πριν από τη θέσπιση κοινών στόχων.
- Μια ζωντανή οργάνωση με διαρθρωμένες προετοιμασίες.
- Οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια αποτελούν το σημείο αναφοράς στις συναντήσεις συμμετοχής.
- Τα επίπεδα στόχοι σταδιακά διευρύνονται.

Ξενώνας για ανθρώπους που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια (Γαλλία)

Το κέντρο της ομάδας είναι ένας ξενώνας για ανθρώπους που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια. Οι άνθρωποι αυτοί πηγαίνουν στο κέντρο ύστερα από σοβαρές, ποικίλες κρίσεις που αντιμετώπισαν. Το όργανο συμμετοχής δημιουργήθηκε πρόσφατα.

“Η πρώτη κίνηση έγινε από τη διοίκηση του κέντρου που θέλησε να εισάγει τη συμμετοχή στην οργάνωση. Οι συμμετέχοντες ορίζουν τις συναντήσεις, εκπονούν την ημερήσια διάταξη, εκφράζουν τις απόψεις τους ως προς τη λειτουργία του ξενώνα, τη φυσική οργάνωση, τις εκπαιδευτικές παροχές, την εισαγωγή”.

Η ανάγκη να γίνεται σεβαστός ο ρυθμός των χρηστών

“Καταρχάς πρέπει οι άνθρωποι να διεκδικήσουν το δικαίωμά τους στο λόγο. Στην αρχή θα πρόκειται για καθημερινά πράγματα: γεύματα, ώρες λειτουργίας, μπάνια. Τα ευρύτερα θέματα που αφορούν όλους θα αρχίσουν να εμφανίζονται. Το να εκφέρουν άποψη οι χρήστες για τη λειτουργία του κέντρου είναι ήδη από μόνο του κάτι πολύ δύσκολο”.

Συναντήσεις της Ομοσπονδίας του Ξενώνα

“Τον Οκτώβριο του 2002, φέραμε σε επαφή χρήστες του ξενώνα για πρώτη φορά. Η ιδέα ήταν να μιλήσουν μεταξύ τους, να ανακαλύψουν ξανά το σθένος τους, την ικανότητα να αρχίζουν κάτι, να κάνουν κάτι μαζί. Να συνειδητοποιήσουν ότι δεν είναι μόνοι, να είναι σε θέση να καλούν κι άλλους ανθρώπους.....”

“Η νομοθεσία συζητήθηκε με τις μεγάλες ομοσπονδίες: διευθυντές και κοινωνικοί λειτουργοί. Δεν είναι το ίδιο με τους χρήστες. Είναι τεράστια δουλειά να ξεκινά κανείς από τη ρίζα ”.

Παρατηρήσεις πάνω σε γενικά θέματα

Το ΕΣΔΕΝ – Κοινωνική Ενσωμάτωση

“Το Εθνικό Παράρτημα μας μιλά έπειτα από αίτημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα γράψουμε δυο τρεις σελίδες για το δεύτερο ΕΣΔΕΝ”.

Στο ΕΣΔΕΝ, μια ομάδα αστέγων τονίζει επίσης και την έλλειψη διαφάνειας που συνίσταται στο να ζητείται η άποψη μόνο των «μεγάλων παικτών». Δεν προχωρούν πέρα από τα συνδικάτα και τις εκκλησίες: τα συμφέροντά τους δεν είναι και δικά μας. Δεν μπορούμε να συνεργαστούμε μαζί τους και δεν ενδιαφέρονται να συνεργαστούν μαζί μας”.

Οι άνθρωποι οι οποίοι βιώνουν τη φτώχεια προσδιορίζονται κοινωνικά από όλα εκείνα που δεν έχουν: σπίτια, δουλειές. Ωστόσο δεν

πρόκειται για ομογενείς κοινωνικές ομάδες. Η σύνθεσή τους ποικίλει χαρακτηριστικά, και δεν έχουν απαραίτητα κοινούς στόχους ζωής, ούτε κοινές συνέπειες από τους μηχανισμούς αποκλεισμού, κοινές απαιτήσεις για συμμετοχή, ή κοινές μεθόδους.

Παρά τα εμπόδια αυτά, η συμμετοχή γίνεται στα πλαίσια μικρών εθελοντικών ομάδων. Προκειμένου όμως να επιτύχει το όλο εγχείρημα, εκτός από τα παραπάνω χρειάζεται και θετική πολιτική βούληση, σε συνδυασμό με μια σταδιακή μετακίνηση των αξιών πέρα από την ακράδαντη πεποίθηση ότι η απασχόληση είναι το μοναδικό μέσο για κοινωνική ένταξη.

Αλληλεγγύη και πρόσβαση σε δικαιώματα

Προϋπόθεση για συμμετοχή

“Το πρώτο πράγμα είναι να λυθούν τα καθημερινά προβλήματα των ανθρώπων που ζουν μέσα στη φτώχεια”.

Μια ομάδα η οποία (μεταξύ άλλων) έχει οργανώσει ένα κέντρο διακοπών στο οποίο οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια μπορούν να χαλαρώσουν και να ακουστεί η φωνή τους δημιούργησαν μια συζήτηση που έχει θέμα: «η μεγαλύτερη πρόκληση για συμμετοχή: να αγγίξουμε εκείνους οι οποίοι έχουν αφεθεί πίσω. Ιρλανδία

“Ένας φτωχός Ευρωπαίος έχει τουλάχιστον κάτι: ένα εγγυημένο ελάχιστο εισόδημα. Η φτώχεια των μεταναστών είναι διαφορετική γιατί η πραγματικότητα που βιώνουν είναι διαφορετική. Όταν όμως μιλάμε για φτώχεια, πρέπει να μιλάμε γενικά, πρέπει να μιλάμε για τα δικαιώματα του ανθρώπου”. Ισπανία

“Ένας μετανάστης δεν έχει τις ίδιες «ευκαιρίες» γιατί δεν έχει και τις ίδιες επιλογές: υπάρχει τεράστια διάκριση”. Σουηδία

Ανάλογα με το σημείο στο οποίο βρίσκονται οι άνθρωποι, υπάρχουν στάδια: “Όταν πρωτοέρχονται εδώ, οι άνθρωποι δεν είναι σε θέση να πουν πολλά. Αναλαμβάνουν μια δουλειά, όπως το να σερβίρουν τον καφέ. Μετά από κάποιο χρονικό διάστημα μπορεί να πουν μια κουβέντα σε εκείνους που δεν φέρνουν πίσω το φλιτζάνι τους. ”. Ιρλανδία

“Εμείς εδώ είμαστε οι καλύτεροι. Είναι η δική μας σειρά να βρούμε λύσεις στις περιοχές και στις πόλεις μας έτσι ώστε εκείνοι οι οποίοι έχουν μείνει πίσω να καταφέρουν να φτάσουν σε κάποιο επίπεδο συμμετοχής”. Γερμανία

“Όποιες διαφορές κι αν υπάρχουν, η φτώχεια σημαίνει στέρηση δικαιωμάτων, αδικία”. Βέλγιο

“Μετανάστες ή άστεγοι, δεν έχει διαφορά. Κανένας δεν έχει επιλογή”. Γερμανία

“Αν επιτρέψουμε στον εαυτό μας να διαιρεθούμε, τότε θα έχουμε ήδη χάσει. Πρέπει να ξεκινήσουμε από την αρχή με πολιτική ενημέρωση. Το πρώτο ζητούμενο είναι η αλληλεγγύη. Έπειτα, συνεχίζουμε παρακάτω”. Γερμανία

Οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια δεν ξεκινούν όλοι από το ίδιο σημείο αφετηρίας. Οι διαφορές είναι αδιαμφισβήτητες. Πρέπει να τις συζητάμε, να τις μελετάμε, έχοντας κατά νου ότι πρόκειται για διαφορετικές βαθμίδες εντός της ίδιας διαδικασίας κοινωνικού αποκλεισμού. Το να αγνοήσουμε αυτές τις βαθμίδες αργά ή γρήγορα θα δημιουργήσει ρήξεις. Η αλληλεγγύη θα πρέπει να αναπτυχθεί ή να ενισχυθεί ανάμεσα σε όλους τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια.

Δεύτερο εργαστήριο

Δήλωση ολομέλειας

Συμμετοχή

Η κάλυψη των βασικών αναγκών των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για οποιαδήποτε συμμετοχή.

Η συμμετοχή είναι δικαίωμα, όχι χάρη.

Η διαδικασία συμμετοχής θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τα εξής:

1.1. Σεβασμός των ατόμων:

- Των εμπειριών τους, «της ύπαρξής τους»
- Του ρυθμού και του επιπέδου τους
- Των μεθόδων επικοινωνίας, της γλώσσας τους
- Της ζωής τους: οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια αγωνίζονται σε δύο μέτωπα:
 - στην καθημερινή μάχη για επιβίωση
 - στο να τα βγάζουν πέρα με τη φτώχεια

1.2. Αξιοπρέπεια

1.3. Μέσα:

- Να ζουν με αξιοπρεπές εισόδημα
- Να συναντιούνται και να εργάζονται στα πλαίσια εθελοντικών ομάδων για το κοινό όφελος

1.4. Δικτύωση

- Στην κοινότητα στην οποία ζουν
- Στον κλάδο που ασχολείται με την αντιμετώπιση της φτώχειας ο οποίος τους αφορά
- Στη χώρα τους
- Στην Ευρώπη.

1.5. Η πολιτική διαχείριση με τους ανθρώπους οι οποίοι αντιμετωπίζουν τη φτώχεια

- Η διαδικασία συμμετοχής θα πρέπει να ξεκινήσει από την αρχή
- Αυτοί οι οποίοι βιώνουν τη φτώχεια θα πρέπει να συμμετέχουν έχοντας επιλογή ως προς τα θέματα, τις μεθόδους, τις διαδικασίες

αξιολόγησης, λήψης αποφάσεων και τις δράσεις που πρέπει να αναλαμβάνονται

- Το περιεχόμενο της συμμετοχής θα πρέπει να είναι το πιο κοντινό στους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια, και θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως κεντρικό σημείο στη λήψη αποφάσεων
- Οι άνθρωποι οι οποίοι βιώνουν τη φτώχεια είναι ρεαλιστές: δεν ζητούν το φεγγάρι, αλλά ούτε ξεγελιούνται.

1.6. Η συμμετοχή πρέπει να ξεκινήσει και στην κοινωνία, όχι μόνο με τις πολιτικές αρχές.

- Εντοπισμός συμμάχων μέσα από την ενημέρωση
- Διότι η ζωή στην κοινωνία αποτελείται από ελεύθερες επιλογές.

1.7. Η συμμετοχή είναι μια κοινή ευθύνη και μια αμοιβαία δέσμευση

- Αυτοί οι οποίοι χαράζουν πολιτικές πρέπει να δεσμεύονται πλήρως από την αρχή ως το τέλος.
- Η διαδικασία συμμετοχής δεν είναι διαπραγματεύσιμη και θα πρέπει να οδηγεί αυτόματα στη δημιουργία μηχανισμών διευκόλυνσης.

1.8. Η συμμετοχή πραγματοποιείται μέσω ενός μηχανισμού «πινγκ πονγκ»:

- Απόφαση ως προς τα θέματα και την επεξεργασία τους
- Σύνταξη προτάσεων
- Συζήτησή τους με τις αρμόδιες αρχές
- Πρακτική εφαρμογή των μέτρων
- Ανάλυση των αποτελεσμάτων
- Αξιολόγηση

Εθνικά Σχέδια δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση

- Το ποσοστό συμμετοχής των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια στο πρώτο ΕΣΔΕΝ ήταν αμελητέο.
- Για το επόμενο ΕΣΔΕΝ έγιναν προσπάθειες διαβούλευσης, όμως δυστυχώς όχι αρκετά έγκαιρα ώστε να δρομολογηθεί μια σωστή διαδικασία.
- Οι διαβουλεύσεις απευθύνονταν κυρίως σε ευρείας κλίμακας οργανώσεις και όχι σε μικρές ομάδες. Ορισμένες από αυτές τις μεγάλες οργανώσεις έχασαν την ευκαιρία μη μπορώντας να ανταπεξέλθουν στο γεγονός ότι διέθεταν περιορισμένο χρόνο.
- Η έλλειψη χρόνου δεν είναι καλή δικαιολογία ώστε να μη ζητείται η γνώμη των απλών

ανθρώπων.

- Οι πρωταρχικές ανάγκες των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια δεν εμφανίζονται αρκετά στις ατζέντες των ΕΣΔΕΝ.
- Τα ΕΣΔΕΝ αναπτύσσονται σε ένα επίπεδο πολύ διαφορετικό από εκείνο των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια.
- Οι διαβουλεύσεις επικεντρώνονται υπερβολικά στα χαμηλά επίπεδα φτώχειας.
- Τα ΕΣΔΕΝ δεν αγγίζουν την πραγματικότητα της ζωής των ανθρώπων.
- Μέχρις ότου το περιεχόμενο των ΕΣΔΕΝ γίνει δεσμευτικό στα κράτη μέλη και/ή συνοδευτεί από κυρώσεις, τα ΕΣΔΕΝ θα συνεχίσουν να αγνοούνται.

Τρίτο εργαστήριο

Γενικές μαρτυρίες

1. Απασχόληση

“Πίσω στη δουλειά” σχήματα

“Τα σχήματα διαρκούν δύο με τρία χρόνια και μετά διαλύονται γιατί τελειώνουν τα κονδύλια”. Γερμανία

“Το να έχεις συμμετάσχει σε αυτά τα σχήματα δεν σου δίνει πρόσβαση ούτε σε πραγματική δουλειά ούτε στο ταμείο ανεργίας”. Αυστρία

“Οι συνεταιρισμοί χρηματοδοτούνται για βραχυπρόθεσμα σχήματα, επομένως είναι δύσκολο να υπάρξει συνέχεια της απασχόλησης”. Ιταλία

“Οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια καταλήγουν να δέχονται το πρώτο πράγμα που τους προτείνεται. Πρόκειται απλώς για εκμετάλλευση και φαύλο κύκλο: δεν έχεις καμία εξέλιξη. Μας προσφέρουν ένα παλιόπαιγμα και επειδή είναι ή αυτό ή τίποτα, το δεχόμαστε”. Γαλλία

“Αν θέλουμε να έχουν αποτέλεσμα τα σχήματα, τότε πρέπει να διαρκούν για μεγάλο διάστημα. Κάποιος που έχει μια μακροπρόθεσμη ευκαιρία θα τα καταφέρει. Μετά μπορείς να ενταχθείς πάλι στην κοινωνία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να εγγυηθεί αυτή τη μακροπρόθεσμη προσέγγιση: έτσι θα ξεφορτωθεί την επίμονη, υποβοηθούμενη φτώχεια”. Γερμανία

Οι προσωπικές αυτές μαρτυρίες δίνουν πληροφορίες για τα «πίσω στη δουλειά» σχήματα, όσον αφορά

- Τη διάρκειά τους
- Το καθεστώς τους: θα έπρεπε να αξιολογούνται / επικυρώνονται με βάση την πρόσβαση σε μια σταθερή, αξιοπρεπώς αμειβόμενη δουλειά ή τουλάχιστον με βάση μια ουσιαστική βελτίωση της θέσης και του εισοδήματος.
- Μια βασική προϋπόθεση: η δυνατότητα να κάνει κανείς επιλογές

Η ένταξη στην κοινωνία απαιτεί χρόνο
“Η ένταξη είναι μια μακροχρόνια διαδικασία. Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια απασχολούνται στον κοινωνικό κλάδο. Και μετά εγκαταλείπονται σ’ αυτόν. Είναι χειρότερα από ότι ήταν πριν. Το να χάνεις αυτά που έχεις είναι ακόμα πιο σκληρό. Η δουλειά θα πρέπει να καταλήγει στην αναγνώριση. Γιατί να χαίρουν (κοινωνικής) αναγνώρισης μόνο οι άνθρωποι με δουλειά, όταν υπάρχουν στην Ευρώπη εκατομμύρια ανθρώπων που εργάζονται αλλά δεν έχουν δουλειά; Γιατί να μην υπάρχει αναγνώριση για ανθρώπους οι οποίοι δεν έχουν δουλειές αλλά εργάζονται;” Γερμανία

Μια αποτυχημένη επανένταξη είναι χειρότερη κι από το τίποτα, όμως επειδή είναι πολύ σύντομα, ορισμένα από τα σχήματα «πίσω στη δουλειά»

είναι καταδικασμένα να αποτύχουν.

Η ένταξη στη δουλειά και στην κοινωνία απαιτεί ευελιξία, δημιουργικότητα, υποστήριξη.....

“Το πρόγραμμά μας παρέχει εξατομικευμένα μαθήματα κατάρτισης: παρακολουθούμε τις δυσκολίες του ατόμου και εκπονούμε ένα ατομικό σχέδιο κατάρτισης και υποστήριξης κατάλληλο για αυτά τα άτομα. Υπάρχει επίσης κι ένα ειδικό πρόγραμμα για τους νέους: και η μουσική μπορεί να αποτελέσει δρόμο προς την αγορά εργασίας.”. (Ισπανία).

“Οι άνθρωποι συμμετέχουν ως δραστήριοι παίκτες στο σχεδιασμό της επιστροφής τους στην αγορά εργασίας. Η ανάγκη για συνεχή υποστήριξη έχει τονιστεί, κυρίως όσον αφορά τα άτομα που βρίσκονται πολύ καιρό μακριά από την αγορά εργασίας και για τα οποία οι συνηθισμένες οδοί δεν βοηθούν αρκετά. Τα σχήματα που αφορούν τις ευκαιρίες για απασχόληση είναι τόσο σημαντικά όσο και το δικαίωμα στην εργασία. Οι άνθρωποι δεν έχουν απλώς το δικαίωμα να εργαστούν, αλλά και το δικαίωμα να εντάσσονται στην αγορά εργασίας με τρόπο που θα προσαρμόζεται στις δυσκολίες τους”. Ιταλία

Όσο περισσότερες δυσκολίες έχει βιώσει ένα άτομο, τόσο περισσότερη προσοχή, σεβασμό και κατάλληλη υποστήριξη χρειάζεται η επανένταξη του στην αγορά εργασίας.

(Επαν)ένταξη στην αγορά εργασίας
Όταν οι πολιτικοί ιθύνοντες μιλούν για απασχόληση, μπορεί να χρησιμοποιούν τον ίδιο όρο που χρησιμοποιούν και οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια –(επαν)ένταξη στην αγορά εργασίας – αλλά βλέπουν την απασχόληση ως το τελικό επίτευγμα, έναν στόχο προς επίτευξη. Για τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια, το βασικότερο είναι η μακροπρόθεσμη προοπτική. Τα σχήματα «πίσω στη δουλειά» είναι γενικά υπερβολικά σύντομα για τους ανθρώπους που έχουν αντιμετωπίσει μακρόχρονες και ακραίες μορφές φτώχειας.

“Αν θέλουμε να είναι αποτελεσματικά τα σχήματα, θα πρέπει να διαρκούν για μεγάλο χρονικό διάστημα”. Γερμανία

Για τους πολιτικούς ιθύνοντες η απασχόληση αποτελεί ένα πιθανό μονοπάτι που οδηγεί στην κοινωνική ένταξη / επανένταξη. Το να αποκτήσουν δουλειά είναι τα πάντα εκτός από το τέλος του αγώνα για τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια. Όταν οι φτωχοί και οι κοινωνικοί αρμόδιοι μιλούν για δουλειά, εννοούν ένα μέσο, ένα

μονοπάτι προς μια γενικότερη αναγνώριση και όχι απλά μια απασχόληση.

“Όταν κοιμόμουν στο αυτοκίνητό μου, φορώντας βρώμικα ρούχα, ποτέ δεν αισθάνθηκα φτωχή. Τώρα που έχω δουλειά, όταν η κόρη μου μου ζητά κάτι που δεν μπορώ να της προσφέρω επειδή δεν κερδίζω αρκετά, τότε αισθάνομαι φτωχή.”. Σουηδία

“Φέτος, χάσαμε πέντε ανθρώπους παρόλο που δεν χρειαζόταν πια να παλεύουν. Είχαν βρει μέρος να μένουν, αλλά και πάλι δεν τα κατάφεραν. Ήταν μόνοι.” Αυστρία

“Το να χάνεις αυτά που έχεις είναι ακόμη σκληρότερο”. Γερμανία

Αυτή η σύγχυση ανάμεσα στα μέσα και τους στόχους δημιουργεί μαζικές παρεξηγήσεις και λάθη στις κοινωνικές πολιτικές, με αποτέλεσμα να ενισχύεται η «νοοτροπία της αποτυχίας».

Σχήματα ‘Δεύτερη ευκαιρία’: το «ένα μέγεθος» δεν ταιριάζει παντού

“Η ανάγκη για διαρκή υποστήριξη έχει τονιστεί, κυρίως όσον αφορά τα άτομα που βρίσκονται πολύ καιρό εκτός της αγοράς εργασίας και για τα οποία οι συνηθισμένες οδοί δεν βοηθούν ιδιαίτερα”. Ιταλία

2. Συμμετοχή

Το σημείο αφετηρίας

“Ένα επαρκές βασικό εισόδημα”.

“Αυτό που στην αρχή σε κάνει να συμμετέχεις είναι η προσωπική σου εμπειρία από τη φτώχεια. Αργότερα είναι όλα όσα βλέπεις γύρω, όχι μόνο τα δικά σου προβλήματα.”. Γαλλία

Συλλογική δράση και δικτύωση

“Το να ανήκει κανείς σε μια εθελοντική ομάδα είναι σημαντικό”. Ηνωμένο Βασίλειο

“Η δική μας επιτροπή διαχείρισης αποτελείται από Τσιγγάνους: οι απόψεις τους λαμβάνονται υπόψη στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της ένωσης”. Ισπανία

“Οι εθελοντικές οργανώσεις που εργάζονται στον ίδιο τομέα συνδέθηκαν μεταξύ τους προκειμένου να δημιουργήσουν μια περιφερειακή οργάνωση”. Ισπανία

“Το δίκτυο σε αφήνει να εκφραστείς πιο ελεύθερα και θέτει τους υπαλλήλους ενώπιον των ευθυνών τους, χωρίς τους φόβους που προκύπτουν από την άνιση σχέση μεταξύ του χρηματοδοτούμενου μη κυβερνητικού οργανισμού και της αρχής χρηματοδότησης”. Ιταλία

“Τον Οκτώβριο του 2002, η FNARS4 οργάνωσε μια συνάντηση των διαφόρων ξενώνων. Είχε πολύ θεαματικά αποτελέσματα”. Γαλλία

Τα περισσότερα σχήματα για επανένταξη στη αγορά εργασίας ξεκινούν με έναν προσδιορισμό κατηγοριών και προφίλ ανέργων ομάδων του πληθυσμού με βάση τον οποίο δημιουργούν το πλαίσιο των επιλογών πολιτικής για τις ομάδες «στόχους» προτεραιότητας.

Όμως αυτό το είδος της προσέγγισης δεν βοηθά εκείνους οι οποίοι είναι σε πολύ δύσκολη κατάσταση και/ή υποφέρουν από μακροχρόνια φτώχεια.

“Παρακολουθούμε τις δυσκολίες του ατόμου και σχεδιάζουμε ένα εξατομικευμένο σχέδιο κατάρτισης και υποστήριξης κατάλληλο γι’ αυτό.”. Ισπανία

Τα παραδοσιακά σχήματα «πίσω στη δουλειά» δεν φαίνεται να λειτουργούν πάντα σωστά: η ένταξη ή η επανένταξη στην αγορά εργασίας πρέπει να σχεδιάζεται με μακροπρόθεσμη στρατηγική, χρησιμοποιώντας μεθοδολογίες βασιζόμενες σε ατομικές καταστάσεις και πορείες ζωής.

Δύο έγγραφα που παρουσιάστηκαν στη 2η Συνάντηση από την Ιταλική αντιπροσωπεία ερευνούν αυτήν την προοπτική σε μεγαλύτερο βάθος³, με το ένα να περιγράφει ένα ατομικευμένο σχήμα πρόσβασης και το άλλο να εξετάζει «ασφαλή μονοπάτια» προς την απασχόληση.

“Ο τρόπος που χρησιμοποιούμε ώστε να συνεχίζεται η συμμετοχή, είναι να οργανώνουμε τους ανθρώπους σε ομάδες δράσης ανάλογα με τη μορφή δυσκολίας που αντιμετωπίζουν” (στην προκειμένη περίπτωση, κατοικία) Βέλγιο

Εμπόδια στη δικτύωση

“Πολλές εθελοντικές οργανώσεις αντιμετωπίζουν τη δυσκολία αφιέρωσης χρόνου - που δεν έχουν - σε ένα κοινό πρόγραμμα”. Ισπανία

Επίσης, “δεν θέλουν να ακούγεται η φωνή τους μέσω των μεγάλων φιλανθρωπικών οργανώσεων. Οι μικρές εθελοντικές ομάδες μερικές φορές μένουν εκτός δικτύων επειδή δεν διαθέτουν τα μέσα”. Γερμανία

“Αυτά που πρώτα ήταν οιοπαγωγές αγροτικές περιοχές, βρίσκονται τώρα σε φάση ριζικών αλλαγών. Η επαφή με τους πολιτικούς ιθύνοντες δεν είναι εύκολη. Αυτές οι περιφέρειες χρειάζονται δουλειές, υποστήριξη της απασχόλησης μέσω της κοινωνικής οικονομίας, παροχή κατάρτισης ”. Ισπανία

Οι μικρές εθελοντικές οργανώσεις είναι εύθραυστες και εργάζονται κάτω από πολύ αυστηρούς περιορισμούς: η αντιμετώπιση των επειγουσών καταστάσεων είναι η προτεραιότητά τους. Η συμμετοχή σε ένα δίκτυο απαιτεί πολλά περισσότερα από χρήμα: πρέπει επίσης να έχει κανείς την ικανότητα να υψώνει τη φωνή του και το ανάστημά του στους πιο σημαντικούς παίκτες. Επιπλέον, στις αγροτικές κοινωνίες, η γεωγραφική διασκόρπιση / απομόνωση των

ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια ενισχύεται από την απόσταση που υπάρχει από τα κέντρα λήψης αποφάσεων και από την κλίμακα του απαραίτητου εφοδιασμού.

Προετοιμασία οργάνωσης

“Ένα από τα μαθήματα αυτής της εμπειρίας 5 είναι ότι πριν από τη συμμετοχή, θέλουμε να συζητάμε μεταξύ μας. Πρέπει να είσαι σαφής ως προς τη θέση σου απέναντι στους αξιωματούχους και τους πολιτικούς ιθύνοντες. Πρέπει να συνειδητοποιείς ότι για εκείνους ο διάλογος με τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια απαιτεί αλλαγή νοοτροπίας.”

“Οι Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί έχουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο. Πρέπει να πείσουν τους πολιτικούς υπεύθυνους για την αναγκαιότητα της συμμετοχής των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια”. Ηνωμένο Βασίλειο

“Μερικές φορές καλούμε τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, άλλες πάλι κάνουμε διαδηλώσεις. Από εμάς εξαρτάται να κάνουμε τις συζητήσεις, να περάσουμε πράγματα στην τηλεόραση και το ραδιόφωνο: αυτό απαιτεί οργάνωση, σαφείς, ισχυρές απόψεις και εντοπισμό των κατάλληλων ατόμων”. Βέλγιο

Η προετοιμασία για τη συμμετοχή απαιτεί από τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια να:

- έχουν ένα κοινό, σαφές σχέδιο
- είναι αποφασισμένοι
- αρχίσουν να αλλάζουν νοοτροπία – κάτι το οποίο είναι μάλλον δίκικο μαχαίρι –
- κάνουν σωστή χρήση των συμμαχών
- έχουν καλή κατανόηση του πολιτικού περιβάλλοντος.

Τα απαραίτητα μέσα

“Δεν μπορείς να συμμετέχεις χωρίς (οικονομικούς) πόρους. Όμως οι υποδομές και η γνώση είναι και αυτά πόροι”. Αυστρία

“Έχουμε ένα πολύ καλό δίκτυο οργάνωσης κλάδων που συνεργάζεται και μιλά στους πολιτικούς ιθύνοντες με θάρρος και σχετικά δυνατή φωνή (...). Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια συχνά πιστεύουν ότι αυτό που κάνουν θα έχει κάποια επίπτωση. Αλλά αν δεν έχουν ενημέρωση, δεν μπορούν να ελέγξουν αν το αποτέλεσμα είναι θετικό ή αρνητικό. Η εξασφάλιση της πληροφόρησης είναι ευθύνη των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, οι οποίες πρέπει να καταστήσουν σαφή τη σημασία της ενημέρωσης των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια”. Ηνωμένο Βασίλειο

Όπως ακριβώς οι οικονομικοί πόροι, οι οποίοι είναι σημαντικού, έτσι πρέπει να είναι διαθέσιμοι κι άλλου είδους πόροι, όπως μια κατάλληλη υποδομή, δεξιότητες, κυρίως επικοινωνίας, τεχνολογία (εξουσία) και αυτοπεποίθηση (να έχει κανείς φωνή που ακούγεται).

Διαβούλευση

“Είχαμε προσκληθεί να λάβουμε μέρος στη δημιουργία πολιτικών κατοικίας, εκπαίδευσης, υγείας, απασχόλησης και κατάρτισης. Αυτή τη στιγμή δημιουργούμε το πλαίσιο για την ανάπτυξη μιας σειράς μέτρων που ελπίζουμε ότι θα ξεπεράσουν το στάδιο της σκέψης (...). Σε εθνικό επίπεδο είμαστε σε μια διαδικασία διαβούλευσης η οποία θα οδηγήσει στη συλλογή ιδεών. Μόλις θα έχουν όλες συλλεχθεί, θα ενσωματωθούν στο ΕΣΔΕΝ. Εδώ πρόκειται για κάτι καινούριο: είναι πρώτη φορά που στην Ισπανία συμμετείχαν κοινωνικοί λειτουργοί”. Ισπανία

“Τα αιτήματα είναι ένα πρόβλημα σ’ αυτή την επιτροπή εργασίας. Είναι μια κατάσταση «εμείς και αυτοί». Φοβόμαστε να εκφράσουμε τα αιτήματά μας πολύ δυναμικά, με σιγουριά, γιατί κάτι τέτοιο θα μπορούσε να καταστρέψει το διάλογο. Είμαστε λίγο διστακτικοί. Όσον αφορά τα θετικά, έχουμε αναγνώριση και ένα Τσιγγάνο διαμεσολαβητή για τις επαφές ανάμεσα στους θεσμούς και την κοινότητα των Τσιγγάνων. Το καλό είναι ότι έχει ανοίξει ένας διάυλος επικοινωνίας”.

Υπάρχουν περιορισμοί σε μια διαδικασία διαβούλευσης «από πάνω προς τα κάτω»:

- θέτει τις εθελοντικές ομάδες σε μια άنيση θέση
- η ελευθερία του λόγου δεν επιτυγχάνεται (διστακτικότητα, φόβος μήπως φανεί κάποιος πολύ επιθετικός);
- η σχέση κυριαρχείται από το φόβο (μήπως καταρρεύσει ο διάλογος).

Από την άλλη πλευρά, στα πλεονεκτήματα συμπεριλαμβάνονται :

- αναγνώριση για την ομάδα
- μια διασύνδεση
- ένας διάυλος επικοινωνίας.

Ενδυνάμωση

“Δημιουργήθηκε μια ομάδα αστέγων για την έλλειψη ημερησίων κέντρων. Οργάνωσαν ένα είδος γιουσουρούμ όχι μόνο για να μαζέψουν χρήματα αλλά και για να ενημερώσουν την κοινή γνώμη. Την ίδια στιγμή δημιουργήθηκε στην πόλη ένα κέντρο κοινωνικής δράσης⁶. Προσέφερε αναγνώριση και ένα προϋπολογισμό συμμετοχής στην ομάδα των αστέγων που τους επιτρέπει να φέρουν σε πέρας μια σειρά δραστηριοτήτων κάθε χρόνο. Πρόκειται για δραστηριότητες που επιλέγονται και εκτελούνται από τους άστεγους και για τις οποίες είναι υπόλογοι”. Βέλγιο

Η προσέγγιση επικεντρώνεται γύρω από:

- τη συνειδητοποίηση ότι υπάρχει έλλειψη
- τη δημιουργία ενός κοινού σχεδίου

(γιουσουρούμ)

- την ενημέρωση της κοινής γνώμης
- τη συνεργασία με ένα διαρθρωμένο τοπικό δίκτυο
- την αναγνώριση των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια και του σχεδίου τους
- την προσφορά πόρων
- την επίτευξη ενδυνάμωσης

“Με το που διατίθενται οι πόροι, οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια - όχι οι διάφοροι υπάλληλοι - είναι εκείνοι που αποφασίζουν πώς θα χρησιμοποιηθούν τα ποσά: αυτό σημαίνει ενδυνάμωση, διεύρυνση των ευθυνών” Αυστρία 7 .

Ευθείες ερωτήσεις

“Ζητάμε και από τους υπαλλήλους των υπηρεσιών (κατοικίας) και από τους τοπικούς πολιτικούς ιθύνοντες να έρθουν σε αυτές τις ομάδες (κέντρα κοινωνικής δράσης). Οι ευθείες ερωτήσεις ορισμένες φορές φέρνουν τις υπηρεσίες και τους πολιτικούς μπροστά σε κάποιες πολύ σκληρές πραγματικότητες: αισθάνονται σαν να έχουν δεχθεί επίθεση. Η κατά πρόσωπο συζήτηση με τους υπαλλήλους δημιουργεί καλύτερη κατανόηση ανάμεσα στην απλή θεωρία και την καθημερινή πραγματικότητα”. Βέλγιο

Η συγκεκριμένη μεθοδολογική πτυχή είναι αυτό που σε άλλα εργαστήρια αποκαλείται «οι υπάλληλοι μαθαίνουν για τη φτώχεια» «αλλαγή νοοτροπίας».

“Ο τοπικός Δικηγορικός Σύλλογος εξέδωσε έναν οδηγό στον οποίο ζητά από τα μέλη του να χρησιμοποιούν απλή γλώσσα.

Η γνώση μας όσον αφορά τα θέματα στέγασης αναγνωρίζεται και έτσι οι πολιτικοί ιθύνοντες ζητούν την άποψή μας για ρυθμίσεις και ειδικές περιπτώσεις.. Το μόνο πρόβλημα είναι ότι αυτά τα αιτήματα φθάνουν προς το τέλος της ημέρας και δεν έχουμε χρόνο να τα εξετάσουμε σε βάθος και να δρομολογήσουμε διαδικασίες. ”. Βέλγιο

Εδώ πρόκειται για ένα σαφές στοιχείο αναγνώρισης της γνώσης των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια και των ομάδων τους. Όμως για ακόμα καλύτερα αποτελέσματα, οι αρχές πρέπει να λαμβάνουν περισσότερο υπόψη το θέμα του χρόνου, που είναι σημαντικό ώστε να γίνεται μια σωστή διαδικασία.

Τρίτο εργαστήριο

Δήλωση ολομέλειας

Παράγοντες που διευκολύνουν τη συμμετοχή

Επίπεδο σχεδιασμού πολιτικής

- Οι πολιτικού ιθύνοντες πρέπει να ακούνε προσεκτικά τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια.
- Η συμμετοχή θα πρέπει να υποστηρίζεται:
- από αρκετά τακτικές συναντήσεις
- από τεχνολογικά μέσα (Internet.)
- Η άμεση πρόσβαση σε ευρωπαϊκές επιδοτήσεις για μικρές οργανώσεις θα πρέπει να διευκολύνεται και ο αριθμός των διοικητικών μεσαζόντων και οργάνων θα πρέπει να περιοριστεί.
- Η ενημέρωση ανάμεσα στο ευρωπαϊκό επίπεδο και στις μικρές ενώσεις θα πρέπει να γίνει πολύ πιο τακτική και διαφανής.
- Η συμμετοχή πρέπει να εξασφαλίζεται σε μακροπρόθεσμο επίπεδο έτσι ώστε να εξασφαλίζεται και η παρακολούθηση και η συνέχεια.
- Θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα μόνιμο ευρωπαϊκό παρατηρητήριο που να συνδυάζει έρευνα και δράση ενώ θα μπορούσε παράλληλα να συντονίζει διάφορες δραστηριότητες.

Άτομα και οργανώσεις

- Οι άνθρωποι οι οποίοι βιώνουν τη φτώχεια θα πρέπει να εμπλέκονται περισσότερο στη διαδικασία συμμετοχής, ώστε να αποφεύγεται η υπερεκπροσώπιση των κοινωνικών λειτουργιών.
- Η συμμετοχή θα πρέπει να περιλαμβάνει μια πτυχή χρηματοδότησης (προϋπολογισμός συμμετοχής). Υπάρχουν ήδη παραδείγματα τέτοιων σχημάτων.

- Οι οργανώσεις πρέπει να προσέχουν ιδιαίτερα τι λένε και πώς το λένε. Πρέπει ακόμα να είναι σε θέση να δρουν την κατάλληλη στιγμή, όπως για παράδειγμα στο στάδιο διάθεσης των πόρων.
- Είναι πολύ σημαντική η συνεργασία ανάμεσα στις οργανώσεις, τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια, τους υπαλλήλους, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, κλπ..
- Οι πολιτικοί ιθύνοντες πρέπει να έχουν καλά παραδείγματα συμμετοχής.
- Η συμμετοχή απαιτεί απλή γλώσσα.
- Θα πρέπει να οργανώνονται περισσότερα φόρα όπως αυτό. Μεταξύ άλλων, η ενημέρωση που προσφέρουν βοηθά στην αξιολόγηση της προόδου.

“Η συγκεκριμένη συνάντηση δεν πρέπει απλώς να τελειώσει με μια καλή έκθεση”. Ισπανία

“Στο χαρτί μπορείς να πεις οτιδήποτε”. Κάτω Χώρες

“Η συμμετοχή είναι η βάση της δημοκρατίας. Σε ποια επίπεδα; Σε όλα: χωρίς αυτήν τίποτα δεν μπορεί πραγματικά να αλλάξει”. Γερμανία

Για το επόμενο Σχέδιο Κοινωνικής Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση

- α. Πρέπει να δίνεται αξιοπρεπής, σταθερή χρηματοδότηση στις ενώσεις των απλών ανθρώπων.
- β. Προτείνουμε να δημιουργηθεί στις Βρυξέλλες ένα ευρωπαϊκό παρατηρητήριο το οποίο δεν θα είναι κέντρο έρευνας. Το παρατηρητήριο θα αναλάβει την αμφίδρομη ανταλλαγή πληροφοριών και την αξιολόγηση των ΕΣΔΕΝ.
- γ. Τα μελλοντικά ΕΣΔΕΝ θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις αρχές που ορίζονται στη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

δ. Όλοι οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια πρέπει σταδιακά να αναμειχθούν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, που αποτελεί το θεμέλιο της δημοκρατίας.

ε. Η συμμετοχή είναι μια διαδικασία ενδυνάμωσης η οποία συμπεριλαμβάνει επικοινωνία με τους πολιτικούς αλλά και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

στ. Είναι σημαντικό να μεταφέρεται ή γνώση, τόσο όσον αφορά τις καλές πρακτικές όσο και εκείνες που πρέπει να αποφεύγονται.

Τέταρτο εργαστήριο

Γενικές μαρτυρίες

1. Σχηματισμός συμμαχιών

Προσεγγίζοντας μια εθελοντική οργάνωση
“Όταν έφτασα στην πόλη, κάποιος με πήγε στην Ένωση. Με έκαναν να αισθανθώ ευπρόσδεκτος.”.
Βέλγιο

“Ηρθα σε επαφή με την Ένωση μέσω ενός πλανόδιου πωλητή”. Αυστρία

“Πριν χάσω όλα μου τα χρήματα, είχα συγκεκριμένες απόψεις για ανθρώπους που ήξερα μόνο από την τηλεόραση. Τώρα, για μένα, ένας άνθρωπος είναι ένας άνθρωπος. Το κοινωνικό σύστημα τους έχει βάλει εκεί που βρίσκονται, επομένως εξαρτάται από την κοινωνία να τους δώσει μια ευκαιρία”.
Γαλλία

Υπάρχουν πολλοί τρόποι δημιουργίας μιας ομάδας ή συμμαχίας. Ένας από αυτούς είναι κι από στόμα σε στόμα.

Στην αγροτική κοινωνία
“Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) οδήγησε σε διαρθρωτικές αλλαγές τον γεωργικό τομέα, κάτι το οποίο είναι κακό για τους μικρούς αγρότες. Παρά τα φαινόμενα (πολύ καλές αγροτικές), ορισμένοι από τους αγρότες ζουν σε πλήρη απομόνωση –ούτε ο ταχυδρόμος δεν τους επισκέπτεται πια – και είναι εντελώς περιθωριοποιημένοι. Επίσης, κρύβουν τη φτώχεια τους επειδή ντρέπονται. Η κομητεία μας έχει το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοκτονιών σε ολόκληρη τη χώρα ”. Ιρλανδία

- Οι επιπτώσεις της ΚΑΠ στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό πρέπει να μελετηθούν.
- Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια σε αραιοκατοικημένες αγροτικές περιοχές ενδεχομένως να έχουν ελάχιστες ή και καθόλου ευκαιρίες να έρχονται σε επαφή με άλλους ή να οργανώνονται.
- Η ντροπή για την κατάστασή του και/ή για

2. Συμμετοχή μέσω ενδυνάμωσης

“Η ένωσή μας ενθαρρύνει τους ανθρώπους να δραστηριοποιούνται. Τώρα κάνω την προσπάθεια να σηκωθώ το πρωί και να αρχίσω να κάνω πράγματα που πρέπει να γίνουν. Η σύμβαση που έχουμε με την ένωση είναι ότι μας δέχεται με αντάλλαγμα να δουλεύουμε ο καθένας ανάλογα με τις δυνατότητές του”. Δανία

“Οι διαμένοντες υποστηρίζονται από κοινωνικούς λειτουργούς οι οποίοι τους ενθαρρύνουν να κάνουν πράγματα και να φροντίσουν τον εαυτό τους.”
Γαλλία

“Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια στρέφονται

τον εαυτό του, πλήττει πολύ σοβαρά την αυτοπεποίθηση κάποιου όταν χρειάζεται να πλησιάσει άλλους και παγιδεύει τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια μέσα στο φόβο. Το πρώτο βήμα προς τη συμμετοχή είναι το κουράγιο να ανοίξει κανείς μια πόρτα, να μιλήσει, να εμπιστευτεί κάποιον.

“Τώρα δραστηριοποιούμαι στην ομάδα που με υποδέχτηκε” Βέλγιο

“Το 1997, όταν βρέθηκα πάλι στο δρόμο για δεύτερη φορά, βρήκα καταφύγιο σε έναν ξενώνα που ήταν εντελώς φρικτός. Ορκίστηκα στον εαυτό μου ότι αν τα κατάφερα θα βοηθούσα κι άλλους ανθρώπους”.
Κάτω Χώρες

“Είμαι μετανάστης και είχα προβλήματα ένταξης εξαιτίας της γλώσσας και της νοοτροπίας. Θέλω κυρίως να βοηθήσω τους μετανάστες να καταλάβουν τη νοοτροπία και να νοιώσουν άνετα στη Φινλανδία ”.

“Ήμουν άρρωστος, άνεργος και έμενα σε άθλιο σπίτι για πολύ καιρό. Κάποτε έφτασε η στιγμή που αποφάσισα να βγω έξω και να κάνω κάτι για τα προβλήματα μου. Έτσι δραστηριοποιήθηκα. Ο λόγος για τον οποίο βρίσκομαι εδώ είναι επειδή θέλω να αλλάξω τα πράγματα, διότι δεν είμαστε ούτε μοιρολάτρες, ούτε ανόητοι ”. Ηνωμένο Βασίλειο

Οι αιτίες της δέσμευσης των ανθρώπων βρίσκονται βαθιά ριζωμένες στις προσωπικές τους εμπειρίες και οι τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται τείνουν να προσδιορίζονται από αυτές τις εμπειρίες. Η δέσμευση στοχεύει κυρίως στο να σπάσει αυτόν των κύκλο άσχημων προσωπικών εμπειριών.

στους κοινωνικούς λειτουργούς για ατομική υποστήριξη. Έτσι οι κοινωνικοί λειτουργοί βρίσκονται εκεί για να τους ακούνε και να βρίσκουν και κάποιες λύσεις, γιατί το ένα πρόβλημα συνδέεται με πολλά άλλα. Όταν οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια καταφέρουν να εξηγήσουν το πρόβλημά τους, τότε βρίσκουν μόνοι τους τη λύση. Οι επαγγελματίες προσπαθούν στη συνέχεια να αναζητήσουν διαφορετικές προσεγγίσεις, επιλογές, σχετικές πληροφορίες και κατόπιν κατευθύνσεις που πρέπει να ακολουθηθούν. Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια μπορούν να κάνουν επιλογές. Η κάθε επιλογή τους πρέπει να γίνεται σεβαστή: η δουλειά των κοινωνικών λειτουργών συνίσταται

στο να υποστηρίζουν αυτές τις επιλογές ”. Βέλγιο

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν τρεις τρόπους για ενδυνάμωση:

- **μια αμοιβαία συμφωνία ανάμεσα σε ίσους: αποδοχή και υποστήριξη με αντάλλαγμα εργασία**
- **εκ νέου ανακάλυψη της ταυτότητας κάποιου μέσα από τον αυτοσεβασμό.**
- **σεβασμός της ελεύθερης βούλησης μέσα από την εμπιστοσύνη στην επιλογή που κάνει το άτομο.**

Εκπόνηση ενός κοινού σχεδίου

“Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια είναι εκείνοι που επιλέγουν και ψηφίζουν τις συναντήσεις και τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες σε ένα μηνιαίο «Κοινοβούλιο». Οι προσεγγίσεις προς τις αρχές ξεκινούν πάντοτε από τις ανησυχίες των ανθρώπων και την εμπειρία”. Βέλγιο

“Δύο άστεγοι γύρισαν από ένα σεμινάριο με την ιδέα να ανοίξουν ένα κέντρο για τους άστεγους που δεν έχουν πού να πάνε κατά τη διάρκεια της ημέρας. Οργανώθηκε συνάντηση στην οποία τέθηκε το ερώτημα: ποιος είναι υπέρ του να γίνει κάτι ώστε να ανοίξει ένα κέντρο; Όλοι ήταν υπέρ”. Βέλγιο

Από τα μέλη των ενώσεων που βιώνουν τη φτώχεια μπορούν να προκύψουν κοινά σχέδια.

Κατάρτιση

α. Κατάρτιση από ανθρώπους με παρόμοιες εμπειρίες

“Ένας άστεγος θα ακούσει πιο εύκολα κάποιον ο οποίος ξέρει ότι θα τον καταλάβει”. Κάτω Χώρες

“Ορισμένοι άνθρωποι δεν μπορούν να συμπληρώσουν τις αιτήσεις για κατάρτιση (γνώσεις γραφής και ανάγνωσης). Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση, προσλάβαμε έναν από τους πελάτες για να βοηθήσει και άλλους και δημιουργήσαμε μια προκαταρκτική κατάρτιση”. Ιρλανδία

“Η κατάρτιση γίνεται κάθε Πέμπτη και διαρκεί περίπου μισή ώρα. Οι πωλητές (εφημερίδων στο δρόμο) δεν χρειάζεται να παρακολουθούν. Στην ουσία πρόκειται για προπόνηση από έμπειρους πωλητές”. Αυστρία

Η αμοιβαία υποστήριξη (αυτοβοήθεια) η οποία παίρνει τη μορφή κατάρτισης από ανθρώπους με παρόμοιες εμπειρίες προσφέρει:

- **Αναγνώριση των ανεπτυγμένων ικανοτήτων**
- **Απόδειξη ότι μπορούν «να τα καταφέρουν»**

β. Ενδυνάμωση: προσωπική αίσθηση του σκοπού, κοινά σχέδια και κατάρτιση

“Η Κατερίνα ήταν σοβαρά άρρωστη και είχε έρθει μέσα κατά τη διάρκεια της θεραπείας. Στην αρχή ήρθε να τη βοηθήσει η κόρη της, όμως όταν της Κατερίνας της ακρωτηρίασαν το ένα πόδι, η κόρη της δεν μπορούσε πλέον να της προσφέρει όλη

τη βοήθεια που χρειαζόταν. Έτσι μετά ήρθε ο άντρας της, ο οποίος όμως μπορούσε να μείνει μόνο τρεις μήνες με την τουριστική βίζα. Μια μέρα η Κατερίνα εμπιστεύτηκε στον Χ ότι ο άντρας της ήταν αλκοολικός και τη χτυπούσε. Η παρέμβαση ήταν μεγάλη ευθύνη: είτε στην περίπτωση που η Κατερίνα ήθελε να διατηρήσει τη σχέση της και να βοηθήσει το σύζυγό της να ξεπεράσει το πρόβλημά του, πράγμα που σήμαινε ότι έπρεπε να του βγάλει άδεια παραμονής, ή ακόμη και στην περίπτωση που η Κατερίνα έπρεπε να βοηθηθεί να εγκαταλείψει τον άντρα της. ”. Γαλλία

“Η Σιλβί δεν είχε πουθενά να μείνει, Επικοινωνήσα με τις αρμόδιες υπηρεσίες όπου της είπαν ότι δεν υπήρχε διαθέσιμο μέρος. Τη γνώρισα και ζήτησα από τις υπηρεσίες να κάνουν κάτι γι’ αυτήν. Επειδή με γνώριζαν βρήκαμε ένα μέρος για μια εβδομάδα”. Γαλλία

“Ακολουθήσαμε κατάρτιση για το πώς να αντιμετωπίζουμε τη βία, τι να κάνουμε όταν αρρωσταίνει κάποιος.....να μάθουμε να καταλαβαίνουμε τις δικές μας αντιδράσεις όταν μιλάμε με ανθρώπους με ίδια προβλήματα με τα δικά μας, να δίνουμε υποστήριξη με βάση την εμπειρία μας”. Βέλγιο

“Παρακολουθώ μαθήματα μαζί με άλλους άστεγους για να μάθω πώς να βοηθώ άλλους με ποιο επαγγελματικό τρόπο. Απαιτεί ισχυρή δέσμευση”. Δανία

“Πολλοί άνθρωποι δεν τολμούν να ακολουθήσουν κατάρτιση αυτοεπιβεβαίωσης, αλλά όσοι το κάνουν είναι πολύ ευχαριστημένοι: τους βοηθά να επιτυγχάνουν το στόχο τους ” Κάτω Χώρες

“Η κατάρτιση γίνεται για να νοιώθεις άνετα, έτσι ώστε να έχεις το κουράγιο να μιλάς. Στη δική μου ένωση, ζητείται από τον καθένα με τη σειρά να συντονίζει τις συζητήσεις ή να κρατάει τα πρακτικά”. Βέλγιο

“Η κατάρτιση ως προς την πολιτική δράση είναι πολύ σημαντική. Η συμμετοχή δεν αποτελεί το τελικό ζητούμενο, πρέπει να καταλήγει σε ανάληψη δράσης”. Ηνωμένο Βασίλειο

Η αυθόρμητη, αμοιβαία αυτοβοήθεια μπορεί να ξεφύγει από την πορεία της όταν, μεταξύ άλλων, κάποιος δεν γνωρίζει τα όριά του. Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια το ξέρουν αυτό, παρόλο που έχουν (ή είχαν) παρόμοιες εμπειρίες με τους ανθρώπους που υποστηρίζουν. Οι εμπειρίες τους χρειάζονται διάρθρωση. Η κατάρτιση συμβάλλει στην ενδυνάμωσή τους.

Άλλοι παράγοντες που χρειάζονται προκειμένου να διευκολύνουν το ξεκίνημα της διαδικασίας περιλαμβάνουν :

- **προσεκτική ακρόαση και σεβασμό από τις αρχές**
- **την εμπιστοσύνη από το προσωπικό υποστήριξης, τους κοινωνικούς λειτουργούς, τη διοίκηση**
- **τοποθεσία και χρόνο για συναντήσεις**
- **ορισμένες φορές, υποστήριξη από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.**

3. Δικτύωση

Υποδειγματικά Δίκτυα

“Δημιουργήσαμε μια ένωση ανοικτή στους αιτούντες ασυλία και τους πρόσφυγες. Επειδή δεν έχουμε οικονομικούς πόρους, δουλεύουμε με άλλες ενώσεις, όπως με την ομάδα “Lucia” για γυναίκες μόνες με χρέη. Για τα προβλήματα στέγασης επικοινωνούμε με τα κοινωνικά σωματεία στέγασης. Έχουμε επαφές με το Γραφείο Μετανάστευσης για να βοηθούμε με τη γραφειοκρατία. Συνεργαζόμαστε με τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα και τον Ερυθρό Σταυρό για θέματα υγείας. Η ένωσή μας είναι μέλος του φόρουμ κατά της φτώχειας της περιφέρειάς μας”. Βέλγιο

Σ’ αυτή τη συγκεκριμένη περίπτωση, το δίκτυο δημιουργήθηκε ως αποτέλεσμα έλλειψης πόρων. Είναι σημαντικό να τονιστεί η δημιουργικότητα που επέδειξε η ένωση μετατρέποντας ένα σοβαρό έλλειμμα σε θετική μέθοδο εργασίας.

Θεματικά δίκτυα

“Οι πρώτες εθνικές διασκέψεις για τα δικαιώματα των χρηστών πραγματοποιήθηκαν το 2002. Παρά το μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων, έγινε μεγάλη ανταλλαγή απόψεων”. Γαλλία

Τα θεματικά δίκτυα μπορεί να είναι πολύ συγκεκριμένα (Δίκτυο κοινωνικών ενώσεων στέγασης) ή πολύ γενικά (γυναίκεα δίκτυα), έχοντας συνεπώς διαφορετικά μεγέθη και διαφορετικές επιπτώσεις.

Γεωγραφικά δίκτυα

“Η πόλη μου έχει ένα κέντρο κοινωνικής δράσης 8 όπου μπορεί να πάει ο καθένας μια Τετάρτη το μήνα. Εκεί γνωρίσαμε τον αντιδήμαρχο, ο οποίος μας έδωσε διευθύνσεις από μέρη να πάμε και να δούμε”. Βέλγιο

Πολλά δίκτυα ξεκινούν σε μια γειτονιά ή σε μια ομάδα του πληθυσμού ώστε να γνωρίσουν όλες τις πτυχές της ζωής των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια μέσα σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Ορισμένα δίκτυα αντικατοπτρίζουν περισσότερο από άλλα αυτό το είδος.

Ο πιο πρακτικός ορισμός του τι είναι το δίκτυο: “είναι όπως τα κεραμίδια στη σκεπή”.

4. Αρχές και δίκτυα

“Από φέτος, κάθε τοπικό συμβούλιο πρέπει να σχεδιάσει ένα Τοπικό Σχέδιο Υγείας. Αμέσως μόλις το μάθαμε, το δίκτυό μας υπέβαλε προτάσεις για σχολικά προγράμματα πρόληψης της παχυσαρκίας, της χρήσης ναρκωτικών και της ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης των εφήβων”. Κάτω Χώρες

“Η Γενική Έκθεση για τη Φτώχεια σχεδιάστηκε στη βάση του διαλόγου μεταξύ των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια και των δημόσιων υπηρεσιών. Η Έκθεση είναι ενδιαφέρουσα γιατί περιέχει και προσωπικές μαρτυρίες αλλά και συστάσεις. Δημιουργήθηκε μια διατμηματική διάσκεψη για να μεταφράσει αυτές τις συστάσεις σε νομοθεσία. Η διάσκεψη αποφάσισε να δημιουργήσει την Μονάδα κατά της Φτώχειας όπου οι εταίροι Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί συναντώνται κάθε μήνα. Δουλεύει καλά.”. Βέλγιο

Τα παραδείγματα που δίνονται περιλαμβάνουν (ή προκύπτουν) δημόσιες πρωτοβουλίες οι οποίες απευθύνονται με επιτυχία στους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια, στους Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς και δίκτυα, σε όλους όσους βλέπουν αυτές τις δημόσιες πρωτοβουλίες ως ευκαιρίες για επίτευξη στόχων.

Αυτά τα δύο παραδείγματα δείχνουν πώς, μέσω της ανάλυσής τους - και μάλλον μέσω της μεθόδου εργασίας τους και εμπειρίας - οι Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί μετέτρεψαν μια διαδικασία που θα μπορούσε να είχε διακοπεί, σε διαβούλευση στα πλαίσια μιας συμμετοχικής εταιρικής σχέσης.

Οι συγκεκριμένες περιπτώσεις τονίζουν το νόημα της αλλαγής μιας αρχικής προσέγγισης διαβούλευσης: αντί να «χρησιμοποιούν» οι αρχές τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια, «χρησιμοποιούν» εκείνοι τις προσκλήσεις τους προκειμένου να προωθούν τους στόχους τους.

Αυτή η άποψη τονίστηκε και σε ένα άλλο εργαστήριο όταν οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια δήλωσαν ότι: “μας χρειάζονται προκειμένου να δουλέψουν οι πολιτικές τους”.

Αμφότερες οι πλευρές στην προσπάθειά τους να χρησιμοποιήσουν η μία την άλλη, συνδέθηκαν με μια κοινή δέσμευση για βελτίωση των πολιτικών και εκπόνηση πολιτικών. Τόσο οι πολιτικοί ιθύνοντες όσο και οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια δημιούργησαν ένα πλαίσιο για συμμετοχή, το οποίο όταν συνδυάζεται με άλλους παράγοντες (επικοινωνία, χρόνος, σεβασμός) έχει πολλές πιθανότητες επιτυχίας.

Τέταρτο εργαστήριο

Δήλωση ολομέλειας

1. Σύνθεση και λειτουργία της ομάδας

Η ομάδα ξεχωρίζει από τα πολλά και ποικίλα πλαίσια στα οποία οι συμμετέχοντες συνηθίζουν να εργάζονται - συμμετέχουν - αλλά επίσης κι από διάφορα κοινά σημεία. Η ομάδα συμπεριλαμβάνει ανθρώπους οι οποίοι ακολουθούν προγράμματα κατάρτισης, ζουν σε ξενώνες, είναι πρώην άστεγοι με δραστηριότητα, καθώς επίσης κι έναν αριθμό κοινωνικών λειτουργών που δεν έχουν προσωπική εμπειρία φτώχειας. Ωστόσο, αυτές οι διαφορετικές εμπειρίες και ο χρόνος προετοιμασίας

που όλοι έκριναν ανεπαρκή, όλοι οι συμμετέχοντες που μετείχαν στις συζητήσεις αλλά και οι ομάδες κατάφεραν σημειώσουν πρόοδο και να καταλήξουν σε ένα εποικοδομητικό και με συνάφεια διάλογο. Παρά τα εμπόδια που αντιμετώπισαν, οι συμμετέχοντες δεν αισθάνονται πικρία απέναντι στην κοινωνία και δεν την απορρίπτουν. Αντίθετα νοιώθουν μια πολύ έντονη επιθυμία να γίνουν μέλη της.

2. Τα βασικά θέματα που εξετάστηκαν

Εξαιτίας του μεγάλου ποσοστού ανθρώπων που έμειναν άστεγοι, οι συζητήσεις συχνά επικεντρώθηκαν σε θέματα στέγασης και

κατοικίας. Όμως συζητήθηκαν κι άλλα θέματα, όπως η απασχόληση, η εκπαίδευση, η ένταξη στην κοινωνία και την εργασία και η απομόνωση.

3. Τα μοντέλα συμμετοχής που σχεδιάστηκαν

Εντοπίστηκαν τέσσερα επίπεδα συμμετοχής, όπου το καθένα αναφέρεται σε διαφορετικές μορφές συμμετοχής.

- (δια)προσωπική συμμετοχή (κοινωνική εργασία που γίνεται από ανθρώπους που έχουν βιώσει το πρόβλημα)
- συμμετοχή μέσα σε μια οργάνωση (μερική προσωπική διαχείριση ενός ξενώνα για παράδειγμα),
- δια - οργανωτική συμμετοχή (δικτύωση), και
- πολιτική συμμετοχή (συμμετοχή στο σχεδιασμό πολιτικών).

Η συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα αντιμετωπίζει τις ίδιες μορφές εμποδίων. Μια σειρά προϋποθέσεων

για αποτελεσματική και επαρκή συμμετοχή αναδείχθηκαν ξεκάθαρα από τις ανταλλαγές:

- οι φτωχοί άνθρωποι πρέπει να ακούγονται και να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη
- η πραγματογνωμοσύνη τους πρέπει να εκτιμάται
- πρέπει να τους προσφέρονται τα μέσα για να συμμετέχουν, κυρίως κατάρτιση
- οι φτωχοί άνθρωποι πρέπει να εμπλέκονται σε όλα τα επίπεδα, ξεκινώντας από το πιο ψηλό - οι άνθρωποι τους οποίους συναναστρέφονται πρέπει επίσης να καταβάλλουν προσπάθεια, ως τμήμα μιας διαδικασίας αλλαγής

4. Συμπεράσματα

Ο καθένας προσπαθεί όσο καλύτερα μπορεί να βελτιώσει τα πράγματα. Αυτοί οι οποίοι έχουν ήδη ξεκινήσει επαφές με τις αρχές δίνουν ελπίδα στους υπόλοιπους: είναι θετική απόδειξη ότι ένας διάλογος με συμμετοχή είναι δυνατός και μπορεί να φέρει αποτέλεσμα. Το γεγονός ότι η συμμετοχή λειτουργεί καλύτερα σε κάποιες χώρες δείχνει τη σημασία που έχει η ανταλλαγή

εμπειριών και (καλών) πρακτικών. Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη μπορεί να αποτελούν μια καλή ευκαιρία ώστε να γίνει η συμμετοχή των ανθρώπων με προβλήματα μια γενική πρακτική στην ΕΕ όταν σχεδιάζονται λύσεις που τους επηρεάζουν, με την προϋπόθεση η συμμετοχή να αποτελεί γι' αυτούς θεμελιώδη αρχή.

Πέμπτο εργαστήριο

Γενικές μαρτυρίες

1. Αναζήτηση ενδεχόμενων συμμάχων

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μπορεί να αποτελούν αξιόλογο εταίρο ως προς την ανάδειξη του προφίλ, διότι ασκούν πίεση στις πολιτικές αρχές και αγγίζουν την κοινή γνώμη. Έτσι, μια τηλεοπτική εκπομπή οδήγησε όχι μόνο σε μια θετική πολιτική επαφή, αλλά και στην ανάδειξη μιας ομάδας υποστήριξης των αστέγων. Μια διαφήμιση προσέφερε ευκαιρίες πωλήσεων σε μια ομάδα που ανακυκλώνει και πουλά μεταχειρισμένα ήδη.

Ωστόσο οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν και στο διφορούμενο ρόλο των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Ενδιαφέρονται μόνο για τα γεγονότα που αυξάνουν την ακροαματικότητα, δηλαδή ενδιαφέρονται για μεγάλες περιπτώσεις με ευρύ ενδιαφέρον.

“Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μπορούν να βοηθήσουν με μια συγκεκριμένη περίπτωση, όχι όμως μια γενικότερη κατάσταση. Αν υπήρχε μια ισχυρή οργάνωση μέσων που να υποστηρίζει τους ανθρώπους θα καταλήγαμε κάπου”. Πορτογαλία

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης θεωρούνται και μέσα χειραγώγησης, επομένως οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια πρέπει να:

- δομούν τις ανακοινώσεις τους πολύ προσεκτικά
- εκπροσωπούν μια μεγάλη μερίδα ατόμων, ή σε κάθε περίπτωση μια ομάδα
- δουλεύουν την εικόνα τους.

Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια δεν αναγνωρίζουν τον εαυτό τους στα αρνητικά στερεότυπα με τα οποία χαρακτηρίζονται: αλήτες, τρωγλοδύτες, πειναλέοι.

Η νομοθεσία

Τα σχήματα τοπικής ή περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μια ευκαιρία για αναγνώριση των ικανοτήτων και εμπειριών των ντόπιων κατοίκων.

Οι νόμοι που καταστούν κάποιες μορφές διακρίσεων παράνομες (αναπηρίες, φυλετικές διακρίσεις) μπορούν να ασκήσουν και επιρροή.

Αυτό προϋποθέτει:

- ενημέρωση σχετικά με τα σχήματα οικονομικής ανάπτυξης
- εκπροσώπους (ή συμμάχους) όπου διεξάγονται οι συζητήσεις

σε έγκαιρο στάδιο των διαδικασιών.

Εκκλησίες / Φιλανθρωπικές οργανώσεις

Στη Φινλανδία, οι εκκλησίες τηρούν μια πολύ προσδευτική στάση απέναντι στην υποστήριξη των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια. Σε άλλες χώρες, μεγάλες φιλανθρωπικές οργανώσεις που έχουν δεσμούς με την εκκλησία μπορεί να

αποτελούν εμπόδιο για την άμεση πρόσβαση των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό στις πολιτικές αρχές.

Κοινωνικοί λειτουργοί

Αυτοί οι ενδεχόμενοι σύμμαχοι θεωρείται ότι έχουν ένα διφορούμενο ρόλο. Χαρακτηρίζονται ως «απαραίτητοι» από τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια, όμως θα προτιμούσαν να εκπαιδεύονται προκειμένου να συμμετέχουν σε ομαδικές εργασίες, κάτι το οποίο δεν συμβαίνει σε όλη την Ευρώπη.

“Η δημιουργία ομάδας είναι ο μόνος τρόπος για να σταματήσει κανείς να είναι απλά χρήστης και να γίνει εκπρόσωπος συμφερόντων. Το αν θα γίνει κάτι τέτοιο, σύμφωνα με τη δική μου εμπειρία, εξαρτάται πολύ από το ρόλο των κοινωνικών λειτουργών. Γιατί; Διότι μπορεί να τους είναι πιο εύκολο να ενθαρρύνουν ατομικές προσεγγίσεις περιορίζοντας έτσι τους ανθρώπους σε ρόλο πελατών, επειδή δεν έχουν τις ικανότητες που απαιτούνται για τη συλλογική εργασία. Επομένως οι ικανότητες των κοινωνικών λειτουργών που αφορούν την ομαδική εργασία πρέπει να ενισχυθούν. Αν έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες, οι φόβοι θα εξαφανιστούν”. Γαλλία

Χωρίς εκπαίδευση για την ομαδική εργασία, οι κοινωνικοί λειτουργοί θα συνεχίσουν να χρησιμοποιούν την ατομική προσέγγιση που διδάχθηκαν από τις συμβατικές μορφές επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Η συγκεκριμένη μεθοδολογία:

- είναι καθησυχαστική: βρίσκονται σε φιλικό έδαφος, διατηρούν τον αριθμό χρήστη και έτσι διατηρούν και τη νομιμότητά τους
- δημιουργεί αβεβαιότητα: οι χρήστες δεν ανταποκρίνονται όπως θα το επιθυμούσαν οι κοινωνικοί λειτουργοί και έτσι οι τελευταίοι χάνουν τον έλεγχο.

Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια θεωρούν επίσης τους κοινωνικούς λειτουργούς παγιδευμένους από τον προϋπολογισμό τους, πρέπει πάντα να δικαιολογούνται προκειμένου να συνεχίσουν να λαμβάνουν χρηματοδότηση. Αυτός ο περιορισμός μπορεί να βλάψει τα συμφέροντα των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια.

Τέλος, οι κοινωνικοί λειτουργοί φαίνεται ότι προφυλάσσουν με ζήλο το καθεστώς τους, εμποδίζοντας να αναγνωριστεί το έργο των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια και οι οποίοι έχουν αποκτήσει ικανότητες ειδικού και πρακτική γνώση ως προς την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι καλύτεροι κοινωνικοί λειτουργοί είναι εκείνοι οι οποίοι:

- **Καταλαβαίνουν την εμπειρία εκείνων οι οποίοι είναι φτωχοί ή αντιμετωπίζουν τον κοινωνικό αποκλεισμό**
- **Είναι εκπαιδευμένοι και καταρτισμένοι**
- **Θα δουλέψουν σε στενή συνεργασία και με ίσους όρους με τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια και που έχουν αποκτήσει πραγματογνωμοσύνη μέσα από τις εμπειρίες της ζωής.**

Ακαδημαϊκή Έρευνα

Ορισμένοι συμμετέχοντες έλαβαν μέρος σε ακαδημαϊκή έρευνα μαζί με ερευνητές, πολιτικές αρχές και ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια οι οποίοι συνειδητοποίησαν ότι ο σκοπός της έρευνας ήταν κυρίως να δοκιμάσει την πολιτική και φορολογική επίπτωση των κοινωνικών μέτρων

2. Εθελοντισμός και απασχόληση

“Ένα άτομο που έχει μια ασχολία μπορεί να συνεχίσει”. Ιταλία

“Πού βρίσκεις εθελοντές: σε φτωχές οργανώσεις, γιατί σε οργανώσεις με περισσότερα χρήματα, με το που θα γίνει δεκτό ένα σχέδιό τους, υπάρχει ήδη αμειβόμενη εργασία”. Βέλγιο

“Ποιοι είναι εθελοντές; Άνθρωποι με χρήματα, όχι φτωχοί”. Βέλγιο

“Ο εθελοντισμός με βοήθησε να πάρω τη ζωή στα χέρια μου και να βρω δουλειά. Είναι πολύ καλός τρόπος για να συμπαθήσω ξανά τον εαυτό μου. Οι κοινωνικές σχέσεις και τα κοινωνικά δίκτυα είναι κι αυτά ένας τρόπος αντιμετώπισης της φτώχειας.”. Ηνωμένο Βασίλειο

Ο εθελοντισμός έχει πολλές πτυχές. Δεν είναι μια εύκολη λύση. Όμως οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια μπορούν να τον χρησιμοποιήσουν σαν ένα τρόπο για να ξαναέρθουν σε επαφή με την κοινωνία και να αισθανθούν δυνατοί.

Απασχόληση

“Ξεκαθαρίζω τα βιβλία. Θα ήταν ωραία να έχω ένα σταθερό εισόδημα. Για να νοικιάσεις δωμάτιο χρειάζεσαι λεφτά κάθε μήνα ώστε να πληρώνεις το ενοίκιο”.

“Δουλεύω σε ένα κέντρο υποδοχής για πολιτικούς πρόσφυγες. Πολλοί είναι ψυχικά τραυματισμένοι. Πρέπει να περιμένουν 18 μήνες πριν μάθουν αν η αίτησή τους έγινε δεκτή. Τι κάνουν όλους αυτούς τους μήνες; Μερικοί βρίσκουν ένα τρόπο: μη δηλωμένη εργασία. Άλλοι συμμορφώνονται με τη νομοθεσία που τους απαγορεύει να δουλέψουν κατά την περίοδο αναμονής ακόμα κι αν βρουν δουλειά”. Ηνωμένο Βασίλειο

“Υπάρχει πολλή συζήτηση σχετικά με την αμειβόμενη εργασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση: τα ρομπότ μας παίρνουν όλο και περισσότερο τις

παρά να ακούσει και να ανταλλάξει εμπειρίες σχετικά με τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Εφόσον θέλει να είναι σύμμαχος, η ερευνητική κοινότητα πρέπει να σέβεται τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια, οι οποίοι θα πρέπει να αποτελούν τη βάση αξιολόγησης καθ’ όλη τη διάρκεια της συνεργασίας. 9.

Λοιποί

Τα συνδικάτα μπορούν να δράσουν ως βάση υποστήριξης, έχοντας κατά νου ότι ο βασικός τους ρόλος είναι να εκπροσωπούν τους εργαζόμενους.

Ειδικοί: Όταν οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια ερωτώνται σχετικά με τα πολιτικά μέτρα, μπορούν να απαντούν - εφόσον διαθέτουν επαρκή χρόνο - με τη βοήθεια ειδικών (πχ. Δικηγόροι).

δουλειές μας”. Φινλανδία

Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια έχουν ικανότητες, δεξιότητες, και την επιθυμία να κάνουν κάτι για να αλλάξουν την κατάσταση τους. Όμως, από νομικής άποψης, συχνά δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν όλες τους τις δυνατότητες.

Στο τέλος ενός μεγάλου ταξιδιού, οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια έχουν αναπτύξει ικανότητες ως προς την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού. Πολλά παραδείγματα δείχνουν ότι μερικές φορές αυτές οι ικανότητες δεν αναγνωρίζονται, ή ότι οι ειδικευμένοι κοινωνικοί λειτουργοί δημιουργούν εμπόδια.

“Όπου οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια κατάφεραν να αποκτήσουν γνώση, είναι απογοητευμένοι γιατί οι ικανότητές τους δεν αναγνωρίστηκαν, δεν ανήκουν στην κατηγορία εκείνων οι οποίοι έχουν διπλώματα. Ορισμένοι κοινωνικοί λειτουργοί δεν ξέρουν όσα εμείς για κάποια πράγματα. Δεν μπορώ να δεχτώ το γεγονός ότι όταν προτείνω μια πρωτοβουλία μου στέλνουν κι έναν κοινωνικό λειτουργό να μου κρατάει το χέρι”. Γερμανία

Οι δεξιότητες και η εμπειρία πρέπει σταδιακά να αποκτήσουν αναγνώριση ισάξια με τα πτυχία.

Κάποιοι μετανάστες και παιδιά μεταναστών έχουν επίσης προσόντα. Όμως στην περίπτωση τους, εξαιτίας της νομοθεσίας, τα προσόντα τους δεν τους βοηθούν να βρουν δουλειά

“Τα προσόντα των Αφρικανών που σπούδασαν με Ευρωπαίους καθηγητές δεν αναγνωρίζονται. Ο μέσος όρος ηλικίας του Ευρωπαίου εργαζόμενου αυξάνεται. Αφήστε τα παιδιά των μεταναστών με προσόντα να εργαστούν αντί να εξαρτώνται από τα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας! Όπως και να’ χει θα δουλεύουν στις τράπεζες μετά από 15 χρόνια, άρα γιατί όχι από τώρα; ” Βέλγιο

Ο προστατευτισμός και ο ρατσισμός (μεταξύ άλλων) είναι η συγκεκριμένη έκφραση των κυρίαρχων στερεοτύπων και εμποδίζουν την πρόσβαση στην απασχόληση για ολόκληρες ομάδες του πληθυσμού.

Συμμετοχή

Ο όρος «συμμετοχή» μπορεί να αναφέρεται σε μια σειρά διαδικασιών, από διαβούλευση και αποτελεσματική συμμετοχή, αλλά και σε προπαγάνδα και χειραγώγηση...

“Πίνεις ένα καφέ και λες δυο κουβέντες και μετά δε γίνεται τίποτα”.

“Κάθε φορά, δίνεις μεγάλη μάχη για να προχωρήσεις ένα βήμα παραπέρα”.

Στο συγκεκριμένο εργαστήριο προέκυψε η εικόνα «της συμμετοχής σαν μια σκάλα».

Το πρώτο σκαλοπάτι θα μπορούσε να είναι αυτό που οδηγεί από το υπόγειο στο ισόγειο. Εδώ η δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι φτωχοί άνθρωποι είναι να αποκτήσουν αυτά που δικαιούνται. Βρίσκονται στο υπόγειο, σε μια κατάσταση επιβίωσης. Μπορούν να βγουν από αυτή την κατάσταση αποδυνάμωσης μόνο με σωστή ενημέρωση και με πρόσβαση στα δικαιώματά τους τα οποία θα τους προσφέρουν ένα ελάχιστο εισόδημα ικανό να τους βγάλει από την κατάσταση κατά την οποία σπαταλούν την ύπαρξή τους λύνοντας στοιχειώδη προβλήματα (φαγητό, ύπνος, κάπου να μείνουν, πληρωμή του ενοικίου, καθαριότητα, διατήρηση της επιμέλειας των παιδιών, εκπαίδευση.....).

Το να ξεπεραστεί το πρώτο βήμα μπορεί να χρειαστεί τεράστιες προσπάθειες. Η αύξηση της ενημέρωσης μπορεί να οδηγήσει είτε στη δημιουργία ομάδας είτε στη προσχώρηση σε μια υπάρχουσα. Ο κοινός τους σκοπός θα συμπεριλάβει και την αποφασιστικότητα που χρειάζεται για να αλλάξουν και να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης που έχουν ζήσει (να σπάσει ο κύκλος) και να ανέβουν στον πρώτο όροφο.

τα ερωτήματα που προκύπτουν σε αυτό το στάδιο συμπεριλαμβάνουν:

- πώς να αναπτυχθεί η απαραίτητη γνώση;
- πώς να βρεθούν οι άνθρωποι ή οι ομάδες που μπορούν να συμβάλουν στην απαιτούμενη γνώση;
- πώς να βρεθούν εταίροι και οικονομική υποστήριξη;
- πού να βρεθούν οι πληροφορίες; Γερμανία
- πώς αποκτάται το δικαίωμα έκφρασης;

Η μετακίνηση από το ισόγειο στον πρώτο σημαίνει:

- Δημιουργία επαφής με ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια στα πλαίσια εθελοντικών ομάδων
- Δημιουργία περιφερειακών συναντήσεων με την υποστήριξη των υπαρχουσών εθελοντικών ομάδων
- Επαφή με την πολιτική αρχή .
- Ανάμιξη σε συμβούλια εκπροσώπησης σε διαφορετικά επίπεδα
- Ανάμιξη σε εθνικές συναντήσεις οι οποίες μπορούν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον ενός υπουργού ή ανθρώπων με επιρροή.
- Ανάπτυξη μιας νομικής βάσης για τις διαδικασίες συμμετοχής.

Στο εργαστήριο αναγνωρίστηκε επίσης ότι η συμμετοχή ακολουθεί σταδιακά βήματα, μπορεί όμως στις καλύτερες των περιπτώσεων να έχει ένα ρυθμό δυο βήματα μπροστά ένα βήμα πίσω.

Το παρακάτω διάγραμμα δείχνει αυτή τη μορφή συμμετοχής.

Εάν η συμμετοχή πρόκειται να διαρκέσει και να είναι αληθινή, πρέπει να διαρθρωθεί μέσα σ' ένα επίσημο πλαίσιο, μέσω μιας οργανωμένης, αμφίδρομης επικοινωνίας σε κατάλληλη γλώσσα, με συγκεκριμένο χρόνο και τόπο για τις συναντήσεις.

Πέμπτο εργαστήριο

Δήλωση ολομέλειας

1. Συμμετοχή

Αν οι πολιτικοί ιθύνοντες θέλουν να συμμετέχουν οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια, μπορούν να το καταφέρουν μόνο όταν έχουν καλυφθεί οι βασικές ανάγκες αυτών των ανθρώπων. Πώς μπορεί να ζητηθεί από κάποιον ο οποίος είναι πεινασμένος, άρρωστος, ή ζει στο δρόμο να συμμετέχει;

Η συμμετοχή χρειάζεται:

- Να ξεκινά από οργανωμένες, μικρές, με συνοχή ομάδες με σαφώς προσδιορισμένους στόχους και απόψεις.
- Τα μέσα για αποδοτική συμμετοχή: εταίροι, που να δημιουργούν ένα δίκτυο με γνώση (να χρησιμοποιούμε όσα γνωρίζουμε), κατάλληλα άτομα ή ομάδες; και τέλος να υπάρχουν μορφές οικονομικής υποστήριξης στις οποίες να μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση οι μικρές οργανώσεις.
- Κατανόηση του συστήματος, δηλαδή κατανόηση του πολιτικού και θεσμικού περιβάλλοντος το οποίο είναι η βάση για την ανάπτυξη της συμμετοχής.

- Επιστημοποίηση (νομοθεσία, ρυθμίσεις, τόποι συνάντησης), που επίσης λειτουργεί ως βάση.

Όλες αυτές οι βάσεις γνώσης μπορούν να δημιουργήσουν ένα δημόσιο επίκεντρο, και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης αποτελούν ένα σημαντικότατο μέσο επικοινωνίας γι' αυτό το σκοπό. Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια πρέπει να αποφασίζουν ποια εικόνα του εαυτού τους επιθυμούν να παρουσιάσουν.

Η συμμετοχή είναι μια μακρά διαδικασία που οικοδομείται βήμα βήμα. Όμως, όταν πρέπει να γίνουν δύσκολες επιλογές, ο φόβος γίνεται ιδιαίτερα έντονος. Πώς μπορεί να ξεπεραστεί αυτό; Συγκεκριμένα, κάνοντας ότι προτείνεται εδώ.

2. Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση .

Δεν είχαμε ιδιαίτερη εξοικείωση με αυτά τα Σχέδια. Έχουμε 7 βασικές αρχές να προτείνουμε ώστε να διευκολύνουμε την ανάπτυξή τους :

1. Πρόσβαση

Τα Σχέδια θα πρέπει να εφαρμόζονται σε εθνικό, περιφερειακό, και τοπικό επίπεδο στα σημερινά και μελλοντικά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Επικοινωνία

Τα Σχέδια θα πρέπει να περιλαμβάνουν μια υποχρέωση για όλα τα κράτη μέλη να τα διαδίδουν και να δίνουν πληροφορίες σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

3. Πρόληψη

Η πρόληψη θα πρέπει να αναπτυχθεί σαν μια πολιτική που θα επηρεάζει όλες τις βαθμίδες και δεν θα απευθύνεται μεμονωμένα στο κάθε θέμα.

4. Υλοποίηση

Πρέπει να διατεθούν περισσότεροι οικονομικοί πόροι για την υλοποίηση των ΕΣΔΕΝ.

5. Εναρμόνιση

Πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη δέσμευση για εναρμόνιση των κοινωνικών πολιτικών.

6. Αξιολόγηση

Μια πιο λεπτομερής αξιολόγηση των ΕΣΔΕΝ είναι βασική, με ξεκάθαρους δείκτες που συνδέονται με τα προηγούμενα ΕΣΔΕΝ και συγκεκριμένα κριτήρια για μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί μια αποσπασματική προσέγγιση.

7. Απασχολησιμότητα

Υπάρχει ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών απασχόλησης ανάμεσα στα κράτη μέλη. Εκεί όπου οι ευκαιρίες απασχόλησης είναι σπάνιες, πρέπει να αναληφθεί δράση για την ενίσχυση του συνεταιριστικού, αμοιβαίου και μη κερδοσκοπικού κλάδου.

III. Προώθηση της συζήτησης για τη συμμετοχή

Συμμετοχή – στοιχεία που προκύπτουν από τα εργαστήρια

Τα στοιχεία που ακολουθούν προέκυψαν από τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στα πέντε εργαστήρια κατά τη δεύτερη Συνάντηση. Η σύνοψη καταγράφει τις βασικές ιδέες και μηνύματα που ήταν κοινά και για τα πέντε εργαστήρια.

Από τους συμμετέχοντες εντοπίστηκαν τόσο οι παράγοντες οι οποίοι διευκολύνουν τη συμμετοχή, όσο και εκείνοι που την παρακωλύουν. Οι παράγοντες αυτοί λειτουργούν σε τρεις «σφαίρες»: 1) Ομάδες και ενώσεις 2) Αρχές και πολιτικοί ιθύνοντες 3) Η κοινωνία και οι ενδεχόμενοι σύμμαχοι που προσφέρει. Οι συγκεκριμένοι παράγοντες καταλήγουν σε συμπεράσματα.

1. Παράγοντες που διευκολύνουν μια διαδικασία συμμετοχής

1.1 Ομάδες και ενώσεις

α) Ύπαρξη σαν ομάδα

- Η πρώτη βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία μιας ομάδας είναι υπάρχει ελευθερία και ευκολία για τις συναντήσεις.
- Η ομάδα θα πρέπει να έχει μια οντότητα, δηλαδή τα ιδρυτικά της μέλη θα πρέπει να έχουν μια κοινή ατζέντα και / ή αξίες προκειμένου να δημιουργήσουν ένα «εμείς».
- Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια και ασχολούνται ή συνδέονται με την ομάδα (συσπειρωμένοι γύρω της) πρέπει να μένουν σ' αυτή για αρκετό χρονικό διάστημα έτσι ώστε να είναι σε θέση να «μεγαλώνουν» (αναπτύσσονται θετικά) εντός της.
- Τα μέλη δεν πρέπει να υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο ποσοστό μέσα σε ορισμένη χρονική διάρκεια γιατί κάτι τέτοιο θα έθετε σε κίνδυνο την ίδια την ύπαρξη της ομάδας.
- Η κοινή ατζέντα και αξίες δημιουργούν μια αίσθηση ότι ανήκει κανείς στην ομάδα, και μια πεποίθηση ότι είναι μέρος ενός συνόλου.
- Η ομάδα πρέπει να είναι ορατή και να αναγνωρίζεται από τον έξω κόσμο ως μια συγκεκριμένη οντότητα.

β) Ενδυνάμωση της ομάδας και των μελών της.

- Η ομάδα πρέπει να αναπτύξει ένα (τουλάχιστον) κοινό σχέδιο, μια επιδίωξη ώστε τα μέλη της να είναι μαζί και να δρουν από κοινού με βάση την ατζέντα και τις αξίες.
- Πρέπει να βασιστεί σε όλα εκείνα που ωθούν το κάθε μέλος της σε δράση - πχ. αποφασιστικότητα να σπάσει ο κύκλος των κακών εμπειριών, να δοθεί τέλος στις διαδικασίες από τις οποίες έχουν υποφέρει οι άνθρωποι. Τα προσωπικά κίνητρα μπορούν να ενισχύσουν τις κοινές αξίες της ομάδας.
- Στο εσωτερικό της ομάδας, η έμφαση πρέπει να δίνεται στην ανάκτηση της εμπιστοσύνης στον εαυτό και στους άλλους.
- Η ομάδα πρέπει να καλλιεργεί την εσωτερική της συνοχή, πχ. εκπονώντας τους δικούς της κανόνες και υιοθετώντας μεθόδους εργασίας αποδεκτές από όλους. Οι διαφορές και οι συγκρούσεις

που προκαλούνται σε όλες τις εθελοντικές οργανώσεις πρέπει να αναγνωρίζονται ανοικτά και να συζητούνται μέχρις ότου επιλυθούν, ενώ θα πρέπει να εφαρμόζονται τα απαραίτητα μέσα όσον αφορά το χρόνο και τις δεξιότητες.

- Ένα σημαντικό ορόσημο θα είναι η μετάβαση από το καθεστώς του πελάτη ή χρήστη σε μέλος και στη συνέχεια σε εκπρόσωπο της ομάδας.
- Η ομάδα θα πρέπει να εγγυάται το σεβασμό για τα άτομα και το ρυθμό τους.
- Η ομάδα πρέπει να επικεντρώνεται στην ανάπτυξη και ενδυνάμωση της εσωτερικής της αλληλεγγύης, πάνω και πέρα από οποιοδήποτε διαφορές μπορεί να υπάρχουν ανάμεσα στα μέλη, με πλήρη σεβασμό της διαφορετικότητας του κάθε ατόμου.
- Πρέπει επίσης να αναπτύσσει και να ενισχύει την εξωτερική της αλληλεγγύη, δηλαδή την εικόνα της προς τις άλλες ομάδες και προς την κοινή γνώμη. Για το σκοπό αυτό, θα σκεφτεί (κατά πάσα πιθανότητα) τι πρέπει να κάνει προκειμένου να μετατρέψει την εικόνα της από αρνητική σε θετική: αντιστροφή των αντιλήψεων για την ομάδα. Έμφαση πρέπει επίσης να δοθεί και στην αναγνώριση των διαφόρων μορφών και βαθμίδων φτώχειας: πρόκειται για μια αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα. Θα αναλυθεί σε βάθος μέσα από τις διάφορες φάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού που επηρεάζει και τους ανθρώπους με πολλούς τρόπους και τις διάφορες πτυχές και τομείς της ζωής τους.

γ) Οι βάσεις για τη διαδικασία συμμετοχής

- Οι ικανότητες των μελών της ομάδας θα πρέπει να υποστηρίζονται και να ενισχύονται, και να διατίθεται συγκεκριμένος χώρος και χρόνος για την έκφραση απόψεων, για πραγματοποίηση συναντήσεων, για τήρηση πρακτικών..
- Τα μέλη της ομάδας πρέπει να προσδιορίσουν και να αναπτύξουν ότι είναι απαραίτητο προκειμένου να δημιουργηθεί μια αίσθηση ατομικής και ομαδικής υπερηφάνειας.
- Πρέπει να αναζητηθούν τρόποι για να υποστηρίξουν την αποφασιστικότητα και την αίσθηση του σκοπού των μελών της ομάδας διότι οι διαδικασίες συμμετοχής είναι παρατεταμένες και όσοι εμπλέκονται βιώνουν την απογοήτευση

όταν δεν εκπληρώνονται οι ελπίδες τους για πιο άμεσα αποτελέσματα.

- Πρέπει να ζητείται από τα μέλη της ομάδας σταδιακά να αναλαμβάνουν μεγαλύτερες ατομικές και συλλογικές ευθύνες, πχ. εκπόνηση ατζέντας για τις συναντήσεις, πρακτικές προετοιμασίες, επιλογές για επιδότηση πόρων, κλπ.
- Η πραγματογνωμοσύνη, οι δεξιότητες και οι ικανότητες των μελών θα πρέπει να αξιολογούνται και να εκτιμούνται οδηγώντας όπου είναι δυνατόν σε αναβάθμιση.
- Η ομάδα θα πρέπει να επεξεργαστεί μια σαφή και συμπαγή οργάνωση και δομή.
- Οι στόχοι πρέπει να είναι σαφώς προσδιορισμένοι.
- Θα πρέπει να παρέχεται η απαραίτητη κατάρτιση που θα δίνει πρόσβαση σε όλους τους τομείς: βασικές ικανότητες γραφής και ανάγνωσης, αυτοπεποίθηση, τήρηση σημειώσεων, αυτοπεράσπιση, γνώση των πολιτικών θεσμών και του πώς λειτουργούν, γνώση της κοινωνικής ευημερίας και πολιτικής, καθώς και των μεθόδων και τεχνικών της.
- Οι ομάδες θα πρέπει είτε να φροντίζουν για τη δημιουργία δικτύων είτε για την προσχώρηση σε υπάρχοντα.
- Οι κοινωνικοί λειτουργοί που δεν είναι εκπαιδευμένοι σε ομαδική εργασία και μεθόδους συμμετοχής θα πρέπει να καταρτιστούν ανάλογα.

δ) Στρατηγικές για συμμετοχή και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας συμμετοχής.

- Τα πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά προσκόμματα - πχ. το περιβάλλον στο οποίο θα βρεθεί μια ομάδα όταν θα ξεκινήσει μια διαδικασία συμμετοχής - πρέπει να αναλυθούν και να μελετηθούν, πράγμα το οποίο θα αναδείξει και τομείς ελεύθερης έκφρασης, πχ. δομές οι οποίες είναι ανοικτές και μπορούν να διερευνηθούν. Έτσι, για παράδειγμα, κοινωνικές πολιτικές που δεν έχουν ακολουθηθεί και έχουν διεξαχθεί χωρίς διαδικασία συμμετοχής, θα πρέπει να εξεταστούν λεπτομερώς έχοντας ως βάση το τι θα μπορούσε να έχει επιτευχθεί αν είχε πραγματοποιηθεί η διαδικασία συμμετοχής.
- Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια πρέπει να φροντίσουν να είναι ρεαλιστές ως προς τις απαιτήσεις τους, τόσο όσον αφορά τις προτάσεις που προωθούνται και συζητούνται με τους πολιτικούς ιθύνοντες, όσο και τα χρονικά πλαίσια μέσα στα οποία ελπίζουν να λάβουν απαντήσεις.
- Η διαδικασία συμμετοχής πρέπει να φροντίσει να συμπεριλαμβάνει όλους τους πρωταγωνιστές - κοινωνικούς, πολιτικούς και διοικητικούς. Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια πρέπει να αναλύουν και να χρησιμοποιούν όλους τους τομείς πιθανής σύγκλισης: έτσι, για παράδειγμα, οι υπάλληλοι μπορούν να γίνουν εν μέρει σύμμαχοι επειδή και οι ίδιοι επηρεάζονται άμεσα από τις αλλαγές πολιτικής.
- Μια σημαντική μεθοδολογία θα πρέπει να ξεκινήσει εξετάζοντας τι ομοιότητες υπάρχουν ανάμεσα στους ανθρώπους που βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό και τους υπόλοιπους (για παράδειγμα, μια ομοιότητα θα μπορούσε

να είναι ότι όλοι (σχεδόν) έχουν παιδιά για τα οποία επιθυμούν ένα καλό μέλλον. Θα πρόκειται για τη μέθοδο επιλογής, καθώς και για επικέντρωση στις θετικές πτυχές των διαφορών και ανομοιοτήτων.

- Όλες οι δράσεις πρέπει να είναι προσεκτικά προετοιμασμένες. Μεταξύ άλλων, οι προετοιμασίες πρέπει να ελέγχουν αν οι στόχοι ανταποκρίνονται στους σκοπούς.
- Μέσα στις ομάδες τους, οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια πρέπει να επιμένουν να εμπλέκονται από την αρχή στη διαδικασία συμμετοχής, δηλαδή από τη σύλληψη των ιδεών στα στάδια αξιολόγησης. Σ' αυτό το σημείο, ο διάλογος με τις αρχές κατά τις συναντήσεις, θα διεξάγεται σύμφωνα με το πρότυπο που αναπτύχθηκε και εγκρίθηκε από την ομάδα.
- Ο διάλογος πρέπει να διεξάγεται σταδιακά, αφήνοντας στην ομάδα τον απαραίτητο χρόνο να εξετάζει όσα λέγονται και αποφασίζονται σε κάθε συνάντηση.
- Η ομάδα πρέπει να επιδεικνύει δημιουργικότητα χρησιμοποιώντας νέες, μη συμβατικές μεθόδους (π.χ. μια καθιστική διαμαρτυρία). Θα πρέπει ακόμα να καταφεύγει και σε κατηγορηματικές μεθόδους όπως να αυτοπροσκαλείται, να καλεί τους πολιτικούς ιθύνοντες σε απευθείας συζητήσεις, κλπ., εφόσον βέβαια τέτοιες μέθοδοι κρίνονται κατάλληλες για κάποια περίπτωση. Παράλληλα, η ομάδα θα πρέπει να χρησιμοποιεί στρατηγικές, τακτικές όπως να τάσσεται με την αξιωματική αντιπολίτευση για συγκεκριμένους σκοπούς, όπως η υποβολή ερωτήσεων στη βουλή που απευθύνονται στο κυβερνών κόμμα.
- Όταν διεξάγονται σχέδια από κοινού με (διοικητικές και / ή πολιτικές) αρχές, η ομάδα πρέπει να εξασφαλίζει ότι συμμετέχει στον προϋπολογισμό, στη διαχείρισή του και στον έλεγχο.
- Η επικοινωνία και η ενημέρωση ανάμεσα στις αρχές και την ομάδα θα πρέπει να είναι αμφίδρομη, συνεκτική και σε απλή, ξεκάθαρη γλώσσα. Η ειδική ορολογία θα πρέπει να μεταφράζεται σε όρους τους οποίους θα μπορούν οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια να κάνουν κτήμα τους σταδιακά.
- Πρέπει να χρησιμοποιείται κάθε δυνατή ευκαιρία για διάλογο με τους πολιτικούς ιθύνοντες.

1.2. Αρχές και πολιτικοί ιθύνοντες

- Οι βασικές προϋποθέσεις για κάθε διαδικασία συμμετοχής είναι το ανοικτό πνεύμα, η ειλικρινής θέληση να ακούσει κανείς και ο σεβασμός για τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια και το ρυθμό τους. Ο διάλογος θα πρέπει επίσης να καθοδηγείται από την πολιτική βούληση να βελτιωθούν τα κοινωνικά μέτρα και η επίδρασή τους στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια.
- Οι παράγοντες αυτοί πρέπει να συνδυάζονται με μια δέσμευση να κατανοήσουν και να μάθουν από τις προσωπικές μαρτυρίες και εμπειρίες που ακούνε.
- Οι πολιτικοί υπεύθυνοι πρέπει να αναγνωρίζουν τις δεξιότητες και την πραγματογνωμοσύνη των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια πάνω σε θέματα που γνωρίζουν ακριβώς επειδή τα έχουν περάσει /βιώσει.

- Δεν πρέπει να υπάρχει περιθώριο για διακρίσεις στο διάλογο και την ανταλλαγή απόψεων: θα πρέπει να βασίζονται σε μια αμοιβαία, μακροχρόνια δέσμευση με στόχο την ενίσχυση των δεσμών εμπιστοσύνης που δημιουργούν αμοιβαία αξιοπιστία.
- Πρέπει να χρησιμοποιείται απλή και βατή γλώσσα. Οι τεχνικοί όροι πρέπει να διευκρινίζονται έως ότου γίνουν πλήρως κατανοητοί.
- Πρέπει να εξασφαλίζεται αμφίδρομη επικοινωνία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Πρέπει να διέπεται από σαφήνεια και άνεση ως προς την ανταλλαγή απόψεων και να φροντίζει να γίνεται σωστή εκμετάλλευση των συμπερασμάτων.

1.3. Η κοινωνία και οι ενδεχόμενοι σύμμαχοι που προσφέρει

- Πρέπει να προσεγγίζονται τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Προκειμένου να δημιουργηθεί μια αντικειμενική συμμαχία, η κύρια έμφαση θα πρέπει να δίνεται σε εφημερίδες, περιοδικά, τηλεόραση και τηλεοπτικά προγράμματα που μπορούν να προσφέρουν σοβαρό υλικό το οποίο αντικατοπτρίζει την εικόνα την οποία θέλουν να περάσουν οι άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια. Η εταιρική αυτή σχέση θα απαιτεί από τις ομάδες να κάνουν πολύ επαγγελματική και λεπτομερή δουλειά που θα περιλαμβάνει ξεκάθαρα μηνύματα. Όταν δουλεύουν με τέτοιες συμμαχίες, οι ομάδες πρέπει επίσης να προσπαθούν να διατηρούν τη διαδικασία όσο το δυνατόν πιο διαφανή, από την αρχή ως το τέλος του άρθρου έκθεσης.
- Είναι επίσης σκόπιμο να υπάρχουν συμφωνίες με τα μέσα που διαδίδουν στερεότυπα, «κίτρινα» αποκλειστικά και απλουστευτικές εικόνες των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια, έτσι ώστε να αναγκάζονται να αλλάζουν τις εικόνες που περνούν στο κοινό.
- Πρέπει να προσεγγίζονται τα συνδικάτα. Το πρώτο βήμα είναι να εξετάζεται από κοινού, προσεκτικά, η «απασχόληση» (αναγνωρισμένη, αμειβόμενη εργασία) ως αξία, να εξετάζονται οι διαρθρωτικές αλλαγές αλλά και το πόσο ανοικτόμυαλες προσεγγίσεις χρησιμοποιούν. Για παράδειγμα, είναι διατεθειμένα να προωθήσουν τις πρακτικές δεξιότητες συνδυασμένες με καινοτόμα κατάρτιση ώστε να αποκτήσουν ισοτιμία με τα εκπαιδευτικά επιτεύγματα που έχουν επικυρωθεί από επίσημα έγγραφα;
- Κατά τη μελέτη προτάσεων, οι ομάδες πρέπει να αναζητούν συμμαχίες με ειδικούς, πχ., με δικηγόρους για σχέδια που αφορούν πολύπλοκη νομοθεσία, με σχεδιαστές και αρχιτέκτονες για αστικό και αγροτικό σχεδιασμό, ανακαινίσεις, κοινωνική στέγαση.
- Οι ομάδες των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια πρέπει να αναζητούν πιθανές συμμαχίες με ιδιωτικές ομάδες, είτε πρόκειται για εκκλησίες, φιλανθρωπικές οργανώσεις, εταιρίες, ή ακαδημαϊκούς θεσμούς. Παρόλο που η φιλανθρωπική προσέγγιση δεν είναι αρκετή για να λύσει τα προβλήματα που σχετίζονται με τον κοινωνικό αποκλεισμό, πρέπει να εκτιμηθεί γι' αυτό που είναι: μια σανίδα σωτηρίας. Επίσης, συχνά προσφέρει τόπους συγκέντρωσης όπου άλλες σχετικές δραστηριότητες θα μπορούσαν να διεξαχθούν.

- Οι ακαδημαϊκοί ερευνητές που συνεργάζονται και σέβονται τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια και μοιράζονται τους στόχους τους, είναι σημαντικοί σύμμαχοι. Οι μελέτες τους μπορούν να ασκήσουν επιρροή στους πολιτικούς ιθύνοντες, στους αρμόδιους για την κοινωνική πρόνοια και στην κοινή γνώμη μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης.
- Οι εθελοντικές οργανώσεις των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια πρέπει να αναζητούν συμμάχους είτε μέσα στα δίκτυα στα οποία ανήκουν, ή μέσα από επαφές με άλλες ομάδες / δίκτυα τα οποία μπορούν να τις εφοδιάσουν με τη γνώση και τις δεξιότητες που χρειάζονται.
- Η ισχύουσα νομοθεσία είναι πιθανός σύμμαχος. Οι εθελοντικές οργανώσεις μπορούν να στηρίζονται στη νομοθεσία που απαγορεύει τις διακρίσεις, που διέπει την πρόσβαση σε βασικά δικαιώματα, κλπ. Με τον ίδιο τρόπο, κάποια κριτήρια αξιολόγησης που αναγνωρίζονται διεθνώς, όπως η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Ευρωπαϊκές Χάρτες, κλπ., μπορούν να φανούν πολύ χρήσιμα.
- Ο συνολικός αριθμός των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση υποστήριξης, εφόσον αποτελεί ένα διαρθρωμένο και οργανωμένο σύνολο, και εκπροσωπεί μια αναγνωρισμένη κοινωνική δύναμη.
- Η διάθεση κατάλληλων μέσων υψηλών προδιαγραφών για την υποδομή, την τεχνολογία, τις ανθρώπινες δεξιότητες είναι υψίστης σημασίας.
- Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια πρέπει να μπορούν να απευθύνονται σε κοινωνικούς λειτουργούς εκπαιδευμένους στην ομαδική εργασία και στις εργασιακές μεθόδους συνεργασίας.

1.4 Τα αποτελέσματα των προσεγγίσεων συμμετοχής

- Η χρήσιμη πληροφόρηση διαδίδεται αποτελεσματικά. Φθάνει τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια, ακόμα κι εκείνους που είναι οργανωμένοι σε πολύ μικρές, τοπικές ομάδες.
- Οι πολιτικές που εφαρμόζονται μέσα από τις προσεγγίσεις συμμετοχής αυξάνουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων περιορίζοντας / εξαφανίζοντας τις αρνητικές επιπτώσεις.
- Οι ικανότητες των κοινωνικών λειτουργών που δουλεύουν στα πλαίσια ομάδων χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά. Τα προσόντα χρησιμοποιούνται έμπρακτα και αυξάνονται με την εξάσκηση της συμμετοχής.
- Οι αξίες και τα εμπειρικά επιτεύγματα των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια αναγνωρίζονται (περισσότερο): τα στερεότυπα σταδιακά εξασθενούν και η (πιο) θετική, πραγματική εικόνα των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια βγαίνει στην επιφάνεια.
- Σαφείς δεσμοί εμφανίζονται μεταξύ των τμηματικών πολιτικών: η οικονομική, φορολογική, χρηματική, αγροτική και κοινωνική σφαίρα διασυνδέονται και ο δεσμός αυτός οδηγεί σε ένα νέα στάδιο εργασίας που κινείται προς την επίτευξη συνοχής για την ευημερία της κοινωνίας στο σύνολό της. Η διαδικασία θα μπορούσε (ίσως) να ανοίξει το δρόμο για πιο αποτελεσματική χρήση όλων των πόρων.

2. Παράγοντες που αναχαιτίζουν τη διαδικασία συμμετοχής

2.1. Ομάδες και ενώσεις

- Η ντροπή που αισθάνονται οι άνθρωποι οι οποίοι βιώνουν τη φτώχεια για την κατάστασή τους και για τον εαυτό τους αποτελεί ένα βασικό εμπόδιο για το πρώτο βήμα προς τη συμμετοχή: την προσέγγιση άλλων ανθρώπων.
- Καθόλου ή μόνο μερικές κοινές αξίες, κριτήρια αξιολόγησης, στόχοι και μέθοδοι είναι παράγοντες που υποσκάπτουν το έργο μιας ομάδας.
- Ομοίως, η υπερβολική διακύμανση και / ή ο υπερβολικός αριθμός ανθρώπων που ασχολούνται στο εσωτερικό ή γύρω από μια ομάδα θα συμβάλλουν αρνητικά στην ανάληψη μακρόπνοων δραστηριοτήτων και στη διάρκεια η οποία είναι σημαντική για κάθε διαδικασία συμμετοχής.
- Είτε πρόκειται για αγροτική είτε για αστική περιοχή, η γεωγραφική απόσταση και η απομόνωση των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια αποτελούν μεγάλο τεχνικό εμπόδιο για τη δημιουργία ομάδων.
- Ομάδες στις οποίες,
 - οι καθημερινές δραστηριότητες υπαγορεύονται από ενέργειες για τη διαχείριση κρίσεων
 - ο χρόνος και / ή τα μέσα για τη σύναψη δεσμών με άλλες ομάδες / δίκτυα δεν υπάρχουν
 - οι πόροι διατίθενται πρώτα απ' όλα από πάνω προς τα κάτωθα αντιμετωπίσουν δυσκολίες στη δημιουργία συμμετοχής. Τέτοιου είδους ομάδες μπορεί να είναι εσωστρεφείς, στενόμυαλες, κλειστές στις ευκαιρίες για ανάπτυξη και δεκτικότητα στη συμμετοχή.
- Οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια και ανήκουν σε πολύ μικρές, τοπικού επιπέδου ομάδες, έχουν μεγάλη δυσκολία άμεσης πρόσβασης σε χρήσιμες πληροφορίες και στο να αναγνωρίζονται ως εκπρόσωποι των ομάδων και των συμφερόντων τους. Όταν τέτοιου είδους ομάδες αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης οργάνωσης, σπάνια αναγνωρίζουν και συχνά αρνούνται ότι οι εκπρόσωποι της οργάνωσης «ομπρέλα» μιλούν εξ ονόματος τους.

2.2 Αρχές και πολιτικοί ιθύνοντες

- Οι πολιτικοί ιθύνοντες δεν είναι σε θέση να επιτύχουν μια διαδικασία συμμετοχής εφόσον:
- Ακολουθούν μόνο τους κανόνες της αγοράς και της παραγωγικότητας, όταν δίνουν δηλαδή υπερβολική έμφαση στους οικονομικούς στόχους.
 - φοβούνται εκλογική ήττα εξαιτίας μέτρων που αφορούν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό
 - φτάνουν μέχρι και σε σημείο να αρνούνται την ύπαρξη φτώχειας
 - στηρίζουν διακριτικές συμπεριφορές και / ή μέτρα

- υποστηρίζουν βραχυπρόθεσμα μέτρα και σχήματα
- παρεμποδίζουν τις δομές και την κατάλληλη λειτουργία των δημόσιων πολιτικών
- αρνούνται τους δεσμούς ανάμεσα στις διάφορες σφαίρες της πολιτικής και τις αρνητικές τους επιπτώσεις στους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια
- βλέπουν την πρόσβαση στην απασχόληση και / ή τη στέγαση ως αποκλειστικό σκοπό και ως απόδειξη ότι (όλα) τα προβλήματα των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια λύνονται με μια τέτοια πρόσβαση
- επικεντρώνονται σε συγκεκριμένα, κοινότυπα, βραχυπρόθεσμα μέτρα απασχόλησης προκειμένου να οδηγήσουν τους ανθρώπους πίσω στην αγορά εργασίας.

2.3 Η κοινωνία και άλλοι πρωταγωνιστές

Μια κοινωνία δεν είναι σε θέση να φέρει θετικές αλλαγές στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια, αρνούμενη να τους αναγνωρίσει ως ανθρώπινα όντα, όταν:

- δεν αναγνωρίζει τη φτώχεια
- αυτομάτως στιγματίζει τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια
- υποθάλπει ή ενθαρρύνει τη διάκριση
- σκέφτεται και δρα με βάση το φόβο για τη διαφορά
- δεν προσφέρει ένα περιβάλλον στο οποίο οι φτωχοί άνθρωποι και ομάδες έχουν την ευκαιρία να βελτιώσουν την καθημερινότητά τους
- αποδέχεται ως φυσιολογικά (ή κλείνει τα μάτια):
- την αυξανόμενη και διαρκή έλλειψη αξιοπρεπών αμειβόμενων εργασιών,
- την έλλειψη αξιοπρεπούς, οικονομικής κατοικίας
- όλες τις καταστάσεις έλλειψης δικαιωμάτων: πρόσβαση στην περίθαλψη, νόμιμα δικαιώματα,....
- τη διαίωνη απάνθρωπων, απαράδεκτων συνθηκών διαβίωσης

Τα σωματεία δεν μπορούν να είναι θετικά διακείμενα στη δημιουργία συμμαχίας με ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια και τις ομάδες τους όταν:

- ενδιαφέρονται μόνο για όσους εργάζονται
- δεν ανοίγουν τις πόρτες τους στους ανέργους
- δεν δέχονται την ιδέα ότι η εμπειρική γνώση σε συνδυασμό με καινοτόμα σχήματα κατάρτισης πρέπει να αναγνωρίζονται όπως τα προσόντα επίσημης εκπαίδευσης.

Οι εκκλησίες και οι φιλανθρωπικές οργανώσεις δεν μπορούν να είναι σύμμαχοι όταν:

- θέλουν να περιορίσουν τις δραστηριότητες απλώς σε ελεημοσύνη και βοήθεια
- δεν συμπεριλαμβάνουν στις δομές τους τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια
- προσποιούνται ότι συμπεριλαμβάνουν τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια, αλλά στην πραγματικότητα δεν τους δίνουν μερίδιο όσον

αφορά τις ευθύνες η τη λήψη αποφάσεων (πχ., οργανώσεις στις οποίες οι φτωχοί φαίνεται ότι έχουν λόγο, ενώ στην ουσία δεν μπορούν να επηρεάσουν την ομάδα)

Οι ακαδημαϊκοί ερευνητές θα εμποδίσουν τις βελτιώσεις αν:

- δεν συμφωνούν για διαφάνεια και σαφήνεια

Δρόμοι για μελλοντική εξερεύνηση

Εκφράστηκαν υπό μορφή ερωτήσεων και έτσι οι δρόμοι που ανοίχτηκαν από τη 2η Συνάντηση καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα: από ερωτήσεις που πρέπει να τεθούν και να γίνουν αντικείμενο επεξεργασίας εντός των οργανώσεων, ως και απαντήσεις που πληροφορούν και δίνουν κατευθύνσεις για τις σχέσεις με συμμάχους, πιθανούς συμμάχους και όλους τους παράγοντες που εμπλέκονται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί

- Πώς μπορούν να εφαρμοστούν βιώσιμες στρατηγικές;
- Πώς να αποκτήσουμε πρόσβαση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης;
- Πώς να χτίσουμε συμμαχίες με τα μέσα ή πώς να τα χρησιμοποιήσουμε γι' αυτό το σκοπό;
- Στις δραστηριότητες που απευθύνονται προς την κοινωνία, πώς να αποφυγούμε το φαινόμενο «καθρέφτης»;

Ο κόσμος δεν θέλει να νοιώθει πολύ κοντά του τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια. Αυτό είναι το φαινόμενο «καθρέφτης». Ο εγωισμός των ανθρώπων που βάζουν πάνω απ' όλους τον εαυτό τους.

- Τι συμβαίνει με τα θέματα που δεν προσελκύουν την προσοχή των μέσων;
- Πώς να σπάσουμε / διαλύσουμε τα στερεότυπα;
- Πώς να αλλάξουμε την αρνητική αντίληψη του κόσμου για τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια;
- Πώς να πείσουμε τους διστακτικούς ή αρνητικούς πολιτικούς ιθύνοντες ότι η συμμετοχή αποτελεί καλή ιδέα;

Σε χώρες, περιφέρειες, πόλεις όπου αυτές οι βάσεις υποστήριξης δεν υπάρχουν ή δεν λειτουργούν εξαιτίας της έλλειψης δέσμευσης των πολιτικών αρχών, οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια δεν είναι σε θέση να δημιουργήσουν μικρές ομάδες - είναι άδικος κόπος

Η ανάπτυξη δικτύων και / ή οικοδόμηση τους είναι επιφύλαξη υπό αυτές τις συνθήκες; Φτάνει αυτό για να επιφέρει βελτίωση στις συνθήκες διαβίωσης; Και αν ναι, πόσος χρόνος χρειάζεται;

- Πώς μπορούμε να αναπτύξουμε αλληλεγγύη ανάμεσα στους ανθρώπους που βιώνουν διάφορες μορφές φτώχειας;

Μη Κυβερνητικοί οργανισμοί, πολιτικοί ιθύνοντες και ενδεχόμενοι σύμμαχοι

- Πώς να μετατρέψουμε ένα συμβουλευτικό πλαίσιο σε πλαίσιο συμμετοχής;
- Τι πρέπει να γίνει σε ευρωπαϊκό επίπεδο ώστε να υπάρξει διαδικασία συμμετοχής

στις μελέτες τους

- αρνούνται να δώσουν πληροφορίες (πχ., ποιος τις ζητά, τους στόχους τους, πώς θα χρησιμοποιηθούν τα συμπεράσματα)
- δεν συμπεριφέρονται στους φτωχούς με αξιοπρέπεια και σεβασμό και δεν μπορούν να συνεργαστούν μαζί τους.

στη σύλληψη, πλαισίωση, υλοποίηση και αξιολόγηση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση;

- Πώς μπορούν να ανοίξουν διάλογοι επικοινωνίας ανάμεσα στους ΜΚΟ και στους πολιτικούς ιθύνοντες που:
 - να είναι αμφίδρομοι και συνεχείς
 - να είναι αποτελεσματικοί
 - να είναι διαφανείς
 - να εγγυώνται τις απαραίτητες συνθήκες
 - να χρησιμοποιούν απλή γλώσσα και να αναπτύσσουν μια βάση γλωσσικής γνώσης για τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια
- Πώς μπορούν να δημιουργηθούν πολιτικές ατζέντες για τη διαδικασία συμμετοχής που να διευκολύνουν την αμφίδρομη ενημέρωση και να σχεδιάζουν τα απαραίτητα χρονοδιαγράμματα;
- Σε ποια βάση να τεθούν τα κριτήρια αξιολόγησης;
- Πώς να δρομολογηθεί κατάλληλη (επαν)ένταξη σε προγράμματα εργασίας επαρκούς διάρκειας;
- Πώς μπορούν να αναπτυχθούν κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης;
- Πώς χρησιμοποιούνται οι δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί μέσα από την εμπειρία;
- Πώς μειώνεται / εξαλείφεται η αρνητική επίδραση των ευρωπαϊκών πολιτικών (οικονομικής, αγροτικής, κλπ.); Με άλλα λόγια, πώς μπορούν να αλλάξουν οι ευρωπαϊκές πολιτικές που έχουν αρνητικές επιπτώσεις στους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια;
- Πώς μπορούν να προωθηθούν / διευκολυνθούν οι δεσμοί ανάμεσα στους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια και ζουν σε απομακρυσμένες και απομονωμένες περιοχές;
- Πώς μπορούν να γίνουν συζητήσεις για βαθιές αλλαγές στην απασχόληση ως αξία;
- Πώς σχηματίζονται μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες πολιτικές που εξασφαλίζουν βιωσιμότητα σε ατομικά και ομαδικά σχέδια;
- Πώς μπορούν να εναρμονιστούν οι ευρωπαϊκές κοινωνικές πολιτικές;
- Πού βρίσκονται τα συνδικάτα όσον αφορά το αίτημα για επίσημη ισοτιμία ανάμεσα στα εμπειρικά προσόντα και σε εκείνα των οποίων η αναγνώριση κατοχυρώνεται από διπλώματα;

Προς μια 3η Ευρωπαϊκή Συνάντηση των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια

- Ποια θα πρέπει να είναι τα βασικά είδη στόχων;
 - Μια συνάντηση απλώς ανάμεσα στους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια
 - Μια συνάντηση ανάμεσα στους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια συν κοινωνικούς λειτουργούς
 - Μια ώθηση για πολιτική αλλαγή

- Μια συμβολική εκδήλωση των μέσων μαζικής ενημέρωσης
- Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να προετοιμαστεί η 3η Συνάντηση;
 - εντός δικτύων, με συμμετέχοντες
 - ανάμεσα σε δίκτυα και στην κεντρική οργάνωση
- Πώς να συνδυαστεί η συνέχεια (ίδιοι συμμετέχοντες να ξανασυμμετέχουν) με την ευκαιρία να συμμετέχουν και καινούριοι άνθρωποι;
- Πώς φτάνουν όλοι οι συμμετέχοντες στο ίδιο επίπεδο;
- Πώς χρησιμοποιούνται τα θέματα της 1ης και 2ης Συνάντησης ως εργαλεία και βασικά στοιχεία;
- Πώς αναπτύσσεται / ενισχύεται η αλληλεγγύη ανάμεσα σε ανθρώπους που βιώνουν διαφορετικές μορφές φτώχειας σε τέτοιου είδους συναντήσεις;

Παράρτημα Ι.

I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

I.1. Προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη συμμετοχή

Να έχει κάποιος το δικαίωμα σύσκεψης

Να έχει εμπλακεί στη διαδικασία από την αρχή, δηλαδή από την εκπόνηση των ιδεών και στη συνέχεια να έχει παρακολουθήσει την εκτέλεση αλλά και την αξιολόγηση.

Να έχει αναγνωρισμένες δεξιότητες: τα ίδια τα άτομα που βρίσκονται σε συνθήκες φτώχειας είναι οι καλύτεροι γνώστες της κατάστασής τους

Προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμετοχή των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια, χρειάζεται απαραίτητως ένα σίγουρο και αξιοπρεπές περιβάλλον εμπιστοσύνης, δηλαδή ένας χώρος στον οποίο δίνονται οι απαιτούμενες εξηγήσεις και στον οποίο οι άνθρωποι τολμούν να μιλούν και να εκφράζουν την άποψή τους.

Να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές στον τρόπο επικοινωνίας και συνεργασίας καθώς και τα διαφορετικά σημεία αφετηρίας των ατόμων σε κατάσταση φτώχειας.

Να λαμβάνονται σαφείς πληροφορίες όσον αφορά:

Αυτά τα οποία αναμένουμε από τους φτωχούς ανθρώπους,

Πώς θα γίνεται η επεξεργασία των πληροφοριών, Ποια είναι τα όρια της διαδικασίας συμμετοχής Ποιες είναι οι πραγματικές πιθανότητες επιρροής της διαδικασίας λήψης αποφάσεων

Να έχουμε υποστήριξη προκειμένου να εκφράζουμε την άποψή μας

Να διαθέτουμε τα απαραίτητα μέσα για να το κάνουμε

Να διαθέτουμε τον απαραίτητο χρόνο.

Οι «ιθύνοντες» θα πρέπει να έρχονται σε επαφή

με τη φτώχεια μέσα στο πλαίσιο μιας διαδικασίας επαφής και εκμάθησης.

Να υπάρχει παρέμβαση όχι μόνο σε προσωπικό επίπεδο αλλά και σε ομαδικό, κάτι το οποίο προϋποθέτει:

Να ξεπεραστούν τα άμεσα προβλήματα που συνδέονται με την επιβίωση

Να υπάρχει υποστήριξη τόσο ατομική όσο και οικογενειακή

II. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

II.1. Στρατηγικές που έχουν υιοθετηθεί από τις ενώσεις

II.1.1. ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ

Να αυξηθούν οι δεξιότητες, κυρίως με εθελοντικές υπηρεσίες

Να αυξηθούν οι γνώσεις όσον αφορά το γενικότερο προβληματισμό

Να αυξηθούν οι επαφές (όλων των ειδών)

Να αυξηθεί η εσωτερική αλληλεγγύη (όχι μόνο εντός της ένωσης αλλά με όλες τις κατηγορίες στερημένων ανθρώπων).

Να προετοιμάζονται οι δυνατές στιγμές και να υπάρχει διαβούλευση ανάμεσα στις ενώσεις (από τα δίκτυα).

Να υπάρχει πρόσβαση στις κατάλληλες πληροφορίες, αλλά και ανταλλαγή πληροφοριών.

Να υπάρξει καλύτερη κατανόηση των πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών μηχανισμών

Να αναληφθεί δράση προκειμένου να αναγνωριστεί η ομάδα, τόσο από τα μέλη της όσο και από το σύνολο της κοινωνίας, ως συνομιλητής από τους υπεύθυνους για τη λήψη των αποφάσεων.

Να υπάρχει η δυνατότητα πρόσληψης επαγγελματιών κοινωνικών λειτουργών.

Δημοσιεύσεις, πληροφόρηση, ευαισθητοποίηση, συζήτηση, να γίνει κατανοητό τι σημαίνει φτώχεια.

II.1.2. ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΣΥΜΜΑΧΩΝ

1. Ιδιωτικοί σύμμαχοι:

- Άλλες ενώσεις
- δίκτυα
- η εκκλησία (φιλανθρωπικές οργανώσεις)

Οι ιδιωτικοί σύμμαχοι αποτελούν «γέφυρες» ανάμεσα στους ανθρώπους σε κατάσταση φτώχειας και τις επίσημες αρχές.

2. Δημόσιοι σύμμαχοι (“Αναζήτηση ΚΑΛΩΝ επαφών”)

- Τοπικοί
- Περιφερειακοί
- Εθνικοί

- Σύμμαχοι στα μέσα μαζικής ενημέρωσης
- μίντια
- κοινή γνώμη

II.1.3. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ

II.1.3.1. Σε γενικό επίπεδο

Στο ερώτημα : « Οι «αρχές» λαμβάνουν υπόψη τις προτάσεις σας; »

Μια απάντηση είχε ως εξής « Και γιατί να μας προσέξουν εμάς; »

Η σημερινή κλίμακα των αξιών όπου η λογική του χρήματος κυριαρχεί έναντι των υπολοίπων συμπεριλαμβανομένης της στάσης των απλών ανθρώπων.

Τα οικονομικά συμφέροντα εμφανίζονται σε πλήρη αντίθεση με τα συμφέροντα των ανθρώπων σε κατάσταση φτώχειας.

Ωστόσο, ορισμένες απαντήσεις αποκαλύπτουν ότι η διατήρηση ενός σημαντικού αριθμού, και μάλιστα με αυξητικές τάσεις, ανθρώπων οι οποίοι διαβιώνουν κάτω από τα όρια της φτώχειας και υπό απάνθρωπες συνθήκες, αποτελεί όλο και περισσότερο ένα σημαντικό κίνδυνο κοινωνικής ρήξης.

Η αποστασιοποίηση των πολιτικών ιθυνόντων απέναντι στα άτομα σε κατάσταση φτώχειας η οποία φαίνεται όλο και περισσότερο από τον περιορισμό των κοινωνικών προϋπολογισμών.

Η αδιαφάνεια των πολιτικών μηχανισμών και των διοικητικών δομών (πρόκειται για ζούγκλα).

Το έλλειμμα των εύκολα προσβάσιμων πληροφοριών και σε κατανοητή γλώσσα.

Η προσοχή από πλευράς «ιθυνόντων» στις προτάσεις που προέρχονται από τα άτομα σε κατάσταση φτώχειας και η θέσπιση στόχων.

Μπροστά σε τέτοιου είδους λειτουργία, οι φτωχοί άνθρωποι δεν μπορούν να επιδιώξουν συνεργασία.

Η άρνηση των «ιθυνόντων» να συναντηθούν με τα άτομα σε κατάσταση φτώχειας και κυρίως να συνεργαστούν και να συζητήσουν μαζί τους. Τα στερεότυπα και τα a priori είναι τόσο ισχυρά που αποτελούν μέρος του συλλογικού ασυνείδητου και είναι παρόντα στο μυαλό όλων των «επισήμων» με τους οποίους έρχονται σε επαφή οι φτωχοί άνθρωποι.

Η άρνηση αυτή είναι ιδιαίτερα ισχυρή και μετατρέπεται σε φόβο απέναντι στα άτομα με πιο σημαντικά προβλήματα, όπως είναι οι άστεγοι, οι χωρίς ταυτότητα, οι πρόσφυγες και οι τσιγγάνοι.

Οι ιθύνοντες προτιμούν να εργάζονται με (και να υποστηρίζουν οικονομικά) τις ενώσεις που εκπροσωπούν τους ανθρώπους σε κατάσταση φτώχειας και/ή τις μειονότητες, παρά να συνεργάζονται και να υποστηρίζουν τις ενώσεις που αποτελούνται από αυτούς τους πληθυσμούς.

Η άρνηση των ιθυνόντων εκφράζεται επίσης απέναντι:

- Στους ανέργους
- Στα άτομα με ειδικές ανάγκες

Η έλλειψη οργάνωσης κατά τις στιγμές ακρόασης από τις αρχές.

Η μια μορφή οργάνωσης που δεν προσαρμόζεται στις ανάγκες των ανθρώπων σε κατάσταση φτώχειας όσον αφορά:

- Τους τρόπου επικοινωνίας,
- Την έλλειψη διαθέσιμου χρόνου,
- Το μη προσδιορισμένο πλαίσιο και όρια,
- Τις υποσχέσεις που δεν τηρούνται...

Οι πολιτικές αρχές υπακούουν και ακολουθούν τη δική τους λογική. Σε κάθε περίπτωση, οι φτωχοί είτε δεν είναι καλοί ψηφοφόροι, είτε δεν έχουν δικαίωμα ψήφου, είτε δεν ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Η αδυναμία κατανόησης των βιωμάτων των ανθρώπων σε κατάσταση φτώχειας:

- Τόσο από τους πολιτικούς,
- τους διοικητικούς,
- και της κοινής γνώμης

Αυτό το οποίο καμία από τις παραπάνω ομάδες δεν κατανοεί είναι:

ο συνεχής αγώνας για επιβίωση

ότι κανείς δεν επιλέγει εκούσια να βρίσκεται στο περιθώριο της κοινωνίας, να αντιμετωπίζεται με περιφρόνηση, ή ακόμη να μην λαμβάνεται καθόλου υπόψη.

Η υποχρέωση αδιάκοπης προσαρμογής στις συνθήκες που συνεχώς αλλάζουν και πόση ενέργεια απαιτεί αυτός ο αγώνας.

Για παράδειγμα :

- ένα σύστημα υγείας που τροποποιείται προκαλεί το τέλος ενός είδους επιδότησης και τη δρομολόγηση ενός φακέλου σε άλλη διοικητική υπηρεσία και συνεπώς τη διακοπή των καταθέσεων και σε ορισμένες περιπτώσεις

- το άνοιγμα πίστωσης
- όσον αφορά τους άστεγους, η καθημερινή- ή σχεδόν καθημερινή- αναζήτηση καταλύματος, τροφής, τρόπων για να μην πεθάνουν (βιαιοπραγίες στους δρόμους, κρύο).

Η απαξίωση για τα άτομα σε κατάσταση φτώχειας η οποία εκδηλώνεται από την απουσία ή την έλλειψη προσοχής στα λόγια τους, στις εμπειρίες τους και κατά συνέπεια στις εύστοχες παρατηρήσεις τους κατά τη διαδικασία συμμετοχής.

Η αδιαφορία και η γενικότερη απάθεια, δηλαδή η περιφρόνηση

Η κακοήθεια/η αγένεια στις δημόσιες (κοινωνικές) υπηρεσίες

Η ταπείνωση που προκαλείται:
Από τις ουρές αναμονής,
Από το γεγονός να μην γνωρίζει κανείς το όνομα του συνομιλητή του ή να αλλάζει συχνά συνομιλητή,
Από το γεγονός ότι πρέπει συνεχώς να αφηγείται κανείς την ιστορία της ζωής του,
Επειδή πρέπει να αποδεικνύει κανείς τα δικαιώματά του (π.χ. τη σχέση ανάμεσα στην πνευματική ασθένεια και στην απώλεια της εργασίας)

Η παραπληροφόρηση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης:
Η αρνητική εικόνα των ανέργων, αστέγων, προσφύγων, μειονοτήτων
Η μεγάλη προβολή των μεμονωμένων επιτυχιών που κάνουν το κοινό να πιστεύει ότι το πρόβλημα (ή τα προβλήματα) λύνονται, ή ότι τέλος πάντων «επιλαμβανόμαστε».
Οι φιλανθρωπικές εκδηλώσεις (shows)

Η διάρκεια, δηλαδή ο χρόνος που χρειάζεται κανείς προκειμένου να έχει και το παραμικρό αποτέλεσμα.

Η εύθραυστη κατάσταση των ενώσεων της πρώτης γραμμής που στερούνται πόρων και δέχονται περιορισμένες χρονικά χρηματοδοτήσεις, μη επαρκείς και χωρίς εγγυήσεις, ή ακόμη χρηματοδοτήσεις των οποίων η καταβολή παρουσιάζει σημαντικότερες καθυστερήσεις.
Η εύθραυστη αυτή κατάσταση οδηγεί σε μια ανασφάλεια ως προς την απασχόληση των εργαζομένων στις ενώσεις μεταξύ των οποίων υπάρχει σημαντική εναλλαγή. Πρόκειται δηλαδή για συχνές αλλαγές συνομιλητών για τους ανθρώπους σε κατάσταση φτώχειας.

II.1.3.2. Σε ειδικό επίπεδο

Τα στοιχεία που αποτελούν μια «κουλτούρα της αποτυχίας»:

- Ο χρόνος
- Η επίτευξη επιτυχιών (ακόμη και των παραμικρών) απαιτεί πολύ:
- Χρόνο
- Υπομονή
- Ενέργεια

Η απογοήτευση

Η αποθάρρυνση

Η έλλειψη εμπιστοσύνης
Στην κοινωνία
Στον εαυτό σου

Η καχυποψία, η δυσπιστία μπροστά σε κάθε νέα πρόταση

Η δημιουργία ενοχών
Δηλαδή η συχνή φράση « αυτοί φταίνε που είναι φτωχοί και σ' αυτή την κατάσταση. »

Η αυτό - υποτίμηση
Οι ενοχές μπορούν να καταλήξουν να πείσουν τους φτωχούς ανθρώπους ότι είναι ανόητοι, διαφορετικοί, υποδεέστεροι ...

Η αμφιβολία απέναντι στους «ιθύνοντες»
Οι διάφορες αρχές (πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές)
Έχουν τη βούληση να μας βοηθήσουν;
Την εξουσία ?
Τα μέσα ?

Η απομόνωση, η μοναξιά.

Ο φόβος :
Σχετικά με την εγκληματικότητα στους δρόμους για τους άστεγους,
Του να κρίνονται από τις δημόσιες υπηρεσίες,
Της απομάκρυνσης των παιδιών,
Της οικογενειακής βίας,
Της απέλασης,
Της στέρησης καταλύματος ή επιδότησης,
Του να μην υπάρχει φαγητό για την οικογένεια de ne pas avoir de quoi nourrir sa famille,
Του να υποκύψει κανείς ξανά σε μια μορφή εξάρτησης (αλκοόλ, ναρκωτικά, φάρμακα...),
Των κλητήρων,
Της προσωπικής βίας

Η απουσία ή η έλλειψη ενδιαφερόντων -παραδόξως στις χώρες στις οποίες τα χόμπι αποτελούν κοινό τόπο

Η έλλειψη φροντίδων: η κακή υγεία είναι σχεδόν πάντοτε πρόβλημα καθώς και η δυσκολία πρόσβασης στην απλή περίθαλψη ή και υψηλότερου επιπέδου.

Και στην περίπτωση των «παρανόμων», η παντελής έλλειψη δικαιώματος στην περίθαλψη.

II.2. Αυτό το οποίο βοηθά τα άτομα σε κατάσταση φτώχειας

II.2.1. Στις ενώσεις

Πρόκειται για πρακτικές που συνδέονται με :

Την ανάκτηση της δύναμης (empowerment):
Ανάκτηση της ικανότητας να αναλαμβάνει κανείς ευθύνες και να ξαναγίνει πολίτης

Το χτίσιμο των δυνατοτήτων (capacity building) : πρόσβαση στην κοινωνία αυξάνοντας τις δεξιότητες (σε οποιονδήποτε τομέα), έχοντας εμπιστοσύνη...

Η σωστή επικουρικότητα από τις ενώσεις, δηλαδή να διαθέτουν τα μέσα τεχνικά, οικονομικά, ανθρώπινου δυναμικού ώστε να συμβάλλουν στην ανάκτηση της δύναμης.

Η επίλυση των διαφορών αφιερώνοντας τον απαραίτητο χρόνο για συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων. Η μέθοδος αυτή βασίζεται στην πεποίθηση ότι δεν έχει νόημα να επισπεύδονται οι διαδικασίες διότι οποιαδήποτε ένταση εμποδίζει την πρόοδο.

Σχέση ανάμεσα σε ενώσεις που εργάζονται είτε στο ίδιο περιβάλλον είτε με βάση τους ίδιους προβληματισμούς, ή τουλάχιστον σχετικούς μεταξύ τους.

II.2.2. Κατά τη διάρκεια διαδικασίας συμμετοχής

Πρέπει να χρησιμοποιούνται όλες οι συνθήκες που μεγιστοποιούν τη συμμετοχή, δηλαδή:

Ο αμοιβαίος σεβασμός

Η εμπιστοσύνη

Το ανοικτό πνεύμα

Η κατάλληλη ανταλλαγή απόψεων

Ο απαραίτητος χρόνος

Να αποτελούν σημείο αναφοράς τα άτομα σε κατάσταση φτώχειας καθ' όλη τη διαδικασία

Η συμμετοχή ευνοείται από:

Μια απρόσκοπτη επικοινωνία

Μια απλή γλώσσα: εξηγούνται όλοι οι πολύπλοκοι μηχανισμοί και όροι, απαντώνται όλες οι ερωτήσεις.

Σε τακτά διαστήματα φροντίζουμε να συνοψίζουμε όλα τα στάδια αφήνοντας χρόνο για ερωτήσεις και απαντήσεις, διευκρινίσεις και ενδεχομένως εξηγήσεις από την αρχή.

Ένα σαφώς προσδιορισμένο πλαίσιο από την αρχή από όλους τους συμμετέχοντες στη διαδικασία.

Προσδοκίες οι οποίες είναι γνωστές από την αρχή.

Μέχρι σε ποιο σημείο τα προβλήματα που αναφέρονται και οι προτάσεις που γίνονται θα συνοδεύονται από αποτελέσματα. Και σε πόσο χρονικό διάστημα.

Πώς υπολογίζεται η επιτυχία, η μερική επιτυχία ή ακόμη και η αποτυχία; Με ποιοτικά ή ποσοτικά κριτήρια;

Σε περίπτωση μη ρεαλιστικών προσδοκιών και αιτημάτων, η παρούσα «αρχή» θα εξηγήσει το γιατί και θα δηλώνει τα όρια της εξουσίας της. Η συγκεκριμένη «αρχή» θα υποδεικνύει η θα φροντίζει να εξασφαλίζει μια συνέχεια για τα αρμόδια πρόσωπα, όργανα, διοικήσεις.

Η εύρεση της σωστής πόρτας θεωρείται ομόφωνα ότι αποτελεί κάτι τουλάχιστον πολύπλοκο και το πολύ αδύνατον.

Ένας σχεδιασμός

Συχνά, οι διαδικασίες συμμετοχής είναι μακρόχρονες, ουσιαστικά χρονοβόρες (απαιτούν

πάνω από χρόνο), κι έτσι προκύπτει η ανάγκη να σχεδιάζονται τα στάδια και να ορίζεται χρονοδιάγραμμα.

Στο τέλος κάθε συμμετοχικής συνάντησης, είναι καλό να γίνεται μια σύντομη αποτίμηση ως προς: Τα σημεία στα οποία υπάρχει συμφωνία (ακόμα και στην αρχή). Ποιες είναι οι πρακτικές συνέπειες; Τι χρειάζεται για περαιτέρω πρόοδο; Τα σημεία στα οποία υπάρχει διαφωνία: πρέπει να αναβληθούν για αργότερα; Για πότε; Με ποιο τρόπο πρέπει να τεθούν; Το τι θα συζητηθεί κατά την επόμενη συνάντηση, ένα σχέδιο ημερήσιας διάταξης.

Ανά διαστήματα είναι απαραίτητο να γίνεται αναφορά στο υλικό πληροφοριών που ήδη υπάρχει, να δίνονται εξηγήσεις σχετικά με την επεξεργασία του, να παρουσιάζονται όσα έχουν γίνει έπειτα από την επεξεργασία και να επιτυγχάνεται η έγκριση των αναδιατυπωμένων κειμένων.

Οι εκθέσεις των συνεδριάσεων

Πρωτίστης σημασίας, θα πρέπει να διατίθενται το συντομότερο δυνατό μετά από τις συνεδριάσεις, όταν η μνήμη είναι ακόμη «φρέσκια».

Αποτελούν σημείο αναφοράς προκειμένου να τεθούν και οι πτυχές οι οποίες δεν έχουν ακόμα αποτελέσει αντικείμενο επεξεργασίας, να γίνουν προτάσεις σχετικά με την ημερήσια διάταξη, να γίνει εμβάθυνση σε ορισμένα σημεία....

Μια αξιολόγηση της διαδικασίας συμμετοχής

Χωρίς αυτό το στάδιο, οι συμμετέχοντες θα αναγκαστούν να πουν: «δεν έχει νόημα, τίποτα δεν έχει αλλάξει».

7. Έργα και όχι λόγια

Έτσι για παράδειγμα, η παρουσία μιας πολιτικής προσωπικότητας απλώς στην αρχή ή το τέλος μιας συνεδρίασης -πολύ συνηθισμένη πρακτική - θα θεωρείται ότι τα άτομα σε κατάσταση φτώχειας δεν προκαλούν το ενδιαφέρον.

Εάν αυτού του είδους οι εμφανίσεις συνεχιστούν, θα πρέπει να εξηγηθούν οι λόγοι - ενώ τα κίνητρα που οδήγησαν στην εκπόνηση μιας μεγάλης ημερήσιας διάταξης θα είναι δύσκολο να εξηγηθούν !-.

II.3. Προσκόμματα στη διαδικασία συμμετοχής

Διακοπές στη συνέχεια

Τόσο όσον αφορά τις ενώσεις όσο και τους «ιθύνοντες»:

Πολλοί άνθρωποι σε κατάσταση φτώχειας γνωρίζουν διακυμάνσεις: οι άνθρωποι μετακομίζουν, εισάγονται στα νοσοκομεία, αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα... Τα προβλήματα αυτά είναι τόσο έντονα ώστε προκαλούν διαμάχες στο εσωτερικό των ενώσεων, τα οποία επιβραδύνουν τη διαδικασία - αφού πρώτα πρέπει να επιλύονται οι διαφορές.

Ανάμεσα στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, παρεμβάλλονται τροποποιήσεις: πολιτικές

αλλαγές, αλλαγές ως προς το διορισμό των υπαλλήλων, αλλαγές ως προς τις προτεραιότητες, υιοθέτηση διαμετρικά αντιθέτων κατευθύνσεων.

Απογοήτευση

Γενικά, είναι δύσκολο να παρακινηθούν οι φτωχοί άνθρωποι ώστε να συμμετάσχουν στη διαδικασία, αφού η πιο συχνή αντίδραση είναι «Σε τι εξυπηρετεί;»

Διαρθρωτικά ζητήματα

Τα προβλήματα που συνδέονται με τους κοινωνικούς υπαλλήλους που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή.

Οι κοινωνικοί υπάλληλοι πρέπει:

- να καταφέρουν ένα άνοιγμα από πλευράς των «ιθυνόντων» ως προς την ιδέα της συμμετοχής, εγγυήσεις ως προς τη σοβαρότητα της διαδικασίας και το σεβασμό των ευνοϊκών συνθηκών.
- ΚΑΙ παράλληλα, να εκπαιδευτούν τα άτομα σε κατάσταση φτώχειας σχετικά με τις πολιτικές και διοικητικές δομές, τη δημοκρατική συζήτηση, τη διαπραγμάτευση, τις στρατηγικές που πρέπει να υιοθετηθούν, τις δυσαρέσκεις που συνδέονται με τις καθυστερήσεις, τη διάρκεια, τις πολιτιστικές διαφορές...

II.4. Πρώτες αξιολογήσεις

Οι διαδικασίες συμμετοχής (που ξεκινούν από το επίσημο επίπεδο προς τα άτομα σε κατάσταση φτώχειας) είναι διαφορετικές από την «ενδυνάμωση και δεν είναι εύκολο να τηρηθούν.

Σε περίπτωση επιτυχίας, δηλαδή όταν η πραγματική θέληση για άνοιγμα από πλευράς «αρχών» συμπίπτει με μια συμμετοχική διαδικασία που ξεκινά από μια ένωση, η εμπειρία δείχνει ότι η συγκεκριμένη επιτυχία είναι πολύ εύθραυστη και ο κίνδυνος αποτυχίας ελλοχεύει διαρκώς.

Πράγματι, κατά τις προγραμματισμένες συναντήσεις, η πλειοψηφία των «επίσημων εκπροσώπων» δεν παραβρέθηκε. Τα μέλη της ένωσης απέκτησαν έτσι συναισθήματα θυμού, δυσαρέσκειας, λύπης και απογοήτευσης.

Σε κάποια άλλη περίπτωση η οποία είχε μεγάλες πιθανότητες επιτυχίας, το γεγονός και μόνο να μην συνεχίσει «ο αρμόδιος» να ασχολείται ήταν αρκετό για να σταματήσει σταδιακά οποιαδήποτε δράση είχε αναληφθεί.

Οι άνθρωποι σε κατάσταση φτώχειας αποδίδουν την επιτυχία (έστω κι αυτήν περιορισμένης εμβέλειας και χρονικής διάρκειας) στα εξής:

Στην ποιότητα του χαρακτήρα των επίσημων συνομιλητών τους δηλαδή, δε έντιμους ανθρώπους (που δεν τους αντιμετωπίζουν σαν πελάτες) και που προσδιορίζουν σαφώς τα όρια της αρμοδιότητάς τους.

Στον τρόπο με τον οποίο τίθεται το πρόβλημα

Στον αμοιβαίο σεβασμό

Κατά τις επίσημες διαδικασίες, τα άτομα σε κατάσταση φτώχειας κρίνουν ως σημαντικά:

Το να είναι σαφείς, συγκεκριμένοι και ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΣΜΟΥΣ.

Το να έχουν τη δύναμη να συνεχίζουν παρά τις αποτυχίες.

Το παίρνουν μαθήματα από τις αποτυχίες.

III NAP's INC – PAN Ένταξη – Προτάσεις για τα 2α ΣΧΕΔΙΑ

Βέλγιο

Είναι επιτακτική ανάγκη να αυξηθεί η προσφορά καταλυμάτων και μάλιστα με κόστος προσαρμοσμένο στα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας..

Στα σχέδια για την εξάλειψη της ανεργίας, να λαμβάνεται υπόψη η απαραίτητη χρονική διάρκεια για την επανακοινωνικοποίηση. Ο χρόνος αυτός διαφέρει κατά περίπτωση. Χρειάζεται λοιπόν να δημιουργηθεί ένα σύστημα τακτικών αξιολογήσεων και όχι να προσδιορίζεται ένα συγκεκριμένο χρονικό περιθώριο μετά από το οποίο το σχέδιο θεωρείται λήξαν.

Αναγνώριση των «κοινωνικών ασθενειών».

Κάτω Χώρες

Ισότητα ανδρών / γυναικών : η θεωρία να γίνεται πράξη

Καθεστώς

των προσφύγων, μεταναστών, υποχρεώσεις και δικαιώματα, πρόσβαση στην υγεία

Χρηματοδότηση για επαρκή βοήθεια ως προς:

- την κατοικία
- την υπερχρέωση
- τα άτομα που αντιμετωπίζουν περισσότερα από ένα προβλήματα

Να δοθεί τέλος στη αυτόματη σχέση εργασίας – κοινωνικής ένταξης

Τι συμβαίνει με το NAP όταν αλλάζει ο κυβερνητικός συνασπισμός;

ΑυστρίαΝα

δημιουργηθεί μια διαδικασία συμμετοχής των ανέργων

Ηνωμένο Βασίλειο

Πρέπει να συνδεθεί το NAP σε όλα τα επίπεδα, και να επιτευχθεί το τοπικό επίπεδο.

Ο λόγος των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια δεν ακούγεται πάντα.

Να ευνοηθεί η πρόσβαση των ανθρώπων που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας στα δικαιώματά τους.

Να αυξηθεί η κοινωνική ένταξη και η οικονομική ισότητα με τη δημιουργία, την ενίσχυση και την αύξηση των χώρων συζητήσεων ανάμεσα στους φτωχούς ανθρώπους και «στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων».

Να ξεκινήσει μια σημαντική προσπάθεια όσον αφορά το γεγονός ότι οι άνθρωποι που ζουν στη φτώχεια αισθάνονται θύματα, αυτουποτίμηση, ενοχές.

Ιταλία

1. Αναγνώριση των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων και κατάργηση των τελωνειακών συνόρων στην Ευρώπη για το εμπόριο των μεταχειρισμένων αγαθών (ανάκτηση).
2. Πρέπει να καταλήξουμε σε μια σύμπτωση του PAN και την πραγματική όψη των γεγονότων.
 - στέγαση των αστέγων, προσφύγων, παρανόμων, τσιγγάνων.
 - και πρόσβαση στην περίθαλψη για τα άτομα αυτά.
3. Να διευκρινιστούν οι τρόποι παρέμβασης, για παράδειγμα εξελίσσοντας τις Κοινωνικές Υπηρεσίες σε «Υπηρεσίες Προώθησης του Ατόμου».
4. Να αυξηθούν οι πολιτικές δράσεις και τα μέσα για:
 - την πρόσβαση σε κατοικία μέσω επιδοτήσεων και οικονομικών κινήτρων
 - την πρόσβαση στην απασχόληση με τη δημιουργία « προστατευμένων διαδικασιών επανένταξης».
5. Προώθηση της συμμετοχής των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια με αυξημένη και σταθερή υποστήριξη από τις οργανωμένες και καλά διαρθρωμένες ενώσεις.

Γερμανία

Το μελλοντικό PAN θα πρέπει να εξασφαλίζει περισσότερη επίσημη υποστήριξη στις πιο αδύναμες ομάδες (και στους άστεγους μεταξύ άλλων).

Θα πρέπει επίσης να καταλήγει σε μια απλούστευση των διαδικασιών επιδότησης των ενώσεων.

Καταπολέμηση της φτώχειας των παιδιών και των προβλημάτων φροντίδας.

Όλα όσα αφορούν την κοινωνική ασφάλιση και κυρίως την πρόσβαση στην υγεία και την κατάσταση των οικογενειών.

Εν όψει των μειώσεων των κοινωνικών προϋπολογισμών, να υποστηρίζονται οικονομικά τα τοπικά επίπεδα, αφού παρέχουν περισσότερη απασχόληση και υπηρεσίες. Θα πρέπει επίσης να βρεθούν άλλες μέθοδοι εργασίας, για παράδειγμα υποστήριξη στα δίκτυα και στην ανάπτυξή τους.

Να αφαιρεθούν τα οικογενειακά επιδόματα

από τον υπολογισμό του εισοδήματος ώστε να επιτυγχάνεται κοινωνική βοήθεια.

Αύξηση του ελάχιστου εισοδήματος ένταξης.

Κυρίως να μην συγχωνεύονται κοινωνικό επίδομα και ταμείο ανεργίας. (πράγμα το οποίο προβλέπεται σήμερα).

Στις διοικητικές υπηρεσίες: Καταπολέμηση της φτώχειας και όχι των φτωχών!

Σουηδία

Να ευνοείται η εργασία σε δίκτυα, τόσο στο εσωτερικό μιας πόλης, με παρεμφερείς ομάδες, στο εσωτερικό μιας χώρας, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο επίσης.

Να μετατραπεί η πολιτική απασχόλησης σε ένα μηχανισμό που δίνει κουράγιο και δύναμη στους ανέργους.

Πολύ απλά, να παρέχονται στους ανθρώπους τα δικαιώματά τους!

Δανία

Αλλαγή της φορολογικής πολιτικής (πλαφόν φορολόγησης) η οποία καταλήγει να διαθέτει όλο και πιο μειωμένους πόρους στην κοινωνική πολιτική.

Να δίνεται ο απαραίτητος χρόνος για την επανακοινωνικοποίηση των ανθρώπων που υποφέρουν από ποικίλα προβλήματα. Όχι καταληκτικές ημερομηνίες!

Να αυξηθεί η οικονομική υποστήριξη των ενώσεων.
Να δημιουργηθεί μία ή πολλές αξιόπιστες βάσεις δεδομένων που δεν θα είναι υποχείρια των πολιτικών..

Ισπανία

Το PAN ακούγεται σαν κάτι άγνωστο, αλλά μένει να επαληθευτεί κατά τη διάρκεια της Συνάντησης.

Γαλλία

1. Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ανάγκη να δημιουργηθούν από την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία νέες θέσεις απασχόλησης και νέες υπηρεσίες μέσα σε ένα χώρο στον οποίο οι ανάγκες θα μπορούν να αναλύονται και να προσαρμόζονται καλύτερα με προοπτική τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον αγώνα ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό..

2. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Να θεωρείται η κατάρτιση ως ένα στάδιο μιας διαδικασίας που θα βασίζεται σε ένα πραγματικό σχέδιο για το άτομο.

Να υπάρχουν συνεπείς πολιτικές που να εκπονούν κατάρτισεις οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις οικονομικές και κοινωνικές προσαγές του σχετικού χώρου.

3. ΣΤΕΓΑΣΗ

Το δικαίωμα σε κατοικία θα πρέπει να θεωρείται ως η βάση θεμελιώδους δικαιώματος για όλους.

Η πολιτική αποκατάστασης με τη συμμετοχή των κατοίκων δεν έχει αναπτυχθεί αρκετά.

Θα μπορούσε να υπάρχει ένα πολύ μεγαλύτερο άνοιγμα του ιδιωτικού χώρου ενοικίασης.

Η βοήθεια του Κοινωνικού Ταμείου Στέγασης θα έπρεπε να παρεμβαίνει πριν να βρεθεί το άτομο μπροστά σε τεράστια δυσκολία.

4. ΥΓΕΙΑ

Να αναλαμβάνουν το θέμα της υγείας οι δομές ένταξης: στους εύθραυστους πληθυσμούς, συναντώνται προβλήματα αϋπνίας, γενικής κόπωσης, άγχους, κακής κατάστασης...των οποίων η αντιμετώπιση δεν είναι η σωστή από τα ίδια τα άτομα και διαρκούν πολύ. Για την καταπολέμηση αυτών των προβλημάτων, οι ενώσεις πραγματοποιούν δράσεις κοινωνικής ένταξης που προωθούν και αναπτύσσουν «τη διάθεση να...». Έχουν ως στόχο στο να επενδύσουν εκ νέου οι άνθρωποι σε ένα σχέδιο και σε μια εργασία, στον ίδιο τους τον εαυτό.

Μεγαλύτερη επένδυση στα ταμεία πρόληψης..

5. ΥΠΕΡΧΡΕΩΣΗ

Ανάπτυξη αλληλέγγυων τραπεζών.

Να πληροφορούνται οι τράπεζες και οι διοικητικές υπηρεσίες για τις αδύνατες οικονομικές συνθήκες μέσα στις οποίες βρίσκονται άνθρωποι που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια αφού έχουν ζητήσει και λάβει κάποιο δάνειο/ δάνεια.

Να σταματήσουν να σπρώχνουν στην υπερκατανάλωση μέσω δανείων που δίνονται με ανέντιμο τρόπο και τα χρησιμοποιούν οι φτωχοί άνθρωποι προκειμένου να πιάσουν ένα άπιαστο όνειρο και στο τέλος βρίσκονται υπερχρεωμένοι.

Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια σε ένα οικοδομείται πάνω σε ένα ποσοστό κατανάλωσης.

Να υπάρχει ένας αριθμός δεικτών που θα αφορά τα όρια της μέγιστης χρέωσης.

Η συγκεκριμένη αξιολόγηση θα χρησιμοποιήσει ως κριτήρια εκείνα τα οποία διατυπώθηκαν κατά τα στάδια που συνδέονται με τις § 1 ως 5.

Παράρτημα II.

Συνεισφορές

Παράρτημα II.1

Σημείωμα για τη συζήτηση - Ιταλική αντιπροσωπεία

“Η φτώχεια” είναι, φυσικά, μια ευρεία, γενική έννοια, κυρίως όταν αντιβαίνει τις αμέτρητες κατατάξεις και κατηγορίες στις οποίες οι διάφορες κοινωνικές πολιτικές την έχουν διασπάσει στην Ιταλία. Συνεπώς, όταν μιλάμε για φτώχεια, μιλάμε επίσης και για ασθένεια, γήρας, αναπηρία, όλες τις μορφές μειονεξίας: μια σειρά κατηγοριών που διαχωρίζουν τεχνητά τις ανάγκες.

Η Ιταλία πρόσφατα σκιαγράφησε το γενικό πλαίσιο μιας νομοθεσίας για τη δημιουργία ενός συστήματος κοινωνικής δράσης και υπηρεσιών. Τώρα πια πρόκειται για πλήρως ενταγμένα μέτρα, δικαιώματα, για ότι επικεντρώνεται σε γενικές παρά σε συγκεκριμένες δράσεις ανά κατηγορία: από μια προκύπτει και η πολυπλοκότητα αυτών που αποκαλούμε «μέτρα για την καταπολέμηση της φτώχειας».

“Η φτώχεια” όλο και περισσότερο αποτελεί πολυδιάστατο φαινόμενο επειδή προκύπτει από μια ευρεία γκάμα κοινωνικών και οικονομικών διαδικασιών: καινούριες οικογενειακές αδυναμίες, περικοπές των δημοσίων δαπανών, έλλειψη απασχόλησης και διαρθρωτική ανεργία συν όλες τις μορφές προσωρινών χαμηλά αμειβόμενων εργασιών. Αυτή η συσσώρευση διαδικασιών εντείνει τις αμοιβαία υποστηριζόμενες δυναμικές των ίδιων των διαδικασιών, συμβάλλοντας στη διάβρωση των «βασικών πόρων» των ατόμων όπως (κυρίως):

- κάπου να μείνουν,
- τη δυνατότητα να βάζουν ένα πιάτο φαγητό στο τραπέζι,
- υγεία,
- εκπαίδευση.

Από αυτούς τους «πόρους» εξαρτώνται η αυτοπεποίθηση, η ένταξη στην κοινωνία, και η αίσθηση του να ανήκει κανείς κάπου. Ρόλος μας ήταν να δουλέψουμε ξεκινώντας από όλα εκείνα που συνθέτουν τις προσωπικές φιλοδοξίες προκειμένου να εντοπίσουμε τις καλές πρακτικές που μπορούν να δώσουν ώθηση σε νέα σχήματα.

Τους τελευταίους μήνες, εμείς- οι κοινωνικοί λειτουργοί και οι άνθρωποι που βιώνουν τη φτώχεια - μελετήσαμε προσεκτικά το θέμα της στέγασης αλλά και γενικότερα την πρόσβαση σε δικαιώματα ως την κατευθυντήρια αρχή για μια ανάλυση των συνθηκών της κοινωνικής ευπάθειας. Θεωρούμε την πρόσβαση σε δικαιώματα και βασικούς πόρους ως την απαραίτητη προϋπόθεση για συμμετοχή στην κοινωνική ζωή.

Όμως σ’ αυτό το σημείο υπάρχει ένα δίλημμα που πρέπει να λυθεί:

- Πρέπει οι πόροι να διαθέτονται σε ότι «αξίζει»,

οπότε το επίκεντρο τίθεται στην ευθύνη

- ή πρέπει να διαθέτονται ανάλογα με την ανάγκη;

Οι δύο αυτές προσεγγίσεις προϋποθέτουν μια δυσανάλογη σχέση ανάμεσα στο δότη και το δέκτη.

Κοιτάζοντας τα πρακτικά σχήματα επανένταξης στην αγορά εργασίας, για παράδειγμα, μπορεί κανείς να ξεχωρίσει εκείνους που επικεντρώνονται στην ατομική ευθύνη, αλλά στηρίζουν και τη συλλογική, απευθυνόμενοι στις κοινωνικές συνθήκες που αποτελούν τη βάση της ατομικής άσκησης της ευθύνης.

Η συγκεκριμένη προσέγγιση παρέχει ένταξη και ανάμειξη αυτών που ωφελούνται από ένα πρόγραμμα, μέσα από μορφές οργάνωσης και πρακτική προσοχή στη λεπτομέρεια, βασιζόμενη στην ποιότητα της σχέσης ανάμεσα στον προμηθευτή υπηρεσιών και στον επωφελούμενο θεωρώντας το καθεστώς του επωφελούμενου αναγνωρισμένο παράγοντα σύμφωνα με τις δυνατότητες που έχει και την επιθυμία να χρησιμοποιήσει αυτά που διαθέτει παρά να επικεντρωθεί σε εκείνα που του λείπουν, σε υλικό ή προσωπικό επίπεδο.

Πρόκειται για μια προσέγγιση με την οποία οι διαδικασίες μπορούν να τεθούν ώστε να δίνουν δυνατότητες και να βοηθούν ξεκάθαρα την ενδυνάμωση του ατόμου. Είναι μια δύσκολη μέθοδος, όμως,

- Το πώς εφαρμόζεται η κοινωνική δικαιοσύνη είναι εξίσου σημαντικό με το
- σε ποιον (ο επωφελούμενος) και
- τι (κοινωνικά οφέλη αποδίδονται).

Σε αυτό το σημείο παρεμβαίνει και ο παράγοντας της συμμετοχής των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια και το ότι πρέπει να θεωρούνται «προσωπικότητες», καθώς και η ανάγκη να ξεπεραστεί η διχοτόμηση προμηθευτής - επωφελούμενος.

1. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Κοιτάξαμε την απασχόληση και τις συνθήκες ευπάθειας και ανασφάλειας. Η ευπάθεια είναι τώρα ένα χαρακτηριστικό μιας όλο και περισσότερο «μη πρότυπης» αγοράς εργασίας που κινείται από γραφεία προσωπικού ως και συνεταιρισμούς: οι δουλειές που προσφέρει αναγνωρίζονται γενικώς ως μη ασφαλείς, αλλά για μια σειρά από διαφορετικούς λόγους.

Οι συνεταιρισμοί θεωρούνται ως ανερχόμενη πρόκληση, γιατί είναι εκεί που δίνεται υποστήριξη στην απασχολησιμότητα των ανθρώπων με δυσκολίες μέσω της αναγνώρισης της αποφασιστικής επιρροής που συνεχίζει να έχει η απασχόληση καθιστώντας τους ανθρώπους οικονομικά ανεξάρτητους αλλά και συμβάλλοντας στην αναγνώριση από την κοινωνία.

“Τα προστατευμένα μονοπάτια” προς την απασχόληση είναι μια θεμελιώδης πρόκληση ώστε να γίνει η ενδυνάμωση πρακτική, σύμφωνα με την οποία οι άνθρωποι συμμετέχουν ως ενεργοί πρωταγωνιστές σχεδιάζοντας την επιστροφή τους στη δουλειά και την κοινωνία.

Κατ’ αυτό τον τρόπο, η ανάγκη για συνεχή υποστήριξη τονίστηκε από εκείνους που έχουν χάσει πολύ καιρό την επαφή τους με την απασχόληση, για τους οποίους οι συνήθειες δρόμοι επιστροφής δεν φαίνεται να δουλεύουν.

Αυτά τα μονοπάτια περιλαμβάνουν ένα μέντορα ο οποίος επιβλέπει την ένταξη του ατόμου στον επιλεγμένο κλάδο εργασίας, εξασφαλίζοντας ότι η παροχή υποστήριξης θα δοθεί άμεσα ώστε να αντιμετωπιστεί προληπτικά η οποιαδήποτε δυσκολία. Αυτό το είδος μηχανισμού χρησιμοποιεί τα προσωπικά μέσα του ατόμου, τα οποία όταν καθοδηγούνται σωστά και υποστηρίζονται μπορούν να είναι αναπόσπαστο μέρος της επιστροφής του στην κοινωνία μέσω της απασχόλησης. Σε τέτοιου είδους πρακτικές, το ίδιο το δικαίωμα στην απασχόληση γίνεται εργαλείο συμμετοχής.

2. ΣΤΕΓΑΣΗ

Όσον αφορά τη στέγαση, κοιτάξαμε τη σημασία που έχουν τα κοινωνικά σχήματα ως πόροι, όχι μόνο το «να ζει κανείς κάπου», αλλά και να μοιράζεται με ανθρώπους με διαφορετικές πορείες ζωής, και επομένως να είναι κι ένα εργαλείο για κοινωνικοποίηση. Αυτό αποτελεί μια απάντηση στις πολιτικές ένταξης που κυριαρχούνται από την ιδέα της αυτουποστήριξης, αποκλείοντας μια βασική συνιστώσα της προσωπικότητας του ατόμου: την κοινωνική διάσταση. Αυτό το είδος της πολιτικής ένταξης αγνοεί το γεγονός ότι στη σύγχρονη κοινωνία κανείς δεν είναι απόλυτα ανεξάρτητος. Η κοινωνική ζωή βασίζεται σε διάφορες μορφές «εξάρτησης»- είτε σε άτομα είτε στην κοινωνία- οι οποίες θα πρέπει κατά συνέπεια να θεωρούνται ως ενδεχόμενες βάσεις για ενδυνάμωση (αυτό-ανανέωση και ικανότητα για δράση) και όχι ως εκδηλώσεις αδυναμίας.

Αυτό που πρέπει να αποφευχθεί είναι η «άνιση εξάρτηση», η σχέση κυριαρχίας - υποταγής στην οποία το άτομο -ως-προσωπικότητα δεν συμμετέχει, αλλά απλά υφίσταται τις αποφάσεις. Το θέμα των «κοινωνικών λειτουργιών υποστήριξης» επανέρχεται: έχουν πολύ μεγάλη ευθύνη στο να βοηθήσουν να εξωτερικεύσουν τις δυνάμεις τους οι ευάλωτοι άνθρωποι.

Η δουλειά τους απαιτεί μεγάλες δεξιότητες, σημαντικές ικανότητες και πρέπει να εκτιμάται δεόντως για να μην γίνει μέρος του ευρύτερου τομέα των μη ασφαλών, χαμηλόμισθων εργασιών.

Παράρτημα II.2

ΠΡΟΟΔΟΣ (PROGRESS)

Πρώθηση ενός Οργανωμένου Δικτύου που να Εγγυάται την Επανάταξη στο Κοινωνικό Σύστημα, των αστέγων και όσων αντιμετωπίζουν ακραίες μορφές φτώχειας

Από την ουτοπία στην πραγματικότητα Από το άτομο στο σύστημα

Anna Clemente
Caritas Ρώμη - Ιταλία

Σαρωτικές και βαθιές αλλαγές πραγματοποιήθηκαν την τελευταία δεκαετία οι οποίες άλλαξαν τις ανάγκες και απαιτήσεις των ανθρώπων με διάφορους τρόπους, συχνά μέσω καταστάσεων όπως η μετανάστευση, οι διαρθρωτικές αλλαγές στην κοινωνία, η αύξηση του προσδόκιμου ζωής, σοβαρές κοινωνικές ασθένειες που ταράκουνησαν τους θεσμούς, Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί, εθελοντικοί φορείς πρόληψης και δράσης για την υγεία των νέων, των ηλικιωμένων, των άμεσων και διευρυμένων οικογενειακών μονάδων. Όλα αυτά ξεσκέπασαν το κρυμμένο και ορατό πρόσωπο των νέων μορφών και πρόσφατων πτυχών της φτώχειας.

Αναπόφευκτα, οι μέθοδοι και εργαλεία που χρησιμοποιούνται από τις δημόσιες υπηρεσίες και την κοινωνία των πολιτών προσπάθησαν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις αυτών των πολιτών οι οποίοι τότε πριν δεν είχαν αντιμετωπιστεί ως ομάδες που ζητούν δικαιώματα και υποχρεώσεις και πρόσβαση σε όλα αυτά.

Μέσα σε αυτή τη νέα και πολύπλοκη πραγματικότητα, οι πιο εύθραυστοι - αυτοί οι οποίοι διαθέτουν τους λιγότερους πόρους για να επιβιώσουν και να προσαρμοστούν - βρίσκονται σε άμεσο, αληθινό κίνδυνο απομόνωσης και αποκλεισμού.

Αυτή η πραγματικότητα χρειάστηκε συγκεκριμένα σχήματα, που απλώνονται με πρακτικούς τρόπους σε συγκεκριμένους τομείς ώστε να αποφευχθεί αν είναι δυνατόν ο χαρακτηρισμός που θα προέκυπτε από κάθε απλό ταίριασμα των δράσεων στις ανάγκες, με κίνδυνο διάσπασης της κοινωνικής δομής, ενώ θα αποδεικνυόταν τελικά χειρότερο από ανεπαρκές και αντιπαραγωγικό ως προς την επίτευξη μιας αποδεκτής ένταξης την οποία η κοινωνία δεν θα μπορούσε να υποστηρίξει υπό τη μορφή κοινωνικών δαπανών.

Το πρόγραμμα PROGRESS (ΠΡΟΟΔΟΣ) που έχει αναλάβει η CARITAS στη Ρώμη από το 2002 με υποστήριξη από το Περιφερειακό Συμβούλιο Latium (Τμήμα οικογενειακών πολιτικών) έχει ως στόχο να βοηθήσει τους άστεγους να ενταχθούν εκ νέου στην κοινωνία μέσα από την κατάρτιση και ένα προφυλαγμένο μονοπάτι για να καταλήξουν σε πρόγραμμα απασχόλησης (επιλογή, είσοδος, υποστήριξη, ένταξη).

Αυτό το οποίο διαφοροποιεί το συγκεκριμένο πειραματικό πρόγραμμα είναι ο τρόπος που συνδυάζει τη δράση των δημόσιων υπηρεσιών, Μη Κυβερνητικών Οργανισμών και εθελοντών, και την πολυδιάστατη φύση των διοργανωτών που επιφορτίζονται με τις δραστηριότητες, αλλά ταυτόχρονα και η δημιουργία ενός συστήματος κοινών δικτύων για την αναδόμηση των προσωπικών διαπροσωπικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων ενδυναμώνοντας τους ανθρώπους και επηρεάζοντας τις φυσικές τους ικανότητες.

Μια μεθοδολογία που συνίσταται σε πέντε στάδια χρησιμοποιείται για την επίτευξη αυτού του στόχου:

1. Ρεαλιστικός έλεγχος του θεσμικού πλαισίου:

- να σκιαγραφηθεί ένα ρεαλιστικό σχέδιο που έχει νόημα για τους εμπλεκόμενους αριθμούς,
- να εξασφαλιστούν οι απαραίτητοι οικονομικοί, ανθρωπίνι, και εργασιακοί πόροι
- να ερευνηθεί η διαδικασία του σχεδίου
- να εξασφαλιστεί η ένταξη στην κοινωνία και σε δουλειά.

2. Επιλογή υποψηφίων με κριτήρια τις δυνατότητες και την ψυχολογική ικανότητα προσχώρησης σε έναν σχεδιασμένο δρόμο με υποχρεωτικό συμβόλαιο που έχει ως κεντρικό στόχο την αύξηση της αυτοεκτίμησης και ενεργά μέτρα για βελτίωση της προσωπικής αποτελεσματικότητας προκειμένου να δεσμεύονται περισσότερο οι άνθρωποι ως προς την επίτευξη των τεχνικών απαιτήσεων.

3. Ψυχοκοινωνική και τεχνική κατάρτιση για σταδιακή ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων μέσω της εκμάθησης χειρωνακτικών, χειροτεχνικών και επαγγελματικών εργασιών, που οδηγούν στην οικονομική ανεξαρτησία και ένταξη στην απασχόληση και την κοινωνία.

4. Συνεχιζόμενη υποστήριξη με στόχο την επίτευξη οικονομικής ανεξαρτησίας και ένταξης στην κοινωνία και την απασχόληση.

5. Αξιολόγηση των επιδόσεων της παρέμβασης.

Απαιτούμενος χρόνος	600 ώρες
Συμμετέχοντες	15 με 20

Το πρόγραμμα ξεκίνησε τον Αύγουστο του 2002 και πλησιάζει την ολοκλήρωσή του. Η αξιολόγηση των επιδόσεων μιας τέτοιου είδους παρέμβασης απέδειξε την αξία μιας ιδέας η οποία μπορεί να αποτελέσει τμήμα καλής πρακτικής βασιζόμενη στη δικτύωση των εμπλεκόμενων, την επιλογή των συμμετεχόντων που διαθέτουν τις βασικές ικανότητες, τη δικτύωση των διαφόρων δημόσιων υπηρεσιών που ενδεχομένως χρειάστηκε κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

Από τους 15 συμμετέχοντες που τώρα ετοιμάζονται να δημιουργήσουν το δικό τους συνεταιρισμό 3 εγκατέλειψαν, εκ των οποίων ένας για λόγους που δεν μπορούσε να αποφύγει.

Παράρτημα III

Κατάλογος Συμμετεχόντων

ΑΥΣΤΡΙΑ

KOHLER Dietmar Κύριος
Dr. Hanswenzlgasse 8
1230 WIEN AUSTRIA
00 4316991168
ibd.koehler@utanet.at

JUDENDORFER Gottfried Κύριος
Homeless people Street Paper
Hagenmüllergasse 34/601
1030 VIENNA AUSTRIA
00 436763759439
00 431402694419
eugen.bierling-wagner@armutkonferenz.at

ΒΕΛΓΙΟ

D'HOOGHE Els Κυρία
De Keeting
Kroonstraat 64-66
2800 MECHELEN
00 3215270925
els_dekeeting@belgacom.net

SARENS Flor Κύριος
De Keeting
Kremerslei 24 bus 3
2570 DUFFEL
00 32 15270925
els.dekeeting@belgacom.net

MUSABEYZOU Winny Κυρία
Fondation Espoir d'Afrique
Stertveld, 8
1654 HUIZINGEN
00 322648 97 63
00 32264897 63
vzwfedasbl@belgacom.net

NAHIMANA Eugène Clément Κύριος
Fondation Espoir d'Afrique
chaussée de Nivelles 794
1500 HALLE
00 3226489763
00 3226489763
vzwfedasbl@belgacom.net

RUCEKERI Innocent Κύριος
Fondation Espoir d'Afrique
place de la Gare 1
1082 BRUXELLES
00 32473800157
00 3226489763
fedahalle@yahoo.fr

RIGAUX Christine Κυρία
Réseau Belge de EAPN
214 rue Osseghem
1080 BRUXELLES
00 32494064074
chrigaux@hotmail.com

UTUMBA ODIMULA Kafua Κύριος
Union des Locataires des Marolles
rue de la Prévoyance 56
1000 BRUXELLES
00 3225032792

CHAINAYE Marie-Claude Κυρία
Solidarités Nouvelles
Rue Léopold, 36 A
6000 CHARLEROI
003271 30 36 77
003271 30 69 50
marie-claude.chainaye@belgacom.net

HAID Martine Κυρία
Solidarités Nouvelles
Rue Léopold, 36 A
6000 CHARLEROI
003271 30 36 77
00 3271 30 69 50
solidarites.charleroi@brutele.be

LIMAN Sliman Κύριος
Solidarités Nouvelles
Rue Léopold, 36 A
6000CHARLEROI
003271 30 36 77
00 3271 30 69 50
solidarites.charleroi@brutele.be

ΔΑΝΙΑ

HAMMER Lis Κυρία
Kofoeds Skole
Tagensvej,29
2200 N COPENHAGEN
00 45 29 67 23 50

SINGERTAT Maria Κυρία
Kofoeds Skole
Sundevedsgade 19
1751 COPENHAGEN
00 4532680373

LARSEN Karin Κυρία
Kofoeds Skole
Schoutgarden 32 1791 DRAGOR
00 4532940076
00 4532956217
karinl@kofoedsskole.dk

JENSEN Viggo Steen Κύριος
SAND
Bregnevej 7,5 LE 12
5220 ODENSE SO
00 4525317410
steenviggo@msn.com
RUDOLF Ole Κύριος
SAND
Jernaldervej 221A ITV Lej 3535
8210 AARHUS V
00 4526138589
naerudvalget_aarhusamt@yahoo.dk

POHLE Ewald Κύριος
SAND
Marstrup Mirmevej 31
6100 MADERSLEV
00 4551286192
hnohhen@mail.tele.dk

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

PULLI Maija Κυρία
EAPN Fin
Riitasuontie 19
25330 KUUSJOKI
00 35827344933
maija.pulli@kuusjoki.salonseutu.fi

SUNDELL Natalia Κυρία
Association for unemployed people in HLM
Rekolantie 2B 14
13210 HAMEENLINNA
00 35836171250
natalia.sundell@jippii.fi

HEINONEN Ahti Κύριος
TVY ry
Asemantie 5 K 8
33470 YLOJARVI
00 3583480107
ytry@saunalahti.fi

JUSTANDER Pirkko Κυρία
Finnish association of people with mobile disabilities
Juhana herittuantie 4 B39
00600 HELSINKI
00 3580613191
00 35801461443
pirkko.j@luukku.com

ΓΑΛΛΙΑ

LONGELIN Bénédicte Κυρία
Foyer d'Accueil Chartrain
12 Rue Hubert Latham
28003 CHARTRES
33237884006
fac28@wanadoo.fr

CHERI BIANDA Magloire Κύριος
FOYER Vers l'Avenir
337 Chemin Martin
42153 RIORGES – ROANNE
33 477 716 149
magcheri@yahoo.fr

ORVANE Alain Κύριος
Association Martine Bernard
44 Rue du Pont Neuf
59000 LILLE
33320550787
asso.martine-bernard@nordnet.fr

MOULAOUI Nassera Κυρία
ARGOF
21 Av.Général Michel Bizot
75012 PARIS
33144757610
33144757619

DUPREZ Christine Κυρία
Association Martine Bernard
642 Bois d'Achelles
59910 BONDUES
33320372358
christine.duprez@wanadoo.fr

LORPHELIN Catherine Κυρία
FAFNIR
Le Clos Masure
76210 Bolleville
33235312183
fafnir@ecosolidaire.org

LEBORGNE Isabelle Κυρία
AIPIES
4 bis Place Félix Faure
76210 BOLBEC
33235318619
33235318621
aipies@ecosolidaire.org

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

BOEHLKE Klaus Guenther Κύριος
Komplexbrigade Muehsam
Mueggelstr.27
10247 BERLIN
00 49302946306
00 49302946306
netz-sozialberatung@gmx.net

GEHRKE Marlis Κυρία
Mob E.V.
Gothaer str. 17
12629 BERLIN
00 49309953811
00 49309953811
netz-sozialberatung@gmx.net

WALTHER Beate Κυρία
Liesegangstr. 21
47533 KLEVE
00 4928219978866
walther_kleve@yahoo.de

BIEHN Erika Κυρία
EAPN Germany
Cappeltor 12
59555 LIPPSTADT
00 49294178930
bagshi.erika@web.de

SCHROTER Jens E. Κύριος
EAPN Germany
Kastanienstr. 63
28215 BREMEN
00 49421395250
00 49421384239
j.schroeter@agab.de

THUERAUF Andrea Κυρία
Homburger Landstr 865
60437 FRANKFURT MAIN
00 49 69762267
falz-@t-online.de

KRAMER Imme Κυρία
Niederurseler landstr. 24
60439 FRANKFURT
00 496927220898
BAGSHIBeratung@aol.com

WALTER Oliver Κύριος
Andreasstr.4
67547 WORMS
49-6241-2099
oliver336@t-online.de

RATHMER Otger Κύριος

ΕΛΛΑΔΑ

DIMOPOULOU Eleni Κυρία
Social Work Foundation
Irodotou 1
Gr-144 51 Metamorphosis, Attica
00 30 2102825622
302 102 825 053
equalike@otenet.gr

DIALINA Eleni Κυρία
Social Work Foundation
Irodotou 1
Gr-144 51 Metamorphosis, Attica
00 30 2102825622
302 102 825 053
equalike@otenet.gr

ZACHARA Eirini Κυρία
Social Work Foundation
Irodotou 1
Gr-144 51 Metamorphosis, Attica
00 30 2102825622
302 102 825 053
equalike@otenet.gr

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

KEOGHAN Damien Κύριος
Lourdes Youth & Community Service
Ir.Sean MacDermottstreet
I-1 DUBLIN
353 498 363 416
353 498 556 445
lycs@eircom.net

SMITH Martin Κύριος
Irish Rural Link
Hammondstown, Castlepollard, Co. Westmeath
Ireland
353 498 541 456

DONOGHUE Ann-Margaret Κυρία
Clondalkin Travellers Development Agency

DONOGHUE Kathleen Κυρία
Clondalkin Travellers Development Agency

MORAN John Κύριος
Irish Rural Link
Gorteen, Tubber, Moate, Co. Offaly
Ireland
35 390 281 099
moranfamily@oceanfree.net"

MCGAUGHREN Martina Κυρία
87 Dolphin House, Rialto
Dublin 8 IRL
353 863 948 995

ΙΤΑΛΙΑ

ALUISI PAOLA Κυρία
CILAP (Casa dei Diritti Sociali)
Via Gaspare Gozzi 161
00145 ROME
00 39065414267
paolaalu@hotmail.com

PERRATONE Guido
CILAP (EMMAUS)
C/o Emmaus Via Casale de Merode 8
00147 ROME

SPASIANO Guisepppe Κύριος
CILAP (EMMAUS)
C/o Emmaus Via Casale de Merode 8
00147 ROME

GRAZIOLI Rosa Κυρία
CILAP (EMMAUS)
C/o Emmaus Via Casale de Merode 8
00147 ROME
00 39065122045
emmausroma@hotmail.com

CIACCIO Fabio Κύριος
C/o Casa Famiglia Focus Via Sanno 64
00183 ROME

CELA Shefqet Κύριος
CILAP (Casa dei Diritti Sociali)
Via Paolo V 78
00183 ROME
00 393498630376

DI GERONIMO Michele Κύριος
CILAP (Casa dei Diritti Sociali)
Via Ettore Paladini 75
00149 ROME
00 39065578526
m.digeronimo@tiscali.it

PARATO Michele Κύριος
CILAP (EMMAUS)
Via Masolino Piccolo 8/10
44040 S. NICOLO ITALY

SEDAT Sybille Κυρία
Via Catena 7
TREVIGNANO ROMANO ITALY

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

SMEEKES Alida Κυρία
EAPN
Ingelandenstraat823
1382 CS WEESP
00 31294416107
00 31294416107
salida@zonnet.nl

YTSMA W Κυρία
ATD 4de wereld
00 31 570521999
ingrid.hutter@hetnet.nl

LINDEBOOM C.L Κυρία
EAPN
Rijnstraat 10
1972 VG YMUIDEN

van der VLIET Anke Κυρία
Vrouwen e/ Bijst EAPN
Olympiaweg 117
1076VW AMSTERDAM
00 31 206717552

HUYBERTS Anja Κυρία
EAPN
Venkel 5
5491 KZ ST ODENRODE

DE KONING Rien Κύριος
EAPN
Venkel 5
5491 KZ ST ODENRODE
00 31621663745

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

MARTINHO Fernando Κύριος
EAPN Portugal (Coimbra)
Rua Dr. Paulo Quintela, Lote 5-4oC
3030-393 Coimbra
351966713531
fmartinho@sapo.pt

RIBEIRO Maria Fernanda Κυρία
EAPN Portugal (Coimbra)
Urbanização Enconsta do Sol, Lote 6, R/c Esq.
3130-255 Soure
351918997689

RIBEIRO António Manuel Κύριος
EAPN Portugal (Braga)
Lugar de Real - Seramil
4720 Amares

ANTUNES, José Luís Κύριος
EAPN Portugal (Porto)
Praça Guilherme Gomes Fernandes, 45 - 4o
4050 Porto
351964780385

ΙΣΠΑΝΙΑ

HERNANDEZ JIMENEZ Ricardo Κύριος
Asosiacion Gaz Kalo
Merindad de Sanguesa 10, entrep. Der
Es-31600 Burlada
34 948 131 001
34 948 071 312
gazkalo@retena.net

TAPIADOR MALAGON Miguel Κύριος
Ayuntamiento de Miguel Turra
Irlanda nº24
Es-13170 Miguelturra
34 926 241 030
34 926 241 015
tsocial@navegalia.com

BANOU Rabia Κυρία
Red Andaluzia
C/Sevilla nº8-7º11
Es-29009 Malaga
349 656 196 445
34 952 39 32 00
malaga@acoge.org

AL GOUCH Nourdin Κύριος
Red Andaluzia
C/Sevilla nº8-7º11
Es-29009 Malaga
349 656 196 445
34 952 39 32 00
malaga@acoge.org

VIRELLA SANCHEZ Juan Pedro Κύριος
Red Andaluzia
Parque las Naciones, 31. 1º Izquierda
Es-41008 Sevilla
349 689 936 885
34 954 90 07 73
jpvirella@teleline.es

PAGADOR PECO Carmen Κυρία
Ayuntamiento de Miguel Turra
Irlanda nº24
Es-13170 Miguelturra
34 926 241 030
34 926 241 015
tsocial@navegalia.com

GALLARDO GARCIA-SAAVEDRA Maria Luisa Κυρία
Ayuntamiento de Miguel Turra
Plaza Mariana Pineda 1-8-A
Es-13500 Ciudad Real
34 926 42 90 56
34 926 24 10 15
luisargueton@navegalia.com

SERRANO CARRASCOSA Ana Belen Κυρία
EAPN CLM
Santa Leocadia nº5-1º B
45002 TOLEDO
34 925 257 921
34925257921
eapn.clm@retemail.es

SEGOVIA BERROGUI David Κύριος
EAPN-CLM
C/Joan de Goienetxe nº4, 3B
31014 PAMPLONA
34 948224155
34 948211858
lamajari@pangea.org

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

GALASHAN Dawn Κυρία
31 Marquis Road, Woodside
AB242QY ABERDEEN
00 1224491406
dawn_galashan@btconnect.com

HARVEY Jim Κύριος
Poverty Alliance/CAP Network Scotland
25 Valleyfield Street
G214DH GLASGOW SCOTLAND
00 1413530440
00 1413530686

OXLADE Dale Κυρία
APNAC
Lalbion flats Cilfynydd Rd Portypridd
CL37 4NJ WALES
00 1443486904

KELLY Peter Κύριος
Poverty Alliance
162 Buchannan Street
G1 2LL GLASGOW SCOTLAND
00 1413530440
00 1413530686
peter.kelly@povertyalliance.org

STANLEY Moira Κυρία
31 Parc Alun Mold
CH71LQ FLINTSHIRE WALES
00 1352759653

ΣΟΥΗΔΙΑ

JOHNSON Gith Κυρία
KRIS -Criminals Return In Society)
Bondegatan 9A
11623 STOCKHOLM SWEDEN
00 46736881914
00 4686432960
githj@hotmail.com

SIGURD Björn Κύριος
ENU
Box 151
17822 EKERO STOCKHOLM
00 46704264917
bjornsigurd@hotmail.com

LONEGREN Philip Κύριος
EAPN
Lindhagensgatan 59
S-11243 STOCKHOLM
00 4686189273
philiplonegren@chello.se

BOHLIN Östen Κύριος
VAGA VARNA VARANDRA
Karlavägen 27
S-11431 STOCKHOLM
468300800
4686117326

HELLGREN Bo Κύριος
KIC-Kooperativ IdéCentrum
Box 9037
S-12609 HAGESTEN
08 447 48 07
08-447 48 19
bo@kic.se

SAMUELSON Rolf Κύριος
RSMH
Ferlingsgatan 73
S75428 UPPSALA SWEDEN
rolf.samuelson@telia.com

ΠΟΛΩΝΙΑ

ZARZYCKI Wojciech Κύριος
BARKA foundation for mutual help
os. Powstancow Narodowych 31/4
61215 Poznan POLAND
00 48618532148
00 48618516678
wzarzycki@barka.org.pl

MAJ Krzysztof Κύριος
BARKA foundation for mutual help
11 listopada 128D/C3
62031 Lubon POLAND
00 48618532148
00 48618516678
kmaj@barka.org.pl

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

MINEV Douhomir Κύριος
PERSPEKT
159 Rakovski Str.
1000 SOFIA
00 35929885448
00 35929885448
perspekt@tradel.net

JELIAZKOVA Maria Κυρία
PERSPEKT
159 Rakovski Str.
1000 SOFIA
00 35929885448
00 35929885448
perspekt@tradel.net

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

GYORI Peter Κύριος
Shelter Foundation
Szentkiralyi Utca 22-24
H-1088 BUDAPEST
00 3613203097
00 3613203097
gyori_peter@yahoo.com

ΛΕΤΟΝΙΑ

CIMDINA Ilva Kupia
NGO Centre LATVIA
Lacplesa 52/54-22
LV-1011 RIGA
00 371-7289339
00 371-7289227
ilva@ngo.org.lv

ΟΜΑΔΕΣ

De BOE Françoise Kupia
Service Pauvreté
Rue de la Loi, 150
1040 Bruxelles
francoise.deboe@antiracisme.be

GORIS Josée Kupia
Cellule Pauvreté
Anspachlaan, 1
1000 Brussel
josee.goris@minsoc.fed.be

MOLINGHEN Sophie Kupia
Cellule Pauvreté Bd. Anspach, 1
1000 Bruxelles
sophie.molinghen@minsoc.fed.be

KENNINGHAM Sarah Kupia
ATD Quart Monde
Av. Victor Jacobs 12
1040 Bruxelles
sarah.kenningham@tiscali.be

TERMOTE Henk Κύριος
Steunpunt Armoedebestrijding
Rue de la Loi, 150
1040 Bruxelles
henk.termote@antiracisme.be

DIERCKX Danielle Kupia
UFSIA
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen
032-3-220 47 67
032-3-220 46 36
danielle.dierckx@ufsia.ac.be

NOLMANS Cynthia Kupia
EAPN
Rue du Congrès 37-41/2
1000 Bruxelles
02/230 44 55
cynthia.nolmans@eapn.skynet.be

SPINNEWIJN Freek Kupia
FEANTSA
freek.spinnewijn@feantsa.org

DRAPIER Geoffroy Κύριος
Comité des Marolles
Rue de la Prévoyance, 56
1000 Bruxelles
02-511 25 03
02 511 88 31
cgam@wanadoo.be

HERMANS Marja Kupia
Welzijnszorg
Huidevetterstraat, 165
1000 Brussel
02-502 55 75
marjahermans@welzijnszorg.be

MORAS Diane Kupia
APGA
appa.moras@antwerpen.be

GIEDTS Sofie Kupia
FLORA
Vooruitgangstraat 333/8
1030 Brussel
032-2-205 17 50
sofiegiedts@florainfo.be

ROTTIERS Julia Kupia
FLORA
Vooruitgangstraat 333/8
1030 Brussel
032-2-205 17 50
julia@florainfo.be

HOREMANS Mathias Κύριος
HOREMANS Ludo & Ingrid Κύριος & Kupia
EAPN
Rue du Congrès 37-41/2
1000 Bruxelles
02 230 44 55
ludo.horemans@antwerpen.be

FARRELL Fintan Κύριος
EAPN
Rue du Congrès 37-41/2
1000 BRUXELLES
02 230 44 55
fintan.farrell@eapn.skynet.be

VERECKEN Léopold Κύριος
Forum Belge de lutte c/pauvreté
Rue de la Prévoyance 56
1000 BRUXELLES
0496-150 716
02 511 88 31
cgam@wanadoo.be

GERONDAL Micheline Kupia
EAPN
Rue du Congrès 37-41/2
1000 Bruxelles
02 230 44 55
micheline.gerondal@skynet.be

HUBERT Cécile Kupia
Grandes Villes
Bd. Anspach, 1
1000 Bruxelles
cecile.hubert@minsoc.fed.be

JANSEN Carine Kupia
Ministère Région Wallonne-Intégration sociale
Rue des Masuis jambois, 5
B-5100 JAMBES
032-81-32 84 50
032/81-32 84 79
c.jansen@mrw.wallonie.be

HEUVELMANN Kathleen Κυρία
Oost Vlaanderen Provincie
wim.van.loo@oost-vlaanderen.be

FONSECA Clara Κυρία
EAPN
Rue du Congrès 37-41/2
1000 Bruxelles
02 230 44 55
clara.fonsec@eapn.skynet.be

VAN HUMBEECK Patrik Κύριος

MAES Kris Κυρία

VANDEBUSSCHE Johan Κύριος

ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ & ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ

NICAISE Ides Κύριος
Pdt.Comité de Gestion Service Pauvreté
Van Evenstraat 2E
3000 LEUVEN
016 32 33 37
016 32 33 44
ides.nicaise@hiva.kuleuven.ac.be

VANDE LANOTTE Johan Κύριος
Αντιπρόεδρος και Υπουργός προϋπολογισμού,
κοινωνικής ένταξης κοινωνικής Οικονομίας του
Βελγίου

ANGELIDIS Angelos Κύριος Υπεύθυνος
κοινωνικών Υποθέσεων της Μόνιμης Ελληνικής
Αντιπροσωπείας

REPPAS Dimitros Κύριος
Υπουργός εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

NEELS Ann Κυρία
Επικεφαλής του Γραφείου Κοινωνικής Ένταξης
του Αντιπροέδρου και Υπουργού Προϋπολογισμού,
Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Οικονομίας

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ

LOUIS Etienne

LEONORI Luigi

Παράρτημα IV

Βιβλιογραφία

- Το δικαίωμα συμμετοχής: n°176 του Επιστημονικού Περιοδικού Quart Monde, www.atd-quartmonde.org/irfrh/RevueQM/R176.html
- Οδηγός εργαλείων και μεθόδων συμμετοχής των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες: ευρωπαϊκή μελέτη, www.eapn.org/inclusion/strategy_fr.htm#guide
- Μαζί θα προχωρήσουμε μπροστά και θα ανταλλάξουμε κουβέντες για το μέλλον, Κίνημα των ανθρώπων με χαμηλό εισόδημα και παιδιά, Ομάδα Οστάνδης, www.armenaanhetwoord.be
- Το νέο κοινωνικό ζήτημα: η αναθεώρηση του Κράτους Πρόνοιας, Pierre Rosenvallon, Seuil 1995, www.seuil.com
- Η δημοκρατία της πρόνοιας, Dominique Schnapper, Gallimard essais, Φεβρουάριος 2002, www.gallimard.fr
- Το λυκόφως του κοινωνικού τομέα (Le crépuscule du social), Didier Vrancken, Editions Labor, Απρίλιος 2002, www.labor.be
- Από τι ζούμε; Η φτώχεια στο Βέλγιο (De quoi vivons-nous? La pauvreté en Belgique), Moeder, Waarvan leven wij? Over armoede in België, Français, Néerlandais Danielle Dierckx, Cera Foundation, 2002, www.cerafoundation.be
- Οικονομικές εναλλακτικές (Alternatives Economiques), τεύχη 205 et 207, www.alternatives-economiques.fr
- Παγκόσμια Φτώχεια (World Poverty), Peter Townsend & David Gordon, The Policy Press 2002, www.bris.ac.uk/Publications/TPP/tpp.htm
- Συμμετοχή των πολιτών και αστική πολιτική (Participation citoyenne et politique urbaine), ευρωπαϊκή διάσκεψη, Βρυξέλλες 8-9 Οκτωβρίου 2001, τελική έκδοση: www.hacer-europe.org
- Ο κλοσάρ (Le clochard), Alexandre VEXLIARD, Μελέτη κοινωνικής ψυχολογίας, Παρίσι, Desclée de Brouwer, 1957
- Χωρίς μόνιμη κατοικία (Sans domicile fixe), Hubert PROLONGEAU, Hachette Littératures, Collection Pluriel, 1997
- Οι ναυαγοί, Με τους κλοσάρ του Παρισιού (Les naufragés, Avec les clochards de Paris), Patrick DECLERCK, Terre Humaine - Plon, 2002
- Ευρωπαϊκή Διάσκεψη των ανθρώπων που βιώνουν τη φτώχεια (Rencontre européenne des personnes qui vivent dans la pauvreté), Βρυξέλλες 1 & 2 décembre 2001
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατά της Φτώχειας (European Anti-Poverty Network) (γαλλικά, αγγλικά, ολλανδικά) Mail: HYPERLINK "mailto:team@eapn.skynet.be" team@eapn.skynet.be ή internet: www.eapn.org
- Η γνώση των φτωχών (La connaissance des pauvres), sous la direction de Pierre Fontaine, Ed. Travailler le social, 1996
- Η δυστυχία του κόσμου (La misère du monde), P. BOURDIEU, Seuil, 1993
- Από τα κάτεργα στην κοινωνία (De la galère à la citoyenneté). Οι νέοι, η πόλη, η κοινωνία (Les jeunes, la cité, la société), BOUAMAS. S.. Desclée de Brouwer, 1993. cité par Roger SALBREUX in La connaissance des pauvres (16)
- Τι είναι πρόοδος; Βορράς - Νότος Ένας διαχωρισμός που πρέπει να ξεπεραστεί (Qu'est-ce que le progrès ? Nord-Sud, un clivage à dépasser), KI-ZEBO J, 1993, cité par Roger SALBREUX in La connaissance des pauvres (16)
- Η εργασία σε είκοσι χρόνια (Le travail dans vingt ans), Commissariat Général du Plan (France) Odile Jacob 1995
- Η νέα εποχή των ανισοτήτων (Le nouvel âge des inégalités), FITOUSSI JP & ROSENVALLON P, Points essais 376, 1998

- 1 Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατά της Φτώχειας – Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο συνασπισμό μη κυβερνητικών οργανισμών που ασχολούνται με την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το EAPN είναι κατά κύριο λόγο μια οργάνωση λόμπινγκ που προσπαθεί να θέσει τα θέματα της φτώχειας και του αποκλεισμού στις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 2 Στο εργαστήριο 3, μια ομάδα αστέγων συμφώνησε ως προς κάποιους κοινούς στόχους. Η καλύτερη κατανόηση του σχεδίου αυτού θα βοηθούσε στην ανάλυση των ομοιοτήτων και των διαφορών, και θα έθετε ίσως τις πρώτες βάσεις και στάδια μιας μεθοδολογίας
- 3 Πρόσδος και σχόλια για τη συζήτηση Ιταλική Αντιπροσωπεία: Παραρτήματα 2.1 & 2.2
- 4 Εθνική Ομοσπονδία Ενώσεων Υποδοχής και Κοινωνικής Επανένταξης – Γαλλία
- 5 Η συμμετοχή του δικτύου στη συζήτηση όσον αφορά τα ΕΣΔ
- 6 Κέντρο κοινωνικής δράσης: (Βέλγιο) πρόκειται για άμεση έκτακτη απάντηση σε ανθρώπους με οξύ κοινωνικό πρόβλημα. Είναι ο πρώτος κρίκος μιας αλυσίδας (...), ένα δίκτυο δημόσιων και εθελοντικών υπηρεσιών που συνδέεται με δημόσια και ιδιωτικά όργανα που ασχολούνται με τον κοινωνικό αποκλεισμό (...). Οι βασικές του αρχές είναι: αξιοπρέπεια, αλληλεγγύη, ιθαγένεια (...). Λειτουργεί σε μια βάση επαγγελματισμού, εμπιστευτικότητας, διαφάνειας, διαβούλευσης, αξιολόγησης εντός μιας δομής για το συντονισμό παροχής δημόσιων υπηρεσιών. Δημόσια κέντρα ευημερίας (CPAS) και ο εθελοντικός κλάδος. Λειτουργούν δύο κέντρα κοινωνικής δράσης σε δύο πόλεις
- 7 Βλέπε επίσης: Η υποδειγματική εμπειρία της άμεσης δημοκρατίας στο Πόρτο Αλέγρε (Βραζιλία) στο «Συμμετοχή του πολίτη και αστική πολιτική», Ευρωπαϊκή Διάσκεψη, Βρυξέλλες, 8 & 9 Οκτωβρίου 2001, σελ. 10-12
www.politiqueurbaine.be ή www.hacer-europe.org
- 8 Κέντρο κοινωνικής δράσης: βλέπε υποσημείωση στο Τρίτο Εργαστήριο.
- 9 Βλέπε προπαρασκευαστική έκθεση – Παράρτημα 1-, II.2 “τι βοηθά τους ανθρώπους που βιώνουν τη φτώχεια”, II.2.2 ως την παράγραφο 6.